



**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ**

Η ιστορία και οι παραδόσεις της
Πυλαίας στο πέρασμα των αιώνων
μέσα από ιστοσελίδες

History and traditions of Pylea
over the centuries through
web pages

ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

Θεσσαλονίκη, Φεβρουάριος 2016

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ**

Τίτλος: Η ιστορία και οι παραδόσεις της
Πυλαίας στο πέρασμα των αιώνων μέσα από
ιστοσελίδες

Title: History and traditions of Pilea over the
centuries through web pages

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

A.M:062/11

Υπεύθυνος εργασίας: Καρακατσάνης Χρήστος

Επιβλέπων καθηγητής: Κεφαλάς Μιχάλης

Φεβρουάριος, 2016

Ευχαριστίες

Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κ. Κεφαλά για την συνεργασία που είχαμε και για την βοήθεια κατά την εκπόνηση της εργασίας μου, διορθώνοντας τα λάθη που έκανα και δίνοντας ιδέες για την συνέχεια της. Ακόμα, με βοήθησε στην εύρεση ιδέας για το θέμα μου “Η ιστορία και οι παραδόσεις της Πυλαίας στο πέρασμα των αιώνων μέσα από ιστοσελίδες”. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μάθω αρκετά πράγματα για τον τόπο μου, όπως τα ήθη και τα έθιμα, καθώς και διάφορα ιστορικά στοιχεία και παραδόσεις, πράγμα που ήταν αρκετά ενδιαφέρον διότι είναι σημαντικό να γνωρίζει ο καθένας πράγματα για τον τόπο που γεννήθηκε και μεγάλωσε. Παράλληλα, μου δόθηκε η ευκαιρία να προβάλλω τον τόπο μου και τα όμορφα στοιχεία που διαθέτει, έτσι ώστε να τον επισκεφτούν όσοι ενδιαφέρονται. Επίσης, το μάθημα που διδάσκει ο κ. Κεφαλάς, “ Σχεδιασμός δικτυακών τόπων” και πιο συγκεκριμένα ο κώδικας HTML μου φάνηκε αρκετά ενδιαφέρον και μου δόθηκε η ευκαιρία να γνωρίσω κι άλλους τομείς του προγραμματισμού, πραγματοποιώντας έτσι με αυτόν τον τρόπο και την συγκεκριμένη εργασία. Επίσης, θα ήθελα να αναφέρω πως η μελέτη του συγκεκριμένου κώδικα και γενικά της πληροφορικής είναι αρκετά σημαντική αφού σχετίζεται σε σημαντικό βαθμό με το επάγγελμα της βιβλιοθηκονομίας. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, για την βοήθεια της στο να ανέβει για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα η εργασία μου στο σέρβερ, έτσι ώστε να μπορεί να εξεταστεί.

Περίληψη

Στην εργασία αυτή θα αναπτυχθούν τρία κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο δίνεται έμφαση ο τρόπος που δημιουργήθηκε ο ιστότοπος, οι μέθοδοι δηλαδή που ακολουθήθηκαν πριν την δημιουργία του και η επιλογή του κώδικα. Σε συνεννόηση με τον καθηγητή, ήταν δυνατό να χρησιμοποιηθούν διάφορα προγράμματα όπως το Wordpress και το Joomla, αλλά προτιμήθηκε ο κώδικας HTML για τον λόγο ότι είναι πιο απαιτητικός και ότι είναι μια πρόκληση, διότι υπήρξε πρώτη φορά ενασχόληση με τέτοιου είδους προγραμματισμό. Παράλληλα, θα παρουσιαστεί το σχεδιάγραμμα που δημιουργήθηκε πριν την εκπόνηση της εργασίας. Επίσης, πριν την δημιουργία του ιστότοπου, έγινε μια περιουλογή υλικού το οποίο θα χρησιμοποιούνταν τόσο ως περιεχόμενο όσο και για τον εμπλουτισμό του σε CSS και εικόνες. Θεωρήθηκε πως είναι σημαντικό πρώτα να εισαχθεί το υλικό που αφορά τα ιστορικά στοιχεία του Δήμου Πυλαίας, αφού αυτό είναι το κύριο μέρος της εργασίας και αργότερα να τοποθετηθούν τα άλλα σε τυχαία σειρά για τον λόγο ότι έχουν όλα τον ίδιο βαθμό αξίας. Στη συνέχεια, στο δεύτερο κεφάλαιο, θα γίνει μια παρουσίαση του κώδικα HTML, ο τρόπος που λειτουργεί, ο βαθμός δυσκολίας του και ο τρόπος που δημιουργήθηκε κάθε ιστοσελίδα από την αρχή μέχρι και το τέλος. Επιπρόσθετα, στο τρίτο κεφάλαιο, θα γίνει μια παρουσίαση των πιο σημαντικών περιεχομένων της εργασίας. Τέλος, στα συμπεράσματα, θα αναφερθούν οι δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν για την δημιουργία του ιστότοπου, καθώς και οι εντυπώσεις που αποκομίστηκαν με την περιήγηση σε διάφορα site που αναφέρουν την Πυλαία, διαβάζοντας βιβλία και άρθρα για αυτήν, στην ξενάγηση στην περιοχή, όπως και στις απαραίτητες γνώσεις που χρειάζονται για την δημιουργία του site.

Λέξεις κλειδιά : Ιστορία, Πυλαία, CSS, HTML, ιστότοπος, ιστοσελίδα

Abstract

This paper will develop three chapters. The first chapter emphasizes the way the site is created, the processes that was followed before the establishment of and the choice of code. In consultation with the teacher, there were various programs like Wordpress and Joomla, but HTML code was preferred for the reason that is more demanding and that is a challenge, because it was the first time dealing with this type of programming. It will present the layout created before drafting the work, which serves to guide the way and the order to be followed. Also, before the creation of the site, was a material collection which would be used as both a content and for the enrichment of a CSS and images. It was felt that it is important first to introduce material relating to historical data of the Municipality of Pilea, since this is the main part of the work and later be fitted the other in random order on the ground that all have the same degree value. Then in the second chapter, there will be a presentation of the HTML code, the way it operates, the degree of difficulty and the way created any website from the beginning to the end. Additionally, in the third chapter, there will be a presentation of the most important contents of the work. Finally, in the conclusions, the difficulties encountered in the creation of the site, and the impressions gained by browsing various site that said the Pylea, reading books and articles on this and on tour in this area will be reported as the necessary knowledge needed to create the site.

Keywords: History, Pylaia, CSS, HTML, website, website

Κατάλογος περιεχομένων

| | |
|--|----|
| Ευχαριστίες..... | 1 |
| Περίληψη..... | 2 |
| Abstract..... | 3 |
| Κατάλογος περιεχομένων..... | 4 |
| Πίνακας εικόνων..... | 6 |
| Εισαγωγή..... | 8 |
| 1. Η διαδικασία σχεδιασμού του ιστοτόπου..... | 10 |
| 2. Η δημιουργία των ιστοσελίδων..... | 16 |
| 2.1 HTML..... | 16 |
| 2.2 CSS..... | 27 |
| 3. Το περιεχόμενο των ιστοσελίδων..... | 39 |
| 3.1 Γνωριμία με τον Δήμο..... | 39 |
| 3.2 Η Πυλαία κατά την περίοδο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας..... | 40 |
| 3.3 Η Πυλαία κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας..... | 42 |
| 3.4 Προφήτης Ηλίας : Το νέο χωριό..... | 43 |
| 3.4.1 Ηλίας Τσούκας..... | 43 |
| 3.5 Η Πυλαία τα χρόνια του πολέμου..... | 44 |
| 3.5.1 Μακεδονικός Αγώνα..... | 44 |
| 3.5.2 Μικρασιατική εκστρατεία..... | 44 |
| 3.5.3 Θύματα πολέμων..... | 44 |
| 3.5.4 Ηρωικά τέκνα της..... | 45 |
| 3.5.4. Πόλεμος του '40..... | 45 |
| 3.5.4.1 Νεκροί της Αλβανίας..... | 45 |
| 3.5.4.2 Ανάπηροι πολέμου του '40..... | 45 |
| 3.6 Δάσκαλοι..... | 46 |
| 3.6.1 Δημάδης Πέτρος..... | 46 |
| 3.6.3 Τασούλα Ζουμπουλίδου Παπαδάτου..... | 47 |
| "Σ' αυτούς που πέσανε"..... | 48 |
| 3.6.4 Κωσταντίνος Κατσιαφέρης..... | 48 |
| 3.6.5 Γεώργιος Μπίνιος..... | 49 |
| 3.6.6 Πασχάλης Παναγιωτόπουλος..... | 49 |
| 3.7 Σχολεία..... | 50 |
| 3.7.1 1ο Δημοτικό Σχολείο Πυλαίας..... | 50 |
| 3.7.2 2ο Δημοτικό Σχολείο Πυλαίας..... | 51 |
| 3.7.3 Τα σχολεία της Πυλαίας σήμερα..... | 51 |
| 3.7.4 Τα Δημοτικά Σχολεία..... | 51 |
| 3.7.5 Γυμνάσια..... | 51 |
| 3.7.6 Λύκεια..... | 52 |
| 3.7.7 Μουσικό Σχολείο Πυλαίας..... | 53 |
| 3.7.8 Ελληνική Εταιρεία Προστασίας και Αποκαταστάσεως Αναπήρων Παίδων - ΕΛΕΠΑΠ..... | 54 |
| 3.7.9 Το Κέντρο Περίθαλψης Παίδων ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ..... | 55 |

| | |
|--|----|
| 3.8 Ιερείς της Πυλαίας..... | 56 |
| Νέοι Πυλαιώτες Ιερείς..... | 57 |
| Πυλαιώτες Ιεροψάλτες..... | 58 |
| 3.9 Παραδοσιακές φορεσιές της Πυλαίας..... | 58 |
| 3.10 Ήθη και Έθιμα..... | 61 |
| 3.10.1 Αρραβώννας..... | 61 |
| 3.10.2 Γάμος..... | 62 |
| 3.10.3 Οικογένεια..... | 65 |
| 3.10.4 Εγκυμοσύνη..... | 66 |
| 3.10.5 Λεχώνα..... | 66 |
| 3.10.6 Ξεμάτιασμα..... | 67 |
| 3.10.7 Θάνατος..... | 68 |
| 3.10.8 Κηδεία..... | 69 |
| 3.10.9 Τοπικές Δοξασίες..... | 70 |
| 3.11 Ήθη και Έθιμα εορτών..... | 70 |
| 3.11.1 Άγιος Τρύφων..... | 70 |
| 3.11.2 Αποκριές..... | 71 |
| 3.11.3 Καθαρά Δευτέρα..... | 71 |
| 3.11.4 Μεγάλη Σαρακοστή..... | 72 |
| 3.11.5 Ημέρα των Βαΐων..... | 72 |
| 3.11.6 Η Μεγάλη εβδομάδα..... | 72 |
| 3.11.7 Πρωτομαγιά..... | 73 |
| 3.11.8 Γιορτή της Αναλήψεως..... | 74 |
| 3.11.9 Το πανηγύρι του Προφήτη Ηλία..... | 74 |
| 3.11.10 Το Δωδεκαήμερο των εορτών..... | 74 |
| 3.11.11 Πρωτοχρονιά..... | 75 |
| 3.11.12 Έθιμα των Φώτων..... | 76 |
| 3.11.13 Δημοτικά τραγούδια Πυλαίας..... | 76 |
| 3.12 Παραδοσιακοί χοροί Πυλαίας..... | 77 |
| 3.12.1 Συρτός..... | 77 |
| 3.12.2 Χασάπικος..... | 78 |
| 3.12.3 Καρσιλαμάς..... | 79 |
| 3.13 Καλλιτέχνες..... | 80 |
| 3.13.1 Ηθοποιοί..... | 80 |
| 3.13.2 Μουσικοί..... | 81 |
| 3.13.3 Τραγουδιστές..... | 81 |
| 3.13.4 Ζωγράφοι..... | 81 |
| 4. Συμπεράσματα..... | 84 |
| Παραρτήματα εικόνων..... | 88 |
| Βιβλιογραφία..... | 93 |

Πίνακας εικόνων

| | |
|--|----|
| Εικόνα 1 : Πρόχειρος σχεδιασμός ιστότοπου | 12 |
| Εικόνα 1.1: Δομή ιστότοπου..... | 13 |
| Εικόνα 2.1.1: Αρχική σελίδα ιστότοπου..... | 16 |
| Εικόνα 2.1.2: Κώδικας HTML για τίτλο και λογότυπο | 17 |
| Εικόνα 2.1.3: Εντολή HTML για διαμόρφωση CSS του κειμένου | 18 |
| Εικόνα 2.1.4: Διαμόρφωση copyright και συνδέσμων για Facebook και Twitter | 19 |
| Εικόνα 2.1.5: Menu | 20 |
| Εικόνα 2.1.6: Menu (1) | 20 |
| Εικόνα 2.1.7: Menu (2) | 21 |
| Εικόνα 2.1.8: Πίνακας | 22 |
| Εικόνα 2.1.9: Πίνακας (2) | 22 |
| Εικόνα 2.1.10: Κώδικας HTML πίνακα 1(1) | 23 |
| Εικόνα 2.1.11: Κώδικας HTML για Πίνακα 2..... | 24 |
| Εικόνα 2.1.12: Πλήκτρο αυτόματης ανόδου στην κορυφή της..... | 25 |
| Εικόνα 2.1.13: Επικοινωνία..... | 25 |
| Εικόνα 2.1.14: Κώδικας HTML για την σελίδα της Επικοινωνίας..... | 26 |
| Εικόνα 2.2.1: CSS για το φόντο του site, χρώμα και μέγεθος γραμμάτων, είδος πλαισίου και απόσταση του από το υπόλοιπο της οθόνης..... | 27 |
| Εικόνα 2.2.2: CSS για εικόνες | 28 |
| Εικόνα 2.2.3: CSS για λογότυπο..... | 29 |

| | |
|--|----|
| Εικόνα 2.2.4 : CSS για το περιεχόμενο..... | 29 |
| Εικόνα 2.2.5: CSS για πίνακες με πλαίσιο και φόντο..... | 30 |
| Εικόνα 2.2.6: Παράδειγμα εντολής <code>span</code> στον ιστότοπο. Το ίδιο ισχύει και για τις εντολές <code>font</code> , <code>margin</code> , <code>color</code> του CSS..... | 33 |
| Εικόνα 2.2.7: CSS για το Copyright..... | 33 |
| Εικόνα 2.2.8: CSS για το menu..... | 34 |
| Εικόνα 2.2.8(1): (CSS για το menu)..... | 35 |
| Εικόνα 2.2.8(2): (CSS για το menu)..... | 36 |
| Εικόνα 2.2.9: CSS για τη σελίδα Επικοινωνίας..... | 37 |
| Εικόνα 2.2.10: CSS Πλήκτρο αυτόματης ανόδου στην κορυφή της οθόνης... | 38 |

Εισαγωγή

Το θέμα της εργασίας είναι “ Η ιστορία και οι παραδόσεις της Πυλαίας στο πέρασμα των αιώνων μέσα από ιστοσελίδες”. Στόχος του ιστότοπου είναι να κινήσει το ενδιαφέρον του αναγνώστη για να μάθει την ιστορία του συγκεκριμένου τόπου. Θα έχει την δυνατότητα να μάθει αρκετές πληροφορίες για τον Δήμο από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα και τα ήθη και τα έθιμα, πολλά από τα οποία συνεχίζονται και μέχρι σήμερα από τους κατοίκους της περιοχής.

Τα κεφάλαια που θα αναπτυχθούν είναι τα ακόλουθα:

- Η διαδικασία σχεδιασμού του ιστότοπου
- Η δημιουργία των ιστοσελίδων
- Το περιεχόμενο των ιστοσελίδων
- Συμπεράσματα
- Παρουσίαση βιβλιογραφίας

Η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του Η΄ εξαμήνου του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του ΑΤΕΙΘ. Σκοπός της εργασίας είναι η δημιουργία ενός ιστότοπου για την ιστορία του Δήμου Πυλαίας. Πραγματεύεται διάφορα ιστορικά στοιχεία που απασχολούν τον τόπο, όπως την ιστορία της Πυλαίας κατά την περίοδο της Βυζαντινής αυτοκρατορίας, της Τουρκοκρατίας και κατά την διάρκεια των πολέμων που πέρασε η Ελλάδα. Παράλληλα, καταγράφονται διάφορες ιστορικές αναφορές για την Πυλαία κατά χρονολογική περίοδο και γίνεται και αναφορά στον προστάτη του Δήμου, τον Προφήτη Ηλία. Ακόμα, γίνεται αναφορά σε αρχαιότητες, διατηρητέα κτίσματα και κατοικίες στην Πυλαία αλλά και στην εκπαιδευτική της οργάνωση κατά το πέρασμα των αιώνων. Τέλος, υπάρχει και ένα κεφάλαιο αφιερωμένο στις παραδόσεις της Πυλαίας, όπως στα ήθη και έθιμα, τα ήθη και τα έθιμα των εορτών, τις παραδοσιακές φορεσιές, τα παραδοσιακά τραγούδια και τους χορούς του τόπου αλλά και τους καλλιτέχνες.

Αρχικά, έγινε η συγκέντρωση υλικού (βιβλία και άρθρα) και στη συνέχεια η επιλογή προγράμματος. Για την εκπόνηση της εργασίας, σε συνεννόηση με τον καθηγητή, έγινε επιλογή του κώδικα HTML. Ο συγκεκριμένος κώδικας, θα μπορούσε να θεωρηθεί πολύπλοκος στην δημιουργία του, αλλά μετά από μελέτη και εξάσκηση γίνεται αρκετά εύκολος. Γενικά, το κοινό που απευθύνεται η εργασία είναι για όλες τις ηλικίες, αφού περιέχει εκπαιδευτικό περιεχόμενο που είναι δυνατό να μελετήσει ο καθένας και η πλοήγηση του είναι αρκετά εύκολη έτσι ώστε να μην δυσκολεύει τον αναγνώστη. Τέλος, το εργαλείο σύνταξης των βιβλιογραφικών παραπομπών που χρησιμοποιήθηκε ήταν το APA.

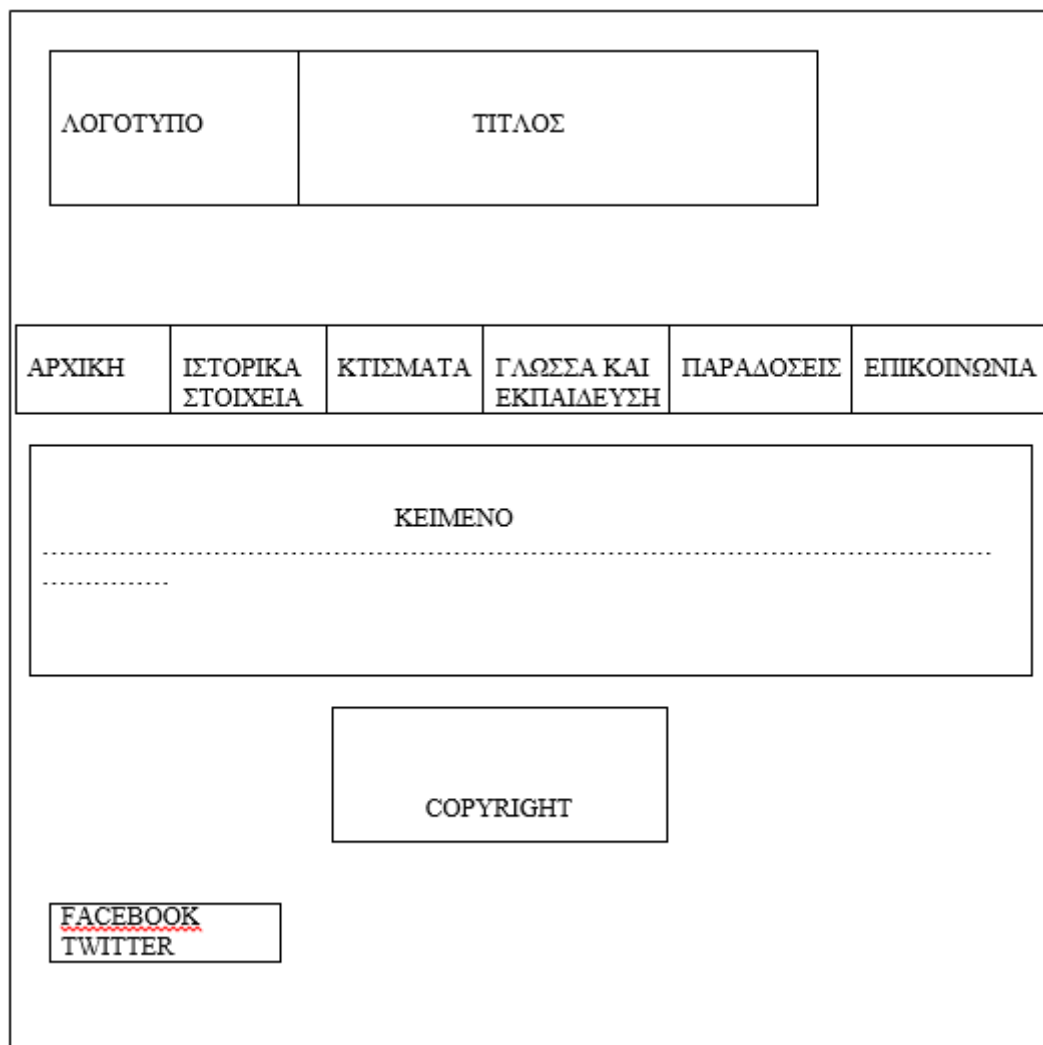
1. Η διαδικασία σχεδιασμού του ιστοτόπου

Αρχικά, η ιδέα της δημιουργίας του site ήταν για να μάθει ο επισκέπτης τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά και την βαθύτερη ιστορία της Πυλαίας. Μέσα από τον ιστότοπο θα έχει την ευκαιρία να γνωρίσει το ρόλο της κοινότητας της Πυλαίας στους πολέμους που πέρασε η Ελλάδα (εμφύλιος πόλεμος, μικρασιατική καταστροφή, μακεδονικός αγώνας, παγκόσμιος πόλεμος κ.α.), αλλά παράλληλα και τον τρόπο ζωής των κατοίκων και τις διαμορφώσεις που γινόταν στην κοινωνία κατά την περίοδο της Βυζαντινής αυτοκρατορίας και της Οθωμανικής κατοχής. Ιδιαίτερη βάση δίνεται επίσης και στην ανάπτυξη της εκπαίδευσης και της γλώσσας. Αναπτύσσονται οι παράγοντες που έπαιξαν ρόλο σε αυτή όπως οι δάσκαλοι, ιερείς και δήμαρχοι, οι οποίοι ο καθένας έκανε ουσιαστικά το καθήκον του απέναντι στην κοινωνία για την πολιτιστική και εκπαιδευτική της ανάπτυξη, σε περιόδους δύσκολες, όπου πολλοί παράγοντες δεν επέτρεπαν την ανάπτυξη σε μια κοινωνία, πόσο μάλλον σε κοινότητες μικρές όπως ήταν τότε η Πυλαία. Επιπρόσθετα, θεωρήθηκε σημαντικό να γνωρίσει ο χρήστης τις παραδόσεις και τα ήθη και έθιμα του τόπου. Ξεκινώντας με τις παραδοσιακές φορεσιές, οι οποίες φοριούνται ακόμα και σήμερα σε διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις που οργανώνει ο Δήμος (πανηγύρι Προφήτη Ηλία) και είναι ένα ομοίωμα των φορεσιών που φορούσαν άνδρες και γυναίκες από τα βυζαντινά χρόνια και αργότερα. Στη συνέχεια, γίνεται αναφορά στα ήθη και τα έθιμα των κατοίκων της Πυλαίας, τα οποία είναι αρκετά ενδιαφέροντα. Είναι σημαντικό να γνωρίζει κανείς τον τρόπο που σκεφτόταν οι άνθρωποι τα παλιότερα χρόνια, τις δοξασίες που είχαν και τα διάφορα πιστεύω τους για τον γάμο, τον αρραβώνα, την εγκυμοσύνη κ.α. Φυσικά, οι άνθρωποι της σύγχρονης εποχής, δεν έχουν τα ίδια πιστεύω και τις ίδιες παραδόσεις, όπως προαναφέρθηκε όμως είναι ενδιαφέρον να γνωρίζει κανείς τον τρόπο σκέψης, την κουλτούρα και τα πιστεύω που ακολουθούσαν πιστά οι άνθρωποι τα παλιότερα χρόνια. Επίσης, ήθη και έθιμα υπήρχαν και για τις εορτές (προφήτης Ηλίας, Αποκριές, Καθαρά Δευτέρα, Μεγάλη εβδομάδα, Πρωτοχρονιά κ.α.). Κάθε κοινότητα γιόρταζε τις γιορτές η καθεμία με ξεχωριστό τρόπο, έτσι και οι κάτοικοι της Πυλαίας. Για παράδειγμα, την ημέρα των Φώτων σύμφωνα με μια λαϊκή παράδοση, οι γυναίκες έριχναν γύρω από το σπίτι τους στάχτη για να

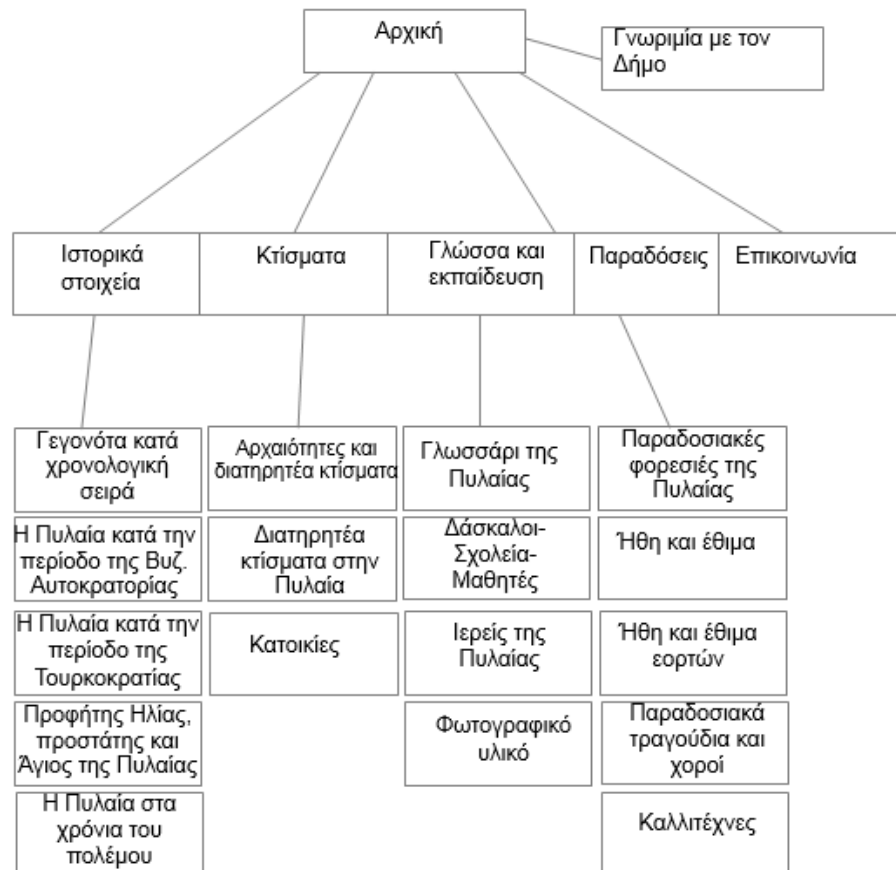
φύγουν οι καλικάντζαροι. Αυτό έπρεπε να το κάνουν πριν λαλήσει ο πετεινός γιατί αλλιώς η φωνή θα ήταν του δαίμονα. Πετούσαν το παλιό νερό που είχαν και το ανεφοδίαζαν με καινούργιο, αγιασμένο νερό. Ο παπάς το πρωί πήγαινε και άγιαζε όλα τα σπίτια και όταν έφευγε, οι γυναίκες του πετούσαν μια άσπρη πέτρα πίσω του, για να έχουν αποδοτική χρονιά στη σοδειά, αλλά και στα ζωντανά. Την παραμονή των Φώτων, το απόγευμα, τα παιδιά πήγαιναν και έλεγαν τα κάλαντα σε κάθε σπίτι στο χωριό, με ένα σταυρό από κλαδιά ελιάς και τρία πορτοκάλια στις τρεις κορυφές του σταυρού. Την ημέρα των Φώτων, όλοι οι κάτοικοι πήγαιναν στην εκκλησία για να πάρουν αγίασμα, από το οποίο έριχναν λίγο μέσα στο σπίτι τους και το υπόλοιπο οι άνδρες του σπιτιού το πετούσαν στα χωράφια τους. Από τις παραδόσεις δεν θα μπορούσαν να λείπουν βέβαια και τα παραδοσιακά τραγούδια και χοροί, όπως και οι τοπικοί καλλιτέχνες οι οποίοι έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της πολιτιστικής κληρονομιάς. Επίσης, έμφαση δίνεται και στα κτίσματα που βρέθηκαν στον γεωγραφικό χώρο της Πυλαίας, όπως αρχαιότητες, διατηρητέα κτίσματα και κατοικίες. Τέλος, υπάρχει και ένα αφιέρωμα στον προστάτη και άγιο του Δήμου, τον Προφήτη Ηλία.

Αφού λοιπόν είχε παρθεί το υλικό για να εμπλουτιστεί το site, πριν την δημιουργία του, σχεδιάστηκε ένας πρόχειρος σχεδιασμός του ιστότοπου και της δομής του. Αρχικά, υπήρξε ένα αρχικό σχεδιάγραμμα, στη συνέχεια όμως με τις διορθώσεις του καθηγητή άλλαξε.

Παρακάτω, φαίνεται το πρόχειρο σχεδιάγραμμα και η δομή του ιστότοπου μετά τις διορθώσεις :



Εικόνα 1 : Πρόχειρος σχεδιασμός ιστότοπου



Εικόνα 1.1: Δομή ιστότοπου.

Πριν λοιπόν ξεκινήσει η δημιουργία του site και αφού είχε επιλεγεί πλέον ο κώδικας HTML, ξεκίνησε η αναζήτηση βιβλίων και άρθρων σχετικά με την Πυλαία. Το υλικό που βρέθηκε ήταν αρκετά ενδιαφέρον, το μόνο ελάττωμα ήταν ότι δεν ήταν αρκετό και όλα τα βιβλία σχετικά με την Πυλαία είχαν το ίδιο περιεχόμενο, όπως και αυτά της Θεσσαλονίκης στις αναφορές τους για την Πυλαία. Σε γενικές γραμμές όλα είχαν αναφορές στην ιστορία και στον πολιτισμό του Δήμου. Τελικά, επιλέχθηκαν τα βιβλία και τα άρθρα τα οποία θα βοηθούσαν περισσότερο στην εργασία, είχαν τις πιο πολλές λεπτομέρειες και

ήταν πιο βοηθητικά προς τον χρήστη κατά την αναζήτηση. Παράλληλα, έγινε αποφυγή διάφορων στοιχείων τα οποία πιθανόν να ήταν κουραστικά για τον χρήστη και δόθηκε βάση κυρίως σε θέματα που να του κέντριζαν το ενδιαφέρον, όπως πως πήρε την ονομασία της η Πυλαία και τις παραδόσεις. Ένας από τους σημαντικότερους σκοπούς της δημιουργίας του ιστότοπου, ήταν να είναι ευχάριστο προς τον αναγνώστη και να μην τον κουράζει με περιττές λεπτομέρειες. Αυτό θα γινόταν με το να μην χρησιμοποιηθούν πολύπλοκες λέξεις και φράσεις, έτσι ώστε να εξυπηρετεί το κοινό κάθε ηλικίας, καθώς το περιεχόμενο της εργασίας είναι εκπαιδευτικό.

Αφού τελείωσε λοιπόν η συλλογή υλικού, έγινε επίσκεψη σε διάφορα site για να παρθούν ιδέες για το πως θα δημιουργηθεί η πτυχιακή εργασία. Παρατηρήθηκε κυρίως η δομή και το περιεχόμενο, αλλά παράλληλα και το ύφος που χρησιμοποιούνταν. Έτσι, μετά από αρκετή σκέψη και σύγκριση μεταξύ των sites αποφασίστηκε ο τρόπος με τον οποίο θα πραγματοποιούνταν η εργασία, απλός χωρίς πολλές λεπτομέρειες, πράγμα που το κάνει και όμορφο, διότι δεν δυσκολεύει τον χρήστη στην περιήγηση του.

Μετά την αρχική μορφοποίηση και το πέρασμα του υλικού σε κάθε ιστοσελίδα, έγιναν αρκετές τροποποιήσεις. Για παράδειγμα, ο σχεδιασμός του menu άλλαξε αρκετές φορές, όπως και το φόντο. Επίσης, έγιναν πολλές μετατροπές στην γραμματοσειρά και στα χρώματα που χρησιμοποιήθηκαν στον κώδικα CSS. Ακόμα, θεωρήθηκε σωστό να δημιουργηθεί πλαίσιο στο περιεχόμενο, έτσι ώστε να δείχνει πιο συμμαζεμένο. Στην συνέχεια με την βοήθεια του κ. Κεφαλά, έγιναν αρκετές τροποποιήσεις όπως για παράδειγμα η αλλαγή του λογότυπου και η σμίκρυνση ορισμένων σελίδων που ήταν υπέρογκες.

Επιπρόσθετα, σημαντικό κομμάτι της εργασίας είναι η χρήση εικόνων. Σχεδόν σε κάθε ιστοσελίδα τοποθετήθηκαν εικόνες, για τον λόγο ώστε να είναι πιο ευχάριστη η περιήγηση του χρήστη. Κυρίως όμως χρήση εικόνων έγινε στο κεφάλαιο με τα κτίσματα και στο κεφάλαιο “Γλώσσα και εκπαίδευση”. Οι

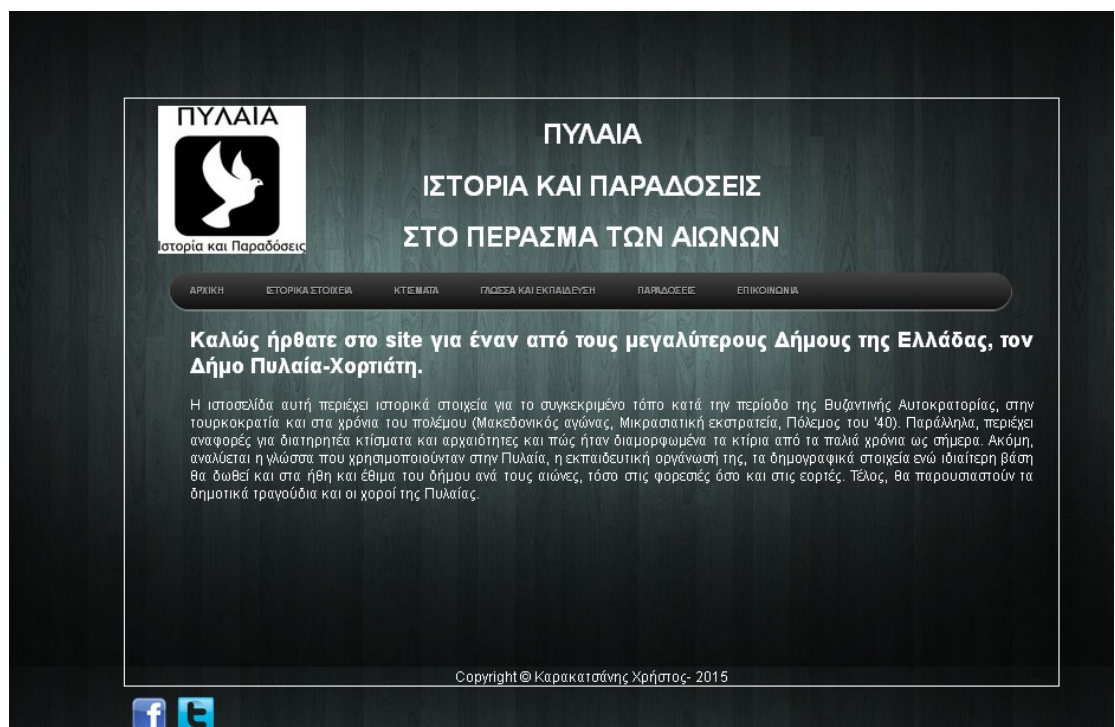
φωτογραφίες αφορούν αρχαία αντικείμενα που βρέθηκαν στην Πυλαία όπως αγάλματα, κτίσματα τα οποία έχουν διατηρηθεί στο πέρασμα του χρόνου, σχολεία, παλιά έγγραφα μαθητών και διάφορα αρχεία της εκκλησίας του Προφήτη Ηλία.

2. Η δημιουργία των ιστοσελίδων

2.1 HTML

Στο κεφάλαιο αυτό, θα παρουσιαστεί ο τρόπος δημιουργίας των κύριων ιστοσελίδων που συντέλεσαν στην δημιουργία του ιστότοπου.

Αρχικά, η παρουσίαση ξεκινάει με την αρχική σελίδα του site. Αποτελεί τον κορμό της υπόλοιπης εργασίας και το μέρος από όπου μπορεί να ξεκινήσει ο χρήστης την ξενάγηση του.



Εικόνα 2.1.1: Αρχική σελίδα ιστότοπου

Υπάρχει το λογότυπο του site πάνω αριστερά, το οποίο υπάρχει και σε κάθε ιστοσελίδα όπως και ο τίτλος του, το μενυ, που οδηγεί στα άλλα μέρη

του ιστότοπου, ένα αναγνωριστικό κείμενο, τα copyrights και οι σύνδεσμοι που οδηγούν στην σελίδα facebook και του twitter αντίστοιχα κάτω αριστερά.

```
<!DOCTYPE html>
<html>

<head>
<meta charset="UTF-8">
<link rel="stylesheet" type="text/css" href="Pylea.css" />

<title> Ιστορία και παραδόσεις της Πυλαίας στο πέρασμα των αιώνων </title>

<!-- Καρακατσάνης, Χρήστος, Α.Μ.:0621/11,Ομάδα: 'Α, Ημερομηνία:1/3/2015 -->

</head>
<body>
<div id="title">
<h1 style="text-align:center"> ΠΥΛΑΙΑ</h1>
<h1 style="text-align:center"> ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ </h1>
<h1 style="text-align:center"> ΣΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ </h1>
</div>
<div class="img2">

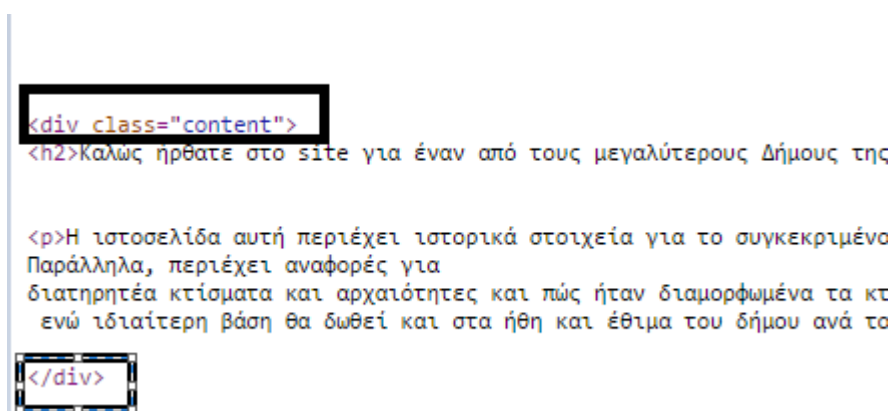
</div>
```

Εικόνα 2.1.2: Κώδικας HTML για τίτλο και λογότυπο.

Στην παραπάνω εικόνα στο πρώτο ορθογώνιο παρατηρείτε ο κώδικας για τον τίτλο. Το `<div id="title">` παραπέμπει στον κώδικα **CSS**, στο οποίο υπάρχει η δυνατότητα να πραγματοποιηθούν οποιεσδήποτε αλλαγές, σε θέμα μεγέθους, χρώματος κ.α. Η εντολή που παραπέμπει στο CSS που ξεκινάει με το `<div id="title">` πρέπει να κλείσει με το `</div>`, διότι αλλιώς δεν θα λειτουργήσει σωστά ή θα επηρεάσει και το υπόλοιπο κείμενο. Το ίδιο ισχύει και για το λογότυπο όπως φαίνεται στο δεύτερο ορθογώνιο της εικόνας. Υπάρχει όμως μια μικρή λεπτομέρεια που πρέπει να διευθετηθεί. Στον κώδικα του τίτλου που παραπέμπει στο CSS , ο ίδιος ξεκινάει με το `<div id>` ενώ για το λογότυπο ξεκινάει με το `<div class >`. Η διαφορά είναι ότι το CSS αρχείο για να δεχθεί την εντολή σωστά, με το `<div id >` πρέπει να εισαχθεί η αντίστοιχη εντολή στο **CSS** με `#`, π.χ. `#title { ...` , ενώ στο `<div class>` με τελεία, π.χ. `img2 { ...` . Επίσης, στην εντολή για τον τίτλο υπάρχει και η εντολή που καθορίζει το μέγεθος του, `<h1> </h1>` και αντίστοιχα `h2` και `h3`, όσο δηλαδή πιο μικρό είναι το νούμερο τόσο μεγαλύτερο θα είναι το μέγεθος του τίτλου και το `<h3 style="text-align:center">` που τοποθετεί το κείμενο στο κέντρο της σελίδας. Όσο για την

εντολή ``, είναι η εντολή που εισάγει την εικόνα στον κώδικα.

Παράλληλα, στην εικόνα 2.1.2 υπάρχουν και άλλοι κώδικες. Για παράδειγμα, το `<!DOCTYPE html>` πρέπει να υπάρχει σε κάθε αρχή σελίδας HTML. Η εντολή `<html>` είναι η αρχή της κωδικοποίησης και όπως κάθε εντολή έτσι και αυτή πρέπει να κλείνει με `</html>`. Το κείμενο μεταξύ `<html >` και `</html >` περιγράφει ένα έγγραφο HTML. Το κείμενο μεταξύ `<head>` και `<head>` παρέχει πληροφορίες σχετικά με το έγγραφο ενώ το κείμενο μεταξύ `<body >` και `</body>` περιγράφει το ορατό περιεχόμενο της σελίδας.



Εικόνα 2.1.3: Εντολή HTML για διαμόρφωση CSS του κειμένου

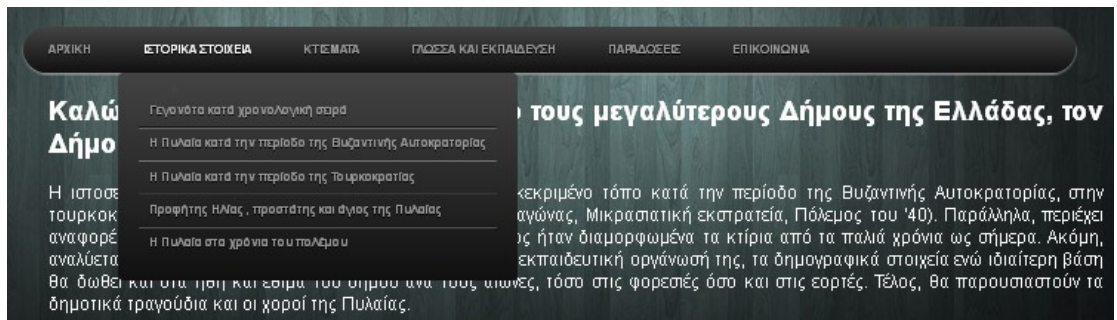
Η εντολή `<div class="content">` όπως φαίνεται και στην εικόνα 2.1.3, δίνει την εντολή στο αρχείο CSS να διαμορφώσει το κείμενο όπως εξηγήθηκε και παραπάνω στην εικόνα 2.1.2.

```
<div id="footer">
  Copyright © Καρακατσάνης Χρήστος- 2015
</div>
```

```
<div style="float:left">
  <a href="https://www.facebook.com/pages/Py1a%C3%ADa-Thessaloniki-Greece/110199825665027?fref=ts&rf=153022471445084" target="_blank">
    
  </a>
  <a href="https://twitter.com/pileahortiatis" target="_blank">
    
  </a>
</div>
```

Εικόνα 2.1.4: Διαμόρφωση copyright και συνδέσμων για Facebook και Twitte

Στο πρώτο σκέλος της εικόνας 2.1.4, φαίνεται ο τρόπος διαμόρφωσης του copyright, το οποίο υπάρχει σε όλες τις σελίδες όπως, το λογότυπο, ο τίτλος και οι σύνδεσμοι για το Facebook και το Twitter του Δήμου. Για την δημιουργία εικόνας η οποία θα μπορεί να είναι και σύνδεσμος, χρειάζεται να χρησιμοποιηθεί η εντολή **<a href =**, ο σύνδεσμος που θα οδηγήσει η εικόνα και στην συνέχεια η εντολή για την εισαγωγή εικόνας όπως αναφέρθηκε και παραπάνω στην εικόνα 2.1.4., κλείνοντας τέλος με ****. Το width και το height χρησιμοποιούνται για την αλλαγή ύψους και πλάτους της εικόνας. Η εντολή **border="0" style="margin-left:8px;margin-top:15px;">** είναι μια εγχώρια εντολή που καθορίζει την τοποθεσία της εικόνας. Το margin καθορίζει την απόσταση που θα έχει η εικόνα από το πλαίσιο.



Εικόνα 2.1.5: Menu

```

<header>
  <ul id="menu">
    <li>
      <a href="index.html">Αρχική</a>
    </li>
    <li>
      <a href="istorikastoiixeia.html">Ιστορικά στοιχεία</a>
      <ul>
        <li><a href="pinakasgegonotwn.html">Γεγονότα κατά χρονολογική σειρά</a></li>
        <li><a href="buzantio.html">Η Πυλαία κατά την περίοδο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας</a></li>
        <li><a href="tourkokratia.html">Η Πυλαία τα κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας</a></li>
        <li><a href="profhthshlias.html">Προφήτης Ηλίας , προστάτης και άγιος της Πυλαίας</a></li>
        <li><a href="polemospylaia.html">Η Πυλαία στα χρόνια του πολέμου</a></li>
      </ul>
    </li>
  </ul>

```

Εικόνα 2.1.6: Menu (1)

```

        <li>
            <a href="kthsmata.html">Κτίσματα</a>
        <ul>
            <li><a href="kthsmata2.html">Αρχαιότητες και διατηρητέα κτίσματα</a></li>
            <li><a href="kthsmata3.html">Διατηρητέα κτίσματα στην Πυλαία</a></li>
            <li><a href="kthsmata4.html">Κατοικίες</a></li>
        </ul>
    </li>
    <li>
        <a href="glwssa.html">Γλώσσα και Εκπαίδευση</a>
    <ul>
        <li><a href="glwssa2.html">Γλωσσάρι της Πυλαίας</a></li>
        <li><a href="glwssa3.html">Δάσκαλοι-Σχολεία-Μαθητές</a></li>
        <li><a href="glwssa4.html">Ιερείς της Πυλαίας </a></li>
    </ul>
    </li>
    <li>
        <a href="paradoseis.html">Παραδόσεις</a>
    <ul>
        <li><a href="paradosi1.html">Παραδοσιακές φορεσιές της Πυλαίας </a> </li>
        <li><a href="paradosi4.html">Παραδοσιακά τραγούδια και χοροί </a></li>
        <li><a href="paradosi5.html">Καλλιτέχνες </a></li>
    </ul>
    </li>
    <li><a href="contact.html">Επικοινωνία</a></li>
</ul>

</header>

```

Εικόνα 2.1.7: Menu (2)

Το **menu** είναι το πιο σημαντικό τεχνικό κομμάτι της εργασίας, διότι είναι αυτό το οποίο καθοδηγεί σε όλα τα σημεία του site και πρέπει να είναι βατό έτσι ώστε να μην μπερδεύει τους χρήστες. Η εντολή `<ul id="menu">` δίνει την δυνατότητα στο να γίνουν αλλαγές από το αρχείο CSS. Επίσης, χρησιμοποιείτε η εντολή ` ` για την λειτουργία του υπερσυνδέσμου. Η βάση όμως για να δημιουργηθεί ένα menu είναι να καταχωρηθεί το περιεχόμενο του menu σε λίστες. Αυτό γίνεται με τις εντολές `` και ``. Μια μη διατεταγμένη λίστα ξεκινά με την ετικέτα `` ενώ κάθε στοιχείο της λίστας ξεκινά με την ετικέτα ``. Τα σημεία της ετικέτας θα πρέπει να επισημαίνονται με μικρούς μαύρους κύκλους. Η διαμόρφωση του γίνεται με εντολές στο CSS όπως θα εξηγηθεί παρακάτω.

Ακόμα ένα σημαντικό μέρος της εργασίας είναι οι πίνακες. Οι πίνακες βοηθάνε στο να εμφανίζεται το περιεχόμενο με σωστή σειρά, έτσι ώστε να αποφεύγονται λάθη κατά την διάρκεια της περιήγησης. Παρακάτω, παρατίθενται διάφοροι πίνακες του ιστότοπου αλλά και ο τρόπος με τον οποίο δημιουργήθηκαν.

| | | |
|----------|----------|-------------|
| 480 π.Χ | 478 π.Χ | 432 π.Χ |
| 424 π.Χ | 370 π.Χ | 368 π.Χ |
| 315 π.Χ | 285 π.Χ | 1185 μ.Χ |
| 1350 μ.Χ | 1430 μ.Χ | 1770-71 μ.Χ |
| 1811 μ.Χ | 1833 μ.Χ | 1850 μ.Χ |
| 1854 μ.Χ | 1880 μ.Χ | 1886 μ.Χ |
| 1889 μ.Χ | 1909 μ.Χ | 1912 μ.Χ |
| 1918 μ.Χ | 1920 μ.Χ | 1924 μ.Χ |
| 1926 μ.Χ | 1927 μ.Χ | 1928 μ.Χ |
| 1939 μ.Χ | 1955 μ.Χ | 1970 μ.Χ |
| 1982 μ.Χ | 2001 μ.Χ | |

Εικόνα 2.1.8: Πίνακας

| | |
|---------------------|---|
| 1. ΧΑΛΗΛ- ΕΦΕΝΤΗ | Βόρειο τμήμα της Πυλαίας (γειτονιά Κούρφαλη) |
| 2. ΑΜΠΤΟΥΛΑ-ΕΦΕΝΤΗ | Η περιοχή γύρω από το Δημαρχείο |
| 3. ΜΟΥΣΛΟΥ- ΕΦΕΝΤΗ | Η περιοχή γύρω από την εκκλησία |
| 4. ΚΑΤΕΡΗ-ΑΓΑ | Η περιοχή γύρω στου Σούμπαση |
| 5. ΑΛΗ-ΟΣΜΑΝ ΕΦΕΝΤΗ | Η περιοχή γύρω από την οδό Θερμοπυλών |
| 6. ΣΕΡΙΦ-ΑΓΑ | Η περιοχή γύρω από το σπίτι του καθηγητή Ηλία Ορμανούδη |
| 7. ΟΡΤΑ-ΕΦΕΝΤΗ | Η περιοχή γύρω αποο την Αρχαία γέφυρα (καμάρα) |
| 8. ΜΑΜΟΥΤ-ΤΣΙΦΛΙΚΙ | |
| 9. ΓΕΝΗ-ΤΣΙΦΛΙΚΙ | |

Εικόνα 2.1.9: Πίνακας (2)

Όπως παρατηρείται στις παραπάνω εικόνες, έχουν χρησιμοποιηθεί δύο διαφορετικά είδη πινάκων. Στο ένα (2.1.8) έχει χρησιμοποιηθεί πίνακας με πλαίσιο, με την εντολή `<table border="1" style="width:100%">` και παράλληλα με εντολή για CSS `<div id="fourthmenu_container">` και `<ul class="s4-menu" id="kan">` όπως φαίνεται και αναλυτικότερα στην παρακάτω εικόνα. (Εικόνα 2.1.10)

```

<header>
<kan>
  <div id="fourthmenu_container">
    <ul class="s4-menu" id="kan">
      <table border="1" style="width:100%">
        <tr>
          <td><li><a href="480.html">480 π.X</a></li></td>
          <td><li><a href="478.html">478 π.X</a></li></td>
          <td><li><a href="432.html">432 π.X</a></li></td>
        </tr>
        <tr>
          <td><li><a href="424.html">424 π.X</a></li></td>
          <td><li><a href="370.html">370 π.X</a></li></td>
          <td><li><a href="368.html">368 π.X</a></li></td>
        </tr>
        <tr>
          <td><li><a href="315.html">315 π.X</a></li></td>
          <td><li><a href="285.html">285 π.X</a></li></td>
          <td><li><a href="1185.html">1185 μ.X</a></li></td>
        </tr>
        <tr>
          <td><li><a href="1350.html">1350 μ.X</a></li></td>
          <td><li><a href="1430.html">1430 μ.X</a></li></td>
          <td><li><a href="1770-71.html">1770-71 μ.X</a></li></td>
        </tr>
      </table>
    </ul>
  </div>
</kan>

```

Εικόνα 2.1.10: Κώδικας HTML πίνακα 1(1)

Στην δεύτερη εικόνα (Εικόνα 2.1.9), ο πίνακας πραγματοποιείται με τον ίδιο τρόπο απλά δεν έχει εντολή για πλαίσιο και για CSS.

```

<div class="content">





```

Εικόνα 2.1.11: Κώδικας HTML για Πίνακα 2

Ακόμα, στις σελίδες που έχουν μεγάλη έκταση, υπάρχει η δυνατότητα ο χρήστης να επιλέξει ένα εικονίδιο το οποίο βρίσκεται στην κάτω δεξιά μεριά της οθόνης, το οποίο τον οδηγεί απευθείας στην αρχή της οθόνης όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα. (Εικόνα 2.1.12)



*Εικόνα
2.1.12:
Πλήκτρο
αυτόματης
ανόδου στην
κορυφή της*

Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τον εξής κώδικα : ` Αρχή σελίδας `, και η διαμόρφωση του γίνεται με CSS όπως θα αναφερθεί στην επόμενη ενότητα.

Επιπρόσθετα, παρουσιάζεται το τελευταίο κομμάτι της εργασίας, η επικοινωνία, με την οποία οι χρήστες έχουν την δυνατότητα να επικοινωνήσουν με τον διαχειριστή.(Εικόνα 2.1.13.)

Εικόνα 2.1.13: Επικοινωνία

Παρακάτω παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο δημιουργήθηκε η σελίδα της Επικοινωνίας.

```
<head>
<form action="/my-handling-form-page" method="post">
  <div>
    <label for="name">Όνομα:</label>
    <input type="text" id="name" />
  </div>
  <div>
    <label for="mail">E-mail:</label>
    <input type="email" id="mail" />
  </div>
  <div>
    <label for="msg">Μήνυμα:</label>
    <textarea id="msg"></textarea>
  </div>

  <div class="button">
    <button type="submit">Στείλτε το μήνυμα σας</button>
  </div>
</form>
```

Εικόνα 2.1.14: Κώδικας HTML για την σελίδα της Επικοινωνίας.

2.2 CSS

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν οι εντολές CSS που σε συνδυασμό με τον κώδικα HTML, χρησιμοποιήθηκαν για να διαμορφώσουν τον ιστότοπο. Αρχικά, για να λειτουργήσει το CSS , είναι αναγκαστικό να δοθεί η εντολή στην αρχή από τον κώδικα HTML, ο οποίος είναι **<link rel="stylesheet" type="text/css" href="Pylea.css" />** και τοποθετείται μέσα στην εντολή **<head>**. Το αρχείο CSS που θα δημιουργηθεί πρέπει να ονομαστεί **Pylea.css** για να λάβει τις εντολές που υπάρχουν στο HTML αρχείο. Στη συνέχεια, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, για να μπορούν να γίνουν αλλαγές πρέπει να δοθεί πρώτα η εντολή στο HTML και στη συνέχεια στο CSS. Για παράδειγμα, η εντολή στο HTML θα είναι **<div class="content">** και για να λειτουργήσει, στο CSS θα πρέπει να είναι η αντίστοιχη **div.content** . Τέλος, τα στοιχεία θα πρέπει να υπάρχουν ανάμεσα σε αγκύλες ({ }) και να κλείνουν με το σημείο στίξης (;) όπως στην παρακάτω εικόνα. (Εικόνα 2.2.1.)

```
body {
background-image: url("dark-wood-background.jpg");

font-family: Arial;color: white;
font-size: 105%;
border-style: groove;
border-style: solid;
border-width: 5px;
margin-top: 110px;
margin-bottom: 180px;
margin-right: 160px;
margin-left:150px;
}
```

Εικόνα 2.2.1: CSS για το φόντο του site, χρώμα και μέγεθος γραμμάτων, είδος πλαισίου και απόσταση του από το υπόλοιπο της οθόνης

Αναλυτικότερα:

- **Body** : Αλλαγές σε όλο τον ιστότοπο
- **background-image:** url("dark-wood-background.jpg"); :
Φόντο site

- **font-family:** Arial;color: white; : Είδος και χρώμα γραμματοσειράς
- **font-size: 105%;** : μέγεθος γραμματοσειράς
- **border-style: groove;** + **border-style: solid;** : Είδος πλαισίου
- **border-width: 5px;** : πλάτος πλαισίου
- **margin-top: 110px;**: απόσταση από την κορυφή
- **margin-bottom: 180px;** : απόσταση από κάτω
- **margin-right: 160px;** : απόσταση από δεξιά
- **margin-left:150px;** : απόσταση από αριστερά

```
div.img {
    margin: 10px;
    padding: 10px;
    float:left;
    height: auto;
    width: auto;
```

Εικόνα 2.2.2: CSS για εικόνες

Αναλυτικότερα :

- **margin: 10px;** : απόσταση ανάμεσα στις εικόνες
- **padding: 10px;** απόσταση από το περιεχόμενο
- **float:left;** : πορεία εικόνας προς τα αριστερά

- **height: auto;** : με το auto καθορίζει ο διαχειριστής μόνος του το ύψος και το πλάτος
- **width: auto;**

```
div.img2 {
position: absolute;
  top: 100px;
  margin: 20px;
padding:20px;
}
```

Εικόνα 2.2.3: CSS για λογότυπο

Αναλυτικότερα :

- **Position : absolute ;** : Το στοιχείο είναι τοποθετημένο σε σχέση με την θέση του πρώτου στοιχείου του
- **top: 100px;** : θέση στοιχείου
- **margin: 20px;** : απόσταση από τα στοιχεία
- **padding:20px;** : απόσταση από το περιεχόμενο

```
div.content {
  margin-bottom:100px;
padding-right: 30px;
padding-left: 80px;
text-align: justify;
}
```

Εικόνα 2.2.4: CSS για το

Αναλυτικότερα :

- **margin-bottom:100px;** : απόσταση από τα στοιχεία
- **padding-right: 30px;** : απόσταση από το περιεχόμενο
- **padding-left: 80px;** : »»
- **text-align: justify;** : πλήρης στοίχιση κειμένου

```
kan {
height: 44px;
width: 1100px;
margin: -34px auto 0 auto;
-webkit-border-radius: .5em .5em .5em .5em;
border: none;
color: #FF0000;
margin-bottom: 150px;
margin-left: 200px;
|
}
ul#kan {
background-image: url(pinakesback.jpg);
}
#kan a:hover {
color: #787878;
}
ul#kan li a {
padding: 7px 20px 6px 20px;
font: 120% 'Yanone Kaffeesatz', arial, sans-serif;
text-shadow: 1px 1px #7E4D0E;
text-decoration: none;
color: #F8F8F8;
margin-right: 2px;
}
ul.s4-menu li {
display: block;
list-style: none;
position: relative;
}
}
```

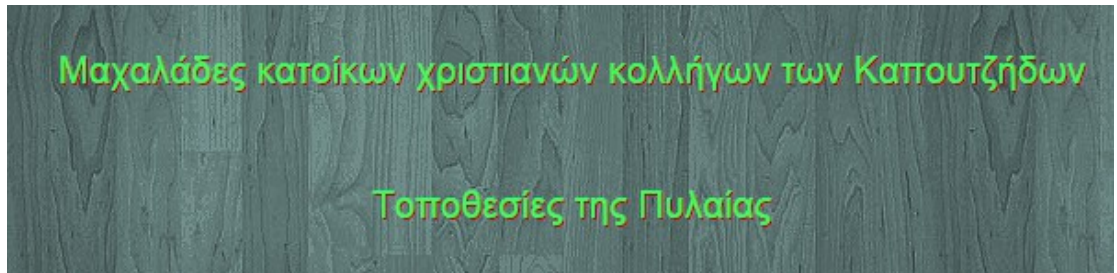
Εικόνα 2.2.5: CSS για πίνακες με πλαίσιο και φόντο

Αναλυτικότερα :

- **height: 44px;** : ύψος πίνακα
- **width: 1100px;** : πλάτος πίνακα
- **margin: -34px auto 0 auto;** : απόσταση από τα στοιχεία
- **-webkit-border-radius: .5em .5em .5em .5em;** :
- **border: none;** : δεν έχει πλαίσιο (δημιουργείται από το HTML
- **color: #FF0000;** το χρώμα των γραμμάτων
- **margin-bottom: 150px;** : απόσταση από τα στοιχεία από κάτω
- **margin-left: 200px;** : απόσταση από τα στοιχεία από αριστερά
- }
- **ul#kan {**
- **background-image: url(pinakesback.jpg);** : φόντο πίνακα
- }
- **#kan a:hover {**
- **color: #787878;** : το χρώμα που παίρνουν τα γράμματα όταν επιλέγονται
- }
- **ul#kan li a {**
- **padding: 7px 20px 6px 20px;** : η απόσταση των λέξεων μέσα στα κελιά
- **font: 120% 'Yanone Kaffeesatz', arial, sans-serif;** : γραμματοσειρά
- **text-shadow: 1px 1px #7E4D0E;** : χρώμα σκιά στις λέξεις

- **text-decoration:none;** : Η ιδιότητα text-decoration καθορίζει τη διακόσμηση που προστίθεται στο κείμενο
- **color: #F8F8F8 ;** : χρώμα λέξεων
- **margin-right: 2px;** : απόσταση από τα στοιχεία από δεξιά
- }
- **ul.s4-menu li {**
- **display: block;** καθορίζει τον τύπο πλαισίου που χρησιμοποιείται για ένα στοιχείο HTML.
- **list-style: none;** : θέτει το περιεχόμενο της λίστας σε μια δήλωση
- **position: relative;** : Το στοιχείο είναι τοποθετημένο σε σχέση με την κανονική του θέση
- }

Το ίδιο ισχύει και για τις εντολές **Fan, Man, Can, San** του CSS, απλά σε αυτές αλλάζει το χρώμα των γραμμάτων και το hover. Παράδειγμα της εντολής **san** υπάρχει στην ενότητα του ιστότοπου « Η Πυλαία κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας»



Εικόνα 2.2.6: Παράδειγμα εντολής `span` στον ιστότοπο. Το ίδιο ισχύει και για τις εντολές `fan`, `man`, `can` του CSS

```
#footer{  
padding-top:100px;  
color: white;  
margin-top:100px;  
}
```

Εικόνα 2.2.7: CSS για το Copyright

```

#menu {
    width: 90%;
    margin: 20px;
margin-left: 55px;
    padding: 10px 0 0 00px;
    list-style: none;
    background-color: #111;
    background-image: linear-gradient(#444, #111);
    border-radius: 50px;
    box-shadow: 0 2px 1px #9c9c9c;
}

#menu li {
    float: left;
    padding: 0 0 10px 0;
    position: relative;
}

#menu a {
    float: left;
    height: 25px;
    padding: 0 25px;
    color: #999;
    text-transform: uppercase;
    font: bold 12px/25px Arial, Helvetica;
    text-decoration: none;
    text-shadow: 0 1px 0 #000;
}

#menu li:hover > a {
    color: #fafafa;
}

*html #menu li a:hover { /* IE6 */
    color: #fafafa;
}

#menu li:hover > ul {
    display: block;
}

/* Sub-menu */
#menu ul {
    list-style: none;
    margin: 0;
    padding: 20px;
    display: none;
    position: absolute;
    top: 35px;
    left: 0;
    z-index: 99999;
    background-color: #444;
    background-image: linear-gradient(#444, #111);
    -moz-border-radius: 5px;
    border-radius: 5px;
}

#menu ul li {
    float: none;
}

```

Εικόνα 2.2.8: CSS για το menu

```

float: none;
margin: 0;
padding: 0;
display: block;
box-shadow: 0 1px 0 #111111,
            0 2px 0 #777777;
}

#menu ul li:last-child {
    box-shadow: none;
}

#menu ul a {
    padding: 10px;
    height: auto;
    line-height: 1;
    display: block;
    white-space: nowrap;
    float: none;
    text-transform: none;
}

*html #menu ul a { /* IE6 */
    height: 10px;
    width: 150px;
}

*:first-child+html #menu ul a { /* IE7 */
    height: 10px;
    width: 150px;
}

#menu ul a:hover {
    background-color: #0186ba;
    background-image: linear-gradient(#04acec, #0186ba);
}

#menu ul li:first-child a {
    border-radius: 5px 5px 0 0;
}

#menu ul li:first-child a:after {
    content: '';
    position: absolute;
    left: 30px;
    top: -8px;
    width: 0;
    height: 0;
    border-left: 5px solid transparent;
    border-right: 5px solid transparent;
    border-bottom: 8px solid #444;
}

#menu ul li:first-child a:hover:after {
    border-bottom-color: #04acec;
}

#menu ul li:last-child a {
    border-radius: 0 0 5px 5px;
}

```

Εικόνα 2.2.8(1): (CSS για το menu)

```
/* clear floated elements */
#menu:after {
    visibility: hidden;
    display: block;
    font-size: 0;
    content: " ";
    clear: both;
    height: 0;
}

* html #menu { zoom: 1; } /* IE6 */
*:first-child+html #menu { zoom: 1; } /* IE7 */
}
```

Εικόνα 2.2.8(2): (CSS για το menu)

Το CSS του menu έγινε με τη βοήθεια ενός site, το περιεχόμενο του οποίου είναι εξειδικευμένο σε αυτόν τον τομέα και βοηθάει τους χρήστες για αυτόν τον σκοπό. Το site είναι <http://red-team-design.com/css3-dropdown-menu/> και ακολουθώντας το πιστά, πραγματοποιήθηκε το menu του ιστότοπου.

```

form {
    margin: 0 auto;
    width: 400px;

    padding: 1em;
    border: 1px solid #ccc;
    border-radius: 1em;
}
form div + div {
    margin-top: 1em;
}
label {
    display: inline-block;
    width: 90px;
    text-align: right;
}
input, textarea {
    font: 1em sans-serif;
    width: 300px;
    -moz-box-sizing: border-box;
    box-sizing: border-box;
    border: 1px solid #999;
}
input:focus, textarea:focus {
    border-color: #000;
}
textarea {
    vertical-align: top;

    height: 5em;

    resize: vertical;
}
.button {
    /* To position the buttons to the same position of the text fields */
    padding-left: 90px; /* same size as the label elements */
}
button {
    /* This extra margin represent roughly the same space as the space
    between the labels and their text fields */
    margin-left: .5em;
}

```

Εικόνα 2.2.9: CSS για τη σελίδα Επικοινωνίας

```
#scroll-to-top {
text-indent: -119988px;
overflow: hidden;
transition: opacity 0.1s linear;
font-family: 'Voltaire', sans-serif;
color: #e0cb81;
text-transform: uppercase;
font-weight: normal;
letter-spacing: .05em;
text-align: center;
position: fixed;
width: 93px;
height: 58px;
display: block;
background: url("top-button.jpg") center center no-repeat;
bottom: 27px;
right: 27px;
z-index: 9999;
}
```

Εικόνα 2.2.10: CSS Πλήκτρο αυτόματης ανόδου στην κορυφή της οθόνης

3. Το περιεχόμενο των ιστοσελίδων

3.1 Γνωριμία με τον Δήμο

Ο Δήμος Πυλαίας διαθέτει μια ιδιαίτερη φυσική ομορφιά, καθώς περιέχει πολλές περιοχές οι οποίες είναι αραιοκατοικημένες και τα σπίτια δίνουν την θέση τους σε δέντρα και γενικά στη βλάστηση. Παράλληλα, υπάρχουν αρκετά μνημεία τα οποία θυμίζουν την ιστορική της κληρονομιά, αθλητικές υποδομές και έργα υποδομών. Σύμφωνα με το πρόγραμμα "Καλλικράτη", ο Δήμος Πυλαίας συγχωνεύτηκε με τον Δήμο Πανοράματος και Χορτιάτη, όπου ο τελευταίος περιλαμβάνει το Ασβεστοχώρι, το Φίληρο, το Χορτιάτη και την Εξοχή. Ο Δήμος Πυλαίας, ανήκει στο πολεοδομικό συγκρότημα Θεσσαλονίκης, είναι ο μεγαλύτερος Δήμος του και τρίτος μεγαλύτερος μη-καποδιστριακός δήμος στην Ελλάδα. Ο πληθυσμός του ανέρχεται στους 50.000 κατοίκους ενώ η έκταση του είναι 26.362 στρέμματα. Τέλος, συνορεύει ανατολικά με τον Δήμο Πανοράματος και δυτικά με τον Δήμο Τριανδρίας και τον Δήμο Καλαμαριάς.

Το έμβλημα του Δήμου Πυλαίας είναι ο Προφήτης Ηλίας, ο οποίος γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 20 Ιουλίου. Στο έμβλημα παριστάνεται ο Προφήτης πάνω σε ένα κάστρο, το οποίο συμβολίζει τους καστροφύλακες Καπουτζιδιανούς, ενώ παράλληλα υπάρχει και ένα φίδι που είναι ο αρχικός λόγος μετοίκησης των κατοίκων στον σημερινό χώρο και τέλος τα σταφύλια που συμβολίζουν την αμπελουργία που γινόταν ανέκαθεν στο χωριό της Πυλαίας.

Ο Δήμος Πυλαίας έχει και αδελφοποιημένους δήμους από την Ισπανία και την Βουλγαρία : το Velingrad (Βουλγαρία) από το 1989 και το San Roque (Ισπανία) από το 1992. Ακόμα περιέχει μέσα στα σύνορα του και εμπορικά κέντρα: το Εμπορικό Κέντρο "Μακεδονία" και το Εμπορικό Κέντρο

"Mediterranean Cosmos". Επίσης, περιέχει και αρκετά ιδιωτικά εκπαιδευτήρια της Θεσσαλονίκης, λόγω των αραιοκατοικημένων περιοχών, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω και μερικά από αυτά είναι: η Αμερικάνικη Γεωργική Σχολή, το Αριστοτέλειο, το Αρσάκειο Θεσσαλονίκης, τη Γερμανική Σχολή Θεσσαλονίκης, τα Εκπαιδευτήρια "Απόστολος Παύλος", τα Εκπαιδευτήρια "Ρήγας Φεραίος", την Ελληνογαλλική Σχολή "Καλαμαρί", το Κολλέγιο "Ανατόλια", τα Λεωνίδεια Εκπαιδευτήρια, τα Μακεδονικά Εκπαιδευτήρια, τα Πρότυπα Εκπαιδευτήρια Θεσσαλονίκης και τα Pinewood Schools. Εκτός από τα ιδιωτικά σχολεία στην περιοχή βρίσκονται δημόσια νηπιαγωγεία, δημοτικά, γυμνάσια, λύκεια καθώς και το Μουσικό Σχολείο Θεσσαλονίκης. Επίσης, σχετικά με τον αθλητισμό, περιέχει το γήπεδο μπάσκετ του ΠΑΟΚ και τον Ιππικό Όμιλος Θεσσαλονίκης. Τέλος, όσο για την υγεία περιλαμβάνει το Ιατρικό Διαβαλκανικό Κέντρο, το Κέντρο Περιθαλψής Παίδων "Α.Δημήτριος" και την Κλινική "Γέννησις".

3.2 Η Πυλαία κατά την περίοδο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας

Η πόλη της Θεσσαλονίκης κατά την Βυζαντινή περίοδο, για να προφυλαχτεί από τους επιδρομείς, περιβαλλόταν από κάστρα και πύργους. Έτσι και στην ανατολική της μεριά, οι φύλακες είχαν δημιουργήσει έναν οικισμό που τον ονόμασαν "Καπουτζιλάρ" από την λέξη "Καπού" που σημαίνει πόρτα. Το όνομα αυτό συνεχίστηκε και έφτασε ως την νεότερη περίοδο, όπου την Πυλαία την ονόμαζαν Καπουτζήδα. Η παράδοση αναφέρει πως το 1430, ενώ ο σουλτάνος Μουράτ Β΄ είχε εκπορθήσει την πλευρά του Κάστρου στην Πύλη της Καλαμαρίας ή «Κασσανδρεωτική» (πλατεία Συντριβανίου), μια ομάδα Βυζαντινών στρατιωτών που ήταν «καστροφύλακες», εξακολουθούσε να μάχεται, σε άλλο σημείο του Κάστρου, πιο κάτω, ενώ η πόλη, στην πραγματικότητα είχε κατακτηθεί από τους Τούρκους. Το γεγονός, λένε έκανε μεγάλη εντύπωση στο Σουλτάνο κι έστειλε

στους υπερασπιστές της Πύλης προσωπικό μήνυμα να παραδοθούν. Αυτοί όμως, σύμφωνα με την παράδοση, δεν είχαν σκοπό να παραδοθούν και προτιμούσαν να μείνουν πιστοί στα πιστεύω τους, στην πίστη τους και στην πατρίδα τους. Τελικά, μετά από μεγάλη πίεση αποφάσισαν να παραδοθούν με συνθηκολόγηση. Αυτός εκτιμώντας την ανδρεία και την πίστη τους, δέχθηκε τους όρους που πρότειναν οι ίδιοι για να συνθηκολογήσουν. Αυτοί ήταν :α) Να συνεχίσουν το λειτούργημα που είχαν ως τότε, β) να παραμείνουν «καστροφύλακες», γ) και να κρατήσουν στην κυριότητά τους την έκταση γης που κατείχαν έξω από τα τείχη, στα νοτιοανατολικά της Θεσσαλονίκης, για να κατοικήσουν με τις οικογένειές τους. Οι ηρωικοί αυτοί πολεμιστές διατήρησαν το όνομα του χωριού στο πέρασμα των αιώνων, το οποίο αργότερα ονομάστηκε "Καπουτζήδες", που στα τούρκικα σημαίνει "θυρωροί".

Υπάρχει ένδειξη πως ίσως υπάρχει αναφορά στην Καπουτζίδα κατά την Βυζαντινή περίοδο, από οικογενειακό όνομα «Καστρινός» ή «Καστηνός», που ίσως αναφέρεται στο Οφίκιο (είδος αξιώματος που απονέμει ο πατριάρχης σε ανθρώπους που (νομίζει ότι) έχουν προσφέρει στην εκκλησία) του «Καστροφύλακος» που υπήρχε κατά τον 14ο και 15ο αιώνα στην περίοδο των Παλαιολόγων. Σύμφωνα με τον Γκίλη Οδυσσέα (2008), "...Ο «Καστροφύλαξ» διοριζόταν από τον ίδιο τον Αυτοκράτορα και ήταν υπεύθυνος για την τήρηση της τάξης εντός των τειχών καθώς και για την συντήρηση των οχυρωματικών έργων. Οι «Καστροφύλακες» ήταν συχνά γαιοκτήμονες και έφεραν ως έμβλημα της εξουσίας τους «δικανίκιον λευκόν». Είναι λοιπόν ενδεχόμενο το Οφίκιο «Καστροφύλαξ» να μετεξελίχθηκε στην συνέχεια στο επίθετο «Καστρι/ηνός» χαρακτηρίζοντας ίσως τους απογόνους κάποιου που είχε λαμπρυνθεί επ' Ευ-γενεία με την δια Λόγου Αξία (= Τίτλος Ευγενείας που αντιστοιχεί σε ενεργό δημόσιο αξίωμα) του «Καστροφύλακος». Ο όρος «Καστηριανός» ή «Τζάκων» είναι στρατιωτικής προέλευσης και συνώνυμος του «Ακρίτης» ή Ακρίτας."...οι στρατιώτες δεν προέρχονταν από τις λαϊκές τάξεις, όπως κατά κανόνα συμβαίνει στην σύγχρονη εποχή, αλλά ήταν άτομα αρκετά πλούσια ώστε να είναι σε θέση να εξασφαλίσουν τον ακριβό οπλισμό τους, τα μέσα επιβίωσής τους, τα άλογά τους, την τροφή

τους, το υπηρετικό προσωπικό που τους συνόδευε στις μάχες κλπ με αντάλλαγμα γαίες, τίτλους ευγενείας και οικονομική βοήθεια...."

3.3 Η Πυλαία κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας

Η Πυλαία ήταν γνωστή ως Καπουτζήδα κατά την περίοδο της Βυζαντινής αυτοκρατορίας και της τουρκοκρατίας. Κατά την διάρκεια της τουρκοκρατίας ανήκε στο ναχιγιέ (διοικητική υποδιαίρεση στην Οθωμανική Αυτοκρατορία) της Καλαμαριάς. Το έτος 1430, όπου έγινε και η κατάληψη της Θεσσαλονίκης από τους Τούρκους, όλες οι περιουσίες και τα χωράφια των Καπουτζηδιανών, πέρασαν στα χέρια των κατακτητών ενώ μερικοί από τους κατοίκους έγιναν κολλήγοι. Τα χωράφια πλέον ανήκαν σε δέκα μπέηδες που όριζε η Οθωμανική Αυτοκρατορία. Ο Ιμπραήμ-μπέης, ο οποίος ήταν Τούρκος μεγαλογεοκτήμονας, είχε δικό του χωράφι στο Καμπουρνού και διαχειριζόταν τα δημόσια κτήματα, που καλλιεργούσαν οι κάτοικοι και πλήρωναν μια-δυο φορές τον χρόνο φόρους στους χωροφύλακες. Αργότερα, οι μπέηδες, πουλούσαν τα χωράφια στους κολλήγους και μετακόμιζαν είτε στην Κωνσταντινούπολη είτε στην Θεσσαλονίκη. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, οι κολλήγοι να γίνουν οι μεγαλύτεροι κτηματίες στην περιοχή και μην ομιλείτε πλέον η ούτε τούρκικη ούτε η σλάβικη γλώσσα στην Καπουτζήδα. Η κατάσταση που επικρατούσε γενικά στο χωριό, ήταν τόσο καλή, που κανένας δεν έφευγε για αναζήτηση καλύτερης τύχης. Ακόμα, το χωριό δεν ήταν υποχρεωμένο να φιλοξενεί τούρκικα στρατεύματα.

Ο Στρατής Παρέλης (2010) σε ένα από τα άρθρα του αναφέρει: "Η απαρχή του οικισμού της Πυλαίας ιστορείται από την περίοδο της οθωμανικής κατάκτησης της Θεσσαλονίκης. Η Καπουτζήδα, που ήταν τοποθετημένη, αρχικά, στην περιοχή Τριανδρίας - Άνω Τούμπας, ήταν το πλησιέστερο χωριό της Θεσσαλονίκης από την ανατολική πλευρά της. Απέιχε περίπου 10 χιλιόμετρα από το Λευκό Πύργο, που αποτελούσε και το όριο της πόλης. Το

ίδιο απείχε και από την πλατεία Σιντριβανιού, όπου ήταν η Πύλη της Καμάρας ή αλλιώς "Κασσανδρεωτική". Μετά την επέκταση της πόλης και τη δημιουργία του συνοικισμού Χαριλάου γύρω στα 1920-1922 απείχε από το τέρμα του μόλις 2 χιλιόμετρα."

3.4 Προφήτης Ηλίας : Το νέο χωριό

3.4.1 Ηλίας Τσούκας

'Αρχικώς προ εξακοσίων (600) ετών, η Πυλαία γνωστή τότε υπό το όνομα "Καπουτζήδες", έκειτο επί του λόφου Άνω τούμπας, ιδιοκτησίας της εκκλησίας μας, όπου ευρίσκοντο και σήμερα ακόμη τα θεμέλια της ερειπωθείσας εκκλησίας, Ιερού Ναού Προφήτου Ηλίου. Οι κάτοικοι της ανήρχοντο τότε εις πενήντα (50) οικογένειες περίπου, εκ των οποίων άλλοι μεν μετώκησαν λόγω πληθώρας δηλητηριωδών όφρων - είδους βλών - εις την σημερινήν Πυλαίαν, άλλοι δε εις την πόλιν της Θεσσαλονίκης οι οποίοι κατά διασωθείσας φήμας, συμπεριέλαβαν και την Βυζαντινή εικόνα του Προφήτου Ηλίου, η οποία σήμερα διατηρείται εις την εκκλησίαν της Μεγάλης Παναγίας Θεσσαλονίκης. Δια την ανωτέρω εικόνα η παράδοσις λέει ότι την ημέραν παρελαμβάνετο και ετοποθετείτο εις τον ως άνω Ι. Ναό της Μ. Παναγίας, την δε νύκταν επανήρχετο εις τον Ναό του Προφήτου Ηλία Καπουτζήδας. Οι μετοικήσαντες κάτοικοι ενταύθα, αφού ηγόρασαν από διάφορους τσιφλικούχους της εποχής εκείνης - βάσει τίτλων ιδιοκτησίας σωζόμενων και σήμερων- μεγάλης εκτάσεως αγροικίας τα όρια των οποίων άρχιζαν από τα κάστρα της Θεσσαλονίκης και εξετεινεντο μέχρι Ματζάρηδες ήδη Νέα Ραιδεστός, συμπεριλαμβανόμενων των Κοινοτήτων Πανοράματος (Αρσακλή) , Θέρμης (Σέδες), επεδόθησαν εις την γεωργίαν, κτηνοτροφίαν και κυρίως εις την αμπελουργίαν. Ο χώρος ένθα είναι εκτισμένος ο ιερός Ναός Αναλήψεως και το Δημοτικόν Σχολείον, εδωρήθη υπό του δημότου μας Παναγιώτη Κεχαγιά ή Ρέκα. Η δε ολόκληρος περιοχή Αγίας Τριάδος, απετελείτο από αμπέλους των " Καπουτζήδων". Όπως επισημάνθηκε λοιπόν και παραπάνω, κτίσθηκε ο ναός του Προφήτη Ηλία, ο οποίος αντικατέστησε παλιό ναΐδιον του Προφήτη Ηλία, γιατί το αρχικό κτίσμα δεν ικανοποιούσε, λόγω περιορισμένου χώρου, τις ανάγκες των κατοίκων. Πρέπει να σημειώσουμε ότι με δική μου

πρωτοβουλία και με τη συνεργασία του Πυλαιώτη **Γεωργίου Νεοχωρίτη** , εντοπίστηκε ο παλαιός συνοικισμός των Καπουτζηδιανών στην περιοχή ανατολικά της Αγίας Μαρίας, όπου σήμερα βρίσκεται η οδός Διαγόρα προς τον περιφερειακό δρόμο, όπου υπάρχει το παράπηγμα της Δασικής Υπηρεσίας στο Κρουνέρι. Οι πληροφορίες των παρευρισκόμενων Μικρασιατών βοήθησαν στην ανακάλυψη του σημείου που μέχρι το 1955 σώζονταν τα λείψανα του Ιερού Ναού του Προφήτη Ηλία, προστάτη των Καπουτζηδιανών. Δυστυχώς στα θεμέλια του Ιερού Ναού κτίστηκε αυθαίρετο σπίτι." (Τσούκα-Φουντουκίδου,1998, σ.32-34)

3.5 Η Πυλαία τα χρόνια του πολέμου

3.5.1 Μακεδονικός Αγώνας

Η Πυλαία διαδραμάτισε πολύ σημαντικό ρόλο κατά την διάρκεια του Μακεδονικού Αγώνα. Ο κάθε κάτοικος προσπαθούσε και βοηθούσε για την επίτευξη αποστολών του Αγώνα. Γενικά η κυριότερη βοήθεια που πρόσφεραν οι Πυλαιώτες ήταν , εκτός από την συμμετοχή στον ένοπλο αγώνα, να μεταφέρουν πολεμοφόδια από περιοχές όπως η Αρετσού και το Καραμπουρνάκι όπου έφταναν καΐκια. Στη συνέχεια, τα μετέφεραν στο χωριό και από εκεί σε περιοχές που είχε ανάγκη ο Αγώνας. Ακόμα, η Πυλαία αποτέλεσε και χώρος συνεδριάσεων, αφού πολλά σπίτια χρησιμοποιούνταν για αυτό τον σκοπό, όπως από τον στρατηγό Κάκαβο.

3.5.2 Μικρασιατική εκστρατεία

Από την Πυλαία πήραν μέρος επίσης και στρατιώτες στον ατυχείς πόλεμο της Μικράς Ασίας. Πολλοί από αυτούς δεν επέστρεψαν και αυτοί που επέστρεψαν πέρασαν μέρες κακουχιών, πείνας, δίψας, ασθενειών και αιχμαλωσιών.

3.5.3 Θύματα πολέμων

Στο κέντρο της Πυλαίας, δίπλα από το αστυνομικό τμήμα, υπάρχει ένα μνημείο ηρώων της Πυλαίας, το οποίο αναγράφει: "*Ελάχιστον τεκμήριον*

ευγνωμοσύνης της Κοινότητας Καπουτζήδων κατά τους πολέμους :1912-1922.

Ηρωικά τέκνα της

Ηλίας Σιώλος, Ευάγγελος Ρέκας , Αστέριος Πανούσης

3.5.4.Πόλεμος του '40

Στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, όπως όλοι οι Έλληνες, έτσι και οι Πυλαιώτες πήραν μέρος σε αυτόν. Έζησαν και αυτοί μαζί με τους συμπολεμιστές τους, τις κακουχίες του πολέμου στα Ηπειρώτικα Βουνά. Πολλοί από αυτούς γύρισαν σπίτια τους και την νίκη επί των Ιταλών, υπήρξαν όμως και πολλοί που δεν τα κατάφεραν και πέθαναν τιμώντας την πατρίδα τους.

Νεκροί της Αλβανίας

Αστέριος Λιάρος, Παναγιώτης Μπαμπαράτσας, Αντώνιος Νταλακούδης, Χρήστος Γκελής, Παρασκευάς Παρασκευάς , Κωνσταντίνος Γκαλές, Νικόλαος Κουλιούκας

Ανάπηροι πολέμου του '40

Σπύρος Γουγούσης, Αθανάσιος Μάγγος, Μενέλαος Ρόζος, Γεώργιος Γούσιος

Μετά τον θρίαμβο επί της Ιταλίας, ακολούθησε η Γερμανική κατοχή. Η Ελλάδα πλέον μετά τον θρίαμβο, ζούσε ένα δράμα. Η κατάσταση που επικρατούσε ήταν εξαθλιωτική. Στην Πυλαία, οι κατακτητές έπαιρναν τα ζώα από τους κατοίκους, έκαναν μπλόκα στο χωριό, συλλήψεις και εκτελέσεις. Τα γεγονότα αυτά και οι κακουχίες, οδήγησαν στην δημιουργία αντιστασιακού αγώνα που μέρος πήραν και πολλοί κάτοικοι της Πυλαίας. Στο τέλος του πολέμου, η αντίσταση βρέθηκε νικηφόρα, πράγμα που οδήγησε σε ένα μεγαλύτερο πλήγμα για την Ελλάδα, τον σπαραγμό του εμφυλίου πολέμου που κράτησε από το 1946 έως το 1949.

3.6 Δάσκαλοι

Οι δάσκαλοι στην Πυλαία έπαιξαν πολύ σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση και στην ανάπτυξη της αγωγής των παιδιών την εποχή εκείνη. Κατείχαν υψηλή θέση στην κοινωνία λόγω της προσφοράς τους. Μετέδωσαν τις απαραίτητες παιδαγωγικές αρχές για να καταφέρουν να εντάξουν τα παιδιά στην κοινωνία και να αντιμετωπίσουν με τις κοινωνικές ανάγκες με επιτυχία. Είχαν την ευθύνη για την εκμάθηση των μαθητών τους, για τον λόγο ότι δεν υπήρχε κάποιος άλλος στην θέση τους, πέρα από τους ιερείς για να φέρει σε πέρας την αρμοδιότητα αυτή. Έτσι κρίνεται σκόπιμη η παρουσίαση ορισμένων δασκάλων που πρόσφεραν τις υπηρεσίες τους στα σχολεία της Πυλαίας, όπως φαίνεται και μέσα από τα μαθητολόγια που έχουν διατηρηθεί ακόμη στα συρτάρια των σχολείων της Πυλαίας.

3.6.1 Δημάδης Πέτρος

Γεννήθηκε στο Αργυρόκαστρο Ηπείρου, το 1882. Αποφοίτησε από την Μ.Φ Σχολή στις 25 Ιουνίου το 1908. Εκτός από την Πυλαία, προηγουμένως είχε υπηρετήσει σαν δάσκαλος και σε άλλες περιοχές όπως στη Ξάνθη, στο Νεοχώρι, στην Καλλίπολη, στο Πέραμο, στην Κομοτηνή και στο Πάνορμο. Η Πυλαία ήταν το τελευταίο μέρος στο οποίο δούλεψε και το πιο μακροχρόνιο. Πέθανε στις 15/12/1943. Ήταν αρκετά δραστήριος σαν δάσκαλος. Μαζί με τους μαθητές του, το 1929 φύτεψε ένα μεγάλο αριθμό πεύκων, τα οποία βρίσκονται πίσω από το παλιό δημαρχείο, το σημερινό αστυνομικό τμήμα. Ένας από τους στόχους του, ήταν να ανεβάσει την Πυλαία σε ένα ανώτερο κοινωνικό επίπεδο. Για τις δραστηριότητες του βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών.

Γεννήθηκε το 1907 στην Πυλαία. Αποφοίτησε από την σχολή νηπιαγωγών στην Έδεσσα. Τα πρώτα της εργατικά χρόνια τα πέρασε στην Πυλαία, ενώ αργότερα μετατέθηκε στα γραφεία της Επιθεώρησης Δημοτικής Εκπαίδευσης της Θεσσαλονίκης. Το έργο της ήταν μεγάλο κατά την διάρκεια

της Γερμανοβουλγαρικής κατοχής. Βοηθούσε στην περίθαλψη των στρατιωτών της Εθνικής Αντίστασης, πέρα από πολιτικές πεποιθήσεις. Ακόμα, την ίδια περίοδο, πραγματοποίησε το ίδιο έργο με Άγγλους και Έλληνες στρατιώτες, ενώ βοήθησε και στην προώθηση τους στην Μέση Ανατολή. Υπάρχουν φήμες από ανθρώπους στο χωριό, ότι η Βασιλική Κοτζαμάνη, παρεμπόδισε δύο οπλισμένους Γερμανούς στρατιώτες να κάνουν κακό στο χωριό, λέγοντας πως πρέπει να σκοτώσουν πρώτα αυτή για να συνεχίσουν. Πεθαίνοντας, άφησε στον Δήμο Πυλαίας 4.300 τ.μ. στους Ελαιώνες.

3.6.3 Τασούλα Ζουμπουλίδου Παπαδάτου

Γεννήθηκε στην Ανδριανούπολη το 1911. Αποφοίτησε από την σχολή νηπιαγωγών και διορίστηκε στην Πυλαία το 1952, όπου και δούλεψε μέχρι το 1961 που συνταξιοδοτήθηκε. Πέρα από την ιδιότητα της ως νηπιαγωγός, είχε και άλλες ασχολίες, όπως να οργανώνει χορωδίες με παιδιά από όλα τα σχολεία της Θεσσαλονίκης. Η ίδια έπαιζε μαντολίνο και φουσαρμόνικα.

Αγαπούσε την μουσική και διοργάνωνε πολιτιστικές εκδηλώσεις οι οποίες θαυμάζονταν τότε από όλη την Θεσσαλονίκη. Δεν θα μπορούσε να λείπει από τις Εθνικές εορτές, 28η Οκτωβρίου και 25η Μαρτίου, αφού οι χορωδίες της συγκινούσαν όλο το πλήθος. Πέρα όμως από την οργάνωση χορωδιών, η Τασούλα Ζουμπουλίδου επικεντρώθηκε και σε άλλες δραστηριότητες. Διοργάνωνε λαμπαδηδρομίες, οι οποίες διεξάγονταν ως εξής: Τα κορίτσια υπό την επίβλεψη της, κάρφωναν η καθεμία της ένα κονσερβοκούτι σε ένα ξύλο, στο οποίο έβαζαν άμμο και πετρέλαιο για να το χρησιμοποιήσουν ως δάδα. Καθώς βράδιαζε, ξεκινούσαν από το σχολείο, περνούσαν από τις οδούς Πρασακάκη-Πολυτεχνείου- Σχολείων και κατέληγαν στο κοινοτικό καφενείο για να χορέψουν. Οι μισές μαθήτρες τραγουδούσαν ενώ οι άλλες μισές χόρευαν. Επιπρόσθετα, η παιδαγωγός, πήγε την χορωδία της στο ραδιοφωνικό σταθμό Υ.Ε.Ν.Ε.Δ. στο Γ' Σώμα Στρατού ενώ στις εθνικές επετείους, μετά από δική της πρωτοβουλία φρόντιζε να πραγματοποιείται παρέλαση. Τέλος, οι δραστηριότητες και η χορωδία της, δεν θα μπορούσαν να λείψουν τα Χριστούγεννα, όπου μαζί με τους άρρενες, πριν

ξημερώσει, τραγουδούσαν τα κάλαντα περνώντας από όλες τις γειτονιές της Πυλαίας, δίνοντας έτσι ένα μαγικό στίγμα στην γιορτή των Χριστουγέννων. Παρακάτω, παρατίθεται ένα εμβατήριο που τραγουδούσε η χορωδία :

"Σ' αυτούς που πέσανε"

Τιμή σε σας που πέσατε στης νίκης των αγώνα

η κάθε μια απ' το αίμα σας που χύθηκε σταγόνα

τη Λευτεριά θεμελίωσε σ' ατσάλινη ασπίδα

για να μας δώσει ελεύθερη μεγάλη την Πατρίδα

Δεν πεθαίνουν ποτέ όσοι πέφτουνε στην μάχη για την Νίκη

δεν πεθαίνουν ποτέ είν' αθάνατοι κι η δόξα τους ανήκει

Δεν πεθαίνουν ποτέ του πολέμου όσοι γεύτηκαν τη φρίκη

3.6.4 Κωσταντίνος Κατσιαφέρης

Γεννήθηκε στην Απολλωνιάδα Προύσης. Δούλεψε ως δάσκαλος στην Πυλαία και ως Διευθυντής τα έτη 1954-1955 και 1959-19560. Κατά την διάρκεια της θητείας του το πρόβλημα στέγασης των μαθητών ήταν αρκετά έντονο. Συνέβαλε στην δημιουργία του νέου σχολείου και προσπαθούσε να κάνει τα παιδιά να αγαπήσουν το σχολείο, αφού πολλοί γονείς τα πίεζαν να δουλέψουν στα χωράφια μαζί τους.

3.6.5 Γεώργιος Μπίνιος

Γεννήθηκε το 1916 στην Μ. Παναγιά Χαλκιδικής και αποφοίτησε από το Διδασκαλείο Θεσσαλονίκης. Δούλεψε πολλά χρόνια ως διευθυντής στην Πυλαία και κατά την διάρκεια της θητείας του, λειτούργησε το νυχτερινό σχολείο για όσους δεν είχαν τελειώσει το δημοτικό σχολείο. Παράλληλα, όσο ήταν διευθυντής, υπήρξε μεγάλο πρόβλημα με την στέγαση, όπως και όσο ήταν ο Κωνσταντίνος Κατσιαφέρης, αφού τα παιδιά έκαναν μάθημα στην εκκλησία και στο υπόγειο του κοινοτικού καταστήματος. Από την Πυλαία έφυγε το 1971, που την αγάπησε σαν την δική του πατρίδα.

3.6.6 Πασχάλης Παναγιωτόπουλος

Οργάνωσε χορωδία στην Πυλαία και μαζί με την γυναίκα του, Άρτεμης Βακαρέλη-Παναγιωτοπούλου, έγραψαν ένα τραγούδι γι αυτή. Δίδαξαν στο καινούργιο σχολείο, το οποίο είναι σήμερα το πολιτιστικό κέντρο Πυλαίας. Συνέβαλαν σε σημαντικό βαθμό στην μόρφωση και διαπαιδαγώγηση των παιδιών της Πυλαίας. Το τραγούδι που έγραψαν είναι το παρακάτω:

Στη Θεσσαλονίκη πλάι

πάνω σε βουνοπλαγιές

κει που ο ήλιος παιχνιδίζει

α' ανθοφόρες μυγδαλιές

κει που ο ήλιος παιχνιδίζει

σε βαθύσκοιτες συκές(δισ)

Κτίσθηκαν στα περασμένα

απ' τα χρόνια τα παλιά

μικροϊσκιοτα σπιτάκια

της πατρίδας μας φωλιά(δης)

Ω! Πυλαία τρανή ,ω!Πυλαία τρανή

πατρίδα μου γλυκιά εξωτική

Ω!Πυλαία πιστή ,ω!Πυλαία πιστή

στον Άι-Λία γονατιστή

3.7 Σχολεία

3.7.1 1ο Δημοτικό Σχολείο Πυλαίας

Όπως αναφέρθηκε και σε άλλο κεφάλαιο, το πρόβλημα στέγασης των μαθητών ήταν πολύ μεγάλο, αφού το σχολείο το οποίο βρισκόταν δίπλα στην εκκλησία καταστράφηκε το μισό από τους Γερμανούς στην κατοχή, για να ανοιχτεί δρόμος προς το Πανόραμα. Τα οικονομικά του κράτους ήταν σε πολύ κακή κατάσταση και δεν είχε την δυνατότητα να βοηθήσει στην ανέγερση ενός νέου σχολείου. Χρειάστηκαν μεγάλες προσπάθειες από τον Δήμο για να δημιουργηθεί το 1ο Δημοτικό Σχολείο και η Κοινότητα παραχώρησε τον χώρο γκρεμίζοντας το μικρό σχολείο. Το χτίσιμο του 1ου Δημοτικού Σχολείου, ξεκίνησε 1956 και τελείωσε το 1959 επί προεδρίας Ηλία Τσούκα και ξεκίνησε

η στέγαση μαθητών. Με την πάροδο του χρόνου όμως, η ανάγκη στέγασης μεγάλωσε καθώς ο αριθμός των μαθητών άρχισε να αυξάνεται και έτσι δημιουργήθηκε και το 2ο Δημοτικό Σχολείο. Αργότερα, οι μαθητές του 1ου άρχισαν να φοιτούν και στο 2ο, για να λειτουργήσει το 1ο και ως Γυμνάσιο.

3.7.2 2ο Δημοτικό Σχολείο Πυλαίας

Το 2ο Δημοτικό Σχολείο Πυλαίας, είχε χτισθεί στο ίδιο κτιριακό συγκρότημα με το 1ο. Κτίστηκε και λειτούργησε το σχολικό έτος 1972-1973 όταν διευθυντής ήταν ο Γ.Αραμπατζόπουλος. Είναι ένα σύγχρονο διώροφο σχολείο, στην οδό Μεγάλου Αλεξάνδρου 28.

3.7.3 Τα σχολεία της Πυλαίας σήμερα

Υπάρχουν τα **νηπιαγωγεία και βρεφονηπιακός σταθμός** το 1ο -2ο Νηπιαγωγείο 4ο-5ο Νηπιαγωγείο Μαλακοπής και το Νηπιαγωγείο Ν. Ελβετίας

3.7.4 Τα Δημοτικά Σχολεία

Το 2ο δημοτικό σχολείο, στην οδό Μ. Αλεξάνδρου και το 1ο στην Ισμήνης 6. Το 2ο είναι ένα σύγχρονο κτίριο με αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, βιβλιοθήκη και αίθουσα μουσικής, ενώ είναι και εξοπλισμένο με πολλά εποπτικά μέσα. Το 1ο διαθέτει 20 αίθουσες διδασκαλίας, εκ των οποίων οι έξι είναι για την εξυπηρέτηση παιδιών με ειδικές ικανότητες και συγκεκριμένα για παιδιά με προβλήματα ακοής και όρασης.

3.7.5 Γυμνάσια

Το πρώτο Γυμνάσιο Πυλαίας, που βρίσκεται στην οδό Ισμήνης 2, προέκταση Εγνατίας στην Πυλαία, στο τέρμα της γραμμής του λεωφορείου 11. Ξεκίνησε να λειτουργεί, αφού πήρε την θέση του "Πέτρινου σχολείου της Πυλαίας" λόγω της σημαντικής αύξησης του αριθμού των μαθητών. Είναι πρωινό, έχει γύρω στα 300 παιδιά, 13 μεγάλες αίθουσες, εκ των οποίων οι 5

με διαδραστικούς πίνακες και 3 βοηθητικές, 2 εργαστήρια Πληροφορικής, στα οποία πρόσφατα έγινε ανακαίνιση και ανανέωση του εξοπλισμού τους, Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας, Εικαστικών, Μουσικής και Ρομποτικής, στα οποία έγινε επίσης ανακαίνιση. Διαθέτει δανειστική βιβλιοθήκη με 10.000 αξιόλογα βιβλία με χώρο αναγνωστηρίου, δύο μεγάλες αυλές και γήπεδα [ποδοσφαίρου (3), μπάσκετ (2), βόλεϊ (2), τένις (1)]. Κάθε χρόνο πραγματοποιούνται αρκετά προγράμματα πολιτιστικά, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, αγωγής υγείας και άλλα projects στα οποία παίρνουν μέρος τα περισσότερα παιδιά. Πραγματοποιούνται επίσης μαθήματα ενισχυτικής διδασκαλίας για μαθητές και άλλων σχολείων και προγράμματα δια βίου μάθησης για ενήλικες. Στο ίδιο κτίριο στεγάζονται Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας και ΙΕΚ τα οποία λειτουργούν το απόγευμα. Παράλληλα, υπάρχει και το 2ο Γυμνάσιο Πυλαίας που έχει τις ίδιες υποδομές με το 2ο Λύκειο όπως θα αναφερθεί παρακάτω.

3.7.6 Λύκεια

Το 1ο Λύκειο Πυλαίας είναι πρωινό. Βρίσκεται στην οδό Ισμήνης στην Πυλαία, κοντά στο τέρμα των λεωφορείων (γραμμή 11). Στεγάζεται σε κτήριο που έχει δύο πτέρυγες. Η μια κατασκευάστηκε πριν από είκοσι περίπου χρόνια και η άλλη πριν από μια πενταετία. Διαθέτει σύγχρονες εγκαταστάσεις (αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, αίθουσα θεάτρου, εργαστήριο Η/Υ, εργαστήριο φυσικής-χημείας-βιολογίας, γραφείο ΣΕΠ, κλειστό γυμναστήριο). Οι έξι εσωτερικοί ελεύθεροι χώροι που διαθέτει, είναι εξοπλισμένοι με τραπέζια και καρέκλες. Στους χώρους αυτούς, στις αίθουσες και στα γραφεία είναι αναρτημένα αντίγραφα έργων Ελλήνων και ξένων ζωγράφων. Το προαύλιο είναι μεγάλο με κερκίδες από τη μια πλευρά. Στο σχολείο επίσης ανήκει το γήπεδο ποδοσφαίρου που συνορεύει με το προαύλιο. Τελευταία ο Δήμος κατασκεύασε στο χώρο πίσω από τις κερκίδες της αυλής δυο γήπεδα ποδοσφαίρου 5x5, ένα γήπεδο μπάσκετ και ένα γήπεδο τένις. Το 2ο Λύκειο Πυλαίας, κτίστηκε στα Κωνσταντινοπολίτικα και λειτούργησε το 1997, προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες του συνοικισμού Κωνσταντινοπολιτών. Η λειτουργία του είχε ως αποτέλεσμα την αποσυμφόρηση των Λυκείων της

ευρύτερης περιοχής (Μαλακοπή) και την σταδιακή μετάβαση τους σε μόνιμη πρωινή βάρδια. Στο σχολείο φοιτούν περίπου 240 μαθητές και υπηρετούν 25 εκπαιδευτικοί όλων των ειδικοτήτων. Διαθέτει σύγχρονες εγκαταστάσεις (βιβλιοθήκη, αίθουσα εκδηλώσεων, Εργαστήριο Πληροφορικής, Σύγχρονο Εργαστήριο Φυσικών Επιστημών και κλειστό Γυμναστήριο). Στο ίδιο κτίριο στεγάζεται και το 2ο Γυμνάσιο Πυλαίας.

3.7.7 Μουσικό Σχολείο Πυλαίας

Το Μουσικό Σχολείο Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 1992. Αρχικά ανήκε σε λίγες αίθουσες του Παπαφείου Ιδρύματος και το σχολικό έτος 1992-1993 λειτούργησε με δύο τμήματα στην Α' τάξη Γυμνασίου μετά από επιλογή 46 μαθητών. Το σχολικό έτος 1994-1995, το Μ.Σ.Θ. άρχισε να στελεχώνεται με μόνιμο διδακτικό προσωπικό γενικής παιδείας και μουσικών μαθημάτων. Μεταφέρεται το σχολικό έτος 1998-1999 στις νέες κτιριακές εγκαταστάσεις στην Πυλαία όπου βρίσκεται έως σήμερα. Με το πέρασμα του χρόνου ο αριθμός των μαθητών άρχισε να αυξάνεται και σήμερα το σχολείο αριθμεί περίπου 320 συνολικά μαθητές που φοιτούν στο Γυμνάσιο και το Λύκειο. Το 2006 ανακατασκευάστηκε το Αμφιθέατρο Εκδηλώσεων του, ενώ το κτίριο πρόσφατα (2010-2011) απέκτησε καινούργια όψη με έντονους κόκκινους, κίτρινους, πράσινους και άλλα έντονα χρώματα. Το κτίριο του περιλαμβάνει υπόγειο χώρο, ισόγειο και πρώτο όροφο και περιβάλλεται από εξωτερικούς (αυλή) και εσωτερικούς χώρους (αίθουσες). Στο κτίριο υπάρχουν αίθουσες γενικών μαθημάτων, αρμονίας και θεωρητικών μαθημάτων μουσικής παιδείας, αίθουσα χορωδίας, αίθουσα ορχήστρας, ατομικών οργάνων αίθουσες εργαστηρίων πληροφορικής, φυσικής και εικαστικών, αίθουσα τραπεζαρίας, γραφεία της διεύθυνσης και αίθουσες καθηγητών, αμφιθέατρο εκδηλώσεων και βεστιάριο. Υπάρχει αίθουσα φύλαξης ατομικών οργάνων όπου οι μαθητές αφήνουν στο σχολείο τα δικά τους μουσικά όργανα. Επιπλέον οι μαθητές που δεν μπορούν άμεσα να αγοράσουν μουσικό όργανο, έχουν τη δυνατότητα ύστερα από συνεννόηση με τη διεύθυνση του

σχολείου να δανειστούν το μουσικό όργανο επιλογής τους, εφόσον το σχολείο το διαθέτει και να το κρατήσουν με ευθύνη των γονέων τους για αρκετό χρονικό διάστημα στο σπίτι τους προκειμένου να μελετούν. Ο περιβάλλον χώρος του κτιρίου περικλείεται από δύο υπαίθρια γήπεδα μπάσκετ και ένα κλειστό Γυμναστήριο το οποίο χρησιμοποιείται τόσο από τους μαθητές του σχολείου όσο και από άλλους φορείς και διάφορες ομάδες για τις προπονήσεις τους.

3.7.8 Ελληνική Εταιρεία Προστασίας και Αποκατάστασης Αναπήρων Παίδων - ΕΛΕΠΑΠ

Είναι Φιλανθρωπικό Σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα Ν.Π.Ι.Δ. Εποπτεύεται από το Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοιν. Ασφαλίσεων. Ιδρύθηκε το 1937. Έχει έδρα την Αθήνα και πέντε παραρτήματα: Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα, Χανιά, Βόλο, Αργίνο. Το Παράρτημα της Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε το 1969 λειτουργεί ως κέντρο ανοικτής περίθαλψης στην περιοχή Ελαιώνες Πυλαίας και περιθάλπει παιδιά από ημερών έως 20 ετών. Διαθέτει: Οργανωμένο διαγνωστικό τμήμα με γιατρούς - ορθοπεδικό, νευρολόγο, παιδίατρο, οφθαλμίατρο - που συνεργάζεται με ψυχολόγο και κοινωνική λειτουργό. Θεραπευτήρια με τον αρτιότερο και τελειότερο εξοπλισμό. Θεραπευτές όλων των ειδικοτήτων - Φυσιοθεραπευτές, εργοθεραπευτές, λογοθεραπευτές εξειδικευμένους στις πλέον σύγχρονες μεθόδους θεραπείας (Bobath, Halliwick, Bliss, Sensory Intergration). Τρία Δημόσια Ειδικά Σχολεία στεγάζει η ΕΛΕΠΑΠ για να έχουν τα παιδιά το δικαίωμα στην εκπαίδευση. Εργαστήρια Επαγγελματικής κατάρτισης α) Υπαλλήλων γραφείου β) Οικιακών επαγγελματιών για δικαίωμα στην εργασία.

3.7.9 Το Κέντρο Περίθαλψης Παίδων ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Ιδρύθηκε το 1974, εποπτεύεται από το Υπουργείο Υγείας - Πρόνοιας από το οποίο και επιχορηγείται . Στεγάζεται σε δύο κτίρια που βρίσκονται σε μια πευκόφυτη περιοχή 39 στρεμμάτων, στα όρια του Δήμου Πυλαίας . Σκοπός του Ιδρύματος είναι η παροχή φροντίδας και εκπαίδευσης σε άτομα με βαριές πολλαπλές αναπηρίες, ηλικίας πάνω από 3 ετών. Το Ίδρυμα ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ξεκίνησε πειραματικά την οργάνωση προστατευμένων κατοικιών το 1993, με αφορμή την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού προγράμματος "Κατάρτιση εκπαιδευτών στον τομέα της κοινωνικής ενσωμάτωσης καθώς και νέων με πολλαπλές αναπηρίες σε ανάπτυξη δεξιοτήτων καθημερινής ζωής " . Η πρώτη προστατευόμενη κατοικία ξεκίνησε την λειτουργία της το 1994 και φιλοξενεί πέντε ενοίκους, δύο κορίτσια και τρία αγόρια. Επειδή είχε ιδιαίτερα θετικά αποτελέσματα, ακολούθησε η διαμόρφωση άλλων δύο κατοικιών με τον ίδιο στόχο και έτσι συνολικά 13 νέοι μας, ζουν σε περιβάλλον " οικογενειακού τύπου φροντίδας ". Στο πλαίσιο αυτό υλοποιήθηκε στο ίδρυμα ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, κατά τα έτη 1997 και 1998 το πρόγραμμα " Κοινωνικού αποκλεισμού " με το διακριτικό τίτλο " ΟΛΥΜΠΙΑΣ " στο οποίο εντάχθηκε και το κομμάτι Γραμματειακής Υποστήριξης των Νέων μας, που εκδήλωσαν την επιθυμία να ασχοληθούν με αυτήν την δραστηριότητα. Οι εργαζόμενοι στις προστατευόμενες κατοικίες εκπαιδεύθηκαν ειδικά για τον καινούριο τους ρόλο και όλες αυτές οι προσπάθειες ενισχύθηκαν και στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Η διαβίωση των ενοίκων στις προστατευόμενες κατοικίες τους έδωσε την δυνατότητα να αναπτύξουν δεξιότητες καθημερινής ζωής και να αξιοποιήσουν όλες τις ικανότητές τους, γεγονός που τους οδηγεί στην μεγαλύτερη δυνατή αυτονομία και σε μια ζωή με περιεχόμενο και αξιοπρέπεια. Σε εξέλιξη είναι το πρόγραμμα κατασκευής και οργάνωσης 4 νέων προστατευόμενων κατοικιών που θα φιλοξενήσουν 24 νέους του

Ιδρύματος σε 5 χρόνια και 110 νέοι και νέες θα ζουν σε συνθήκες οικογενειακής φροντίδας και θαλπωρής.

Τέλος, στα διοικητικά όρια της Πυλαίας, υπάρχουν και λειτουργούν τα εξής ιδιωτικά σχολεία της Θεσσαλονίκης: **Αμερικάνικο Κολλέγιο, "Ανατόλια", Γερμανική Σχολή, Καλαμαρί, Αριστοτέλειο δημοτικό, Ρήγας Φεραίος και το Αρσάκειο**. Παράλληλα, λειτουργεί και το ιδιωτικό σχολείο **Κυψέλη** από το 1997, το οποίο αγοράστηκε από το κράτος και λειτουργεί ως δημόσιο σχολείο για τους παλιννοστούντες και το **ΤΕΕ** (Τεχνικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο) .

3.8 Ιερείς της Πυλαίας

Όπως και σε όλη την Ελλάδα, έτσι και στην Πυλαία, η εκκλησία έπαιξε πολύ σημαντικό ρόλο στην μόρφωση των ανθρώπων και στην πρόοδο τους κατά την διάρκεια της Τουρκοκρατίας, ενώ παράλληλα τους βοήθησε να μείνουν πιστοί στην θρησκεία τους και στο έθνος τους. Επίσης, όπως και σε όλες της κοινότητες της Μακεδονίας, η εκκλησία παραχώρησε αρκετά από τα έσοδα της για την λειτουργία και ανέγερση σχολείων, αρρένων και θηλέων, τα οποία ήταν τετρατάξια ή εξατάξια, αστικών σχολών, όπως και νηπιαγωγεία. Ιερείς, διδάσκαλοι, βοήθησαν στο να ανέβει το μορφωτικό επίπεδο όλων των μαθητών. Όπως αναφέρει και ο Ηλίας Τσούκας : " Επί Τουρκοκρατίας και προ του 1800, τα παιδιά των Καπουτζιδιανών εμμάθαινον τα ελληνικά γράμματα εις την εκκλησίαν μας, με διδασκαλους τους ιερείς. "Στις αρχές του αιώνα, η Πυλαία είχε Ιερέα τον Καπουτζιδιανό Αστέριο Κοτζαμάνη, παπα Τσέλ'ς όπως τον φώναζαν και οι ντόπιοι. Χειροτονήθηκε το 1904 στην Λητή Θεσσαλονίκης και τελείωσε την θητεία του το 1959-1960 με την συνταξιοδότηση του. Πέθανε στις 20 Ιουνίου 1970 σε ηλικία 95 ετών. Παρακάτω, ακολουθούν και άλλα ονόματα ιερέων της Πυλαίας:

| | |
|-----------------------------------|-----------|
| 1. Πατήρ Κων/νος Παππακωσταντίνος | 1917 |
| 2. Πατήρ Κύριλλος Παπαδόπουλος | 1925-1933 |
| 3. Πατήρ Κων/νος Καμπάς | 1930-1932 |
| 4. Πατήρ Θεόδωρος Δρακουλής | 1933 |

| | |
|--------------------------------------|-----------|
| 5. Ιερομόναχος, Χρυσόστομος Στεργίου | 1934 |
| 6. Πατήρ Μιχαήλ Μάκρας | 1934 |
| 7. Πατήρ Βασίλ. Χ" Φιλιππίδης | 1951 |
| 8. Ιερομόναχος, Γρηγ. Γιαμμουγιάννης | 1951-1956 |
| 9. Πατήρ Γεώργιος Αποστολάκης | 1951 |
| 10. Πατήρ Ιωάννης χ" ψάλτης | 1952 |
| 11. Πατήρ Αναστάσιος Ελαιοτριβάρης | 1959 |
| 12. Πατήρ Γεώργιος Κόλλιας | 1959 |
| 13. Πατήρ Εμμανουήλ Γαβριλάκης | 1964 |
| 14. Πατήρ Κυριάκος Χ" Αποστόλου | 1968 |
| 15. Πατήρ Αντώνιος Ξενοφωνίδης | 191969 |
| 16. Πατήρ Στέφανος Ανδρουλάκης | 1970 |
| 17. Πατήρ Θεόδωρος Νικολόπουλος | 1971-1976 |
| 18. Πατήρ Νικόλαος Παπαγεωργίου | 1975 |
| 19. Πατήρ Γεώργιος Ντάλλας | 1976 |
| 20. Πατήρ Χρυσόστομος Τσοκατσιδής | 1991 |

Πίνακας 1: Ιερείς της Πυλαίας

Νέοι Πυλαιώτες Ιερείς

1. Πατήρ Θεωνάς
2. Πατήρ Γρηγόριος
3. Πατήρ Λούππος
4. Πατήρ Γεώργιος Κυρτσούδης

Πίνακας 2: Νέοι Πυλαιώτες Ιερείς

Πυλαιώτες Ιεροψάλτες

1. Λιούτας Αστέριος
2. Γκοτζαμάνης Διογένης
3. Κακαμούκας Αντώνιος
4. Αζάς Νικόλαος

Πίνακας 3: Πυλαιώτες Ιεροψάλτες

3.9 Παραδοσιακές φορεσιές της Πυλαίας

Ο κάθε τόπος έχει την παραδοσιακή του φορεσιά. Έτσι και η Πυλαία, μέσα από πολλές παραδόσεις και ήθη και έθιμα, διατήρησε την δική της παραδοσιακή φορεσιά μέσα στο πέρασμα των χρόνων. Χωρίζεται σε διάφορα μέρη όπως : γυναικεία-αντρική, νυφιάτικη-γαμπριάτικη, καθημερινή-γιορτινή και νεανική-γεροντική. Δυστυχώς, δεν σώζονται πολλές από τις φορεσιές αυτές στις μέρες μας. Γενικά, είχε επιρροές από διάφορα μέρη της Μακεδονίας, όπως άλλωστε και οι άλλες κοινότητες επηρεαζόταν η μία από την άλλη. Τα στοιχεία της κρατάνε από την Μυκηναϊκή εποχή, την εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου και σταματάει περίπου στα χρόνια της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, ώσπου να ξαναφορεθεί στα Βυζαντινά χρόνια. Έχει κοινά στοιχεία με της φορεσιές του Γίδα και ο χιτώνας της παραδοσιακής αυτής φορεσιάς, είναι παραλλαγή του ιωνικού και του δωρικού χιτώνα, καθώς έχουν βρεθεί και ίδια δείγματα στους τάφους της Άνω Αιγύπτου, από όπου διαδόθηκε μεγάλο μέρος της ελληνικής παράδοσης.

".... «Η γυναικεία Καπουτζηδιανή φορεσιά, που όπως οι περισσότερες φορεσιές της Βαλκανικής, έχει και αυτή τις ρίζες της στη Βυζαντινή παράδοση. Η ολοκληρωτική κάλυψη του σώματος απ' την κορυφή ως τα νύχια, οι ιδιαίτερες ονομασίες των εξαρτημάτων (καμίσιου-πκάμσου, καβάδιου-καβάδι κ.λπ.)τα αγαπημένα χρώματα καθώς και η τάση για πολυτέλεια στα υλικά, φανερώνουν την προέλευσή τους. Η λέξη σαγιάς προέρχεται από το ΣΑΓΙΟΝ, ονομασία του πολεμικού μανδύα ή επενδύτη των αρχαίων Γαλατών και Ρωμαίων. Στα διακοσμητικά στοιχεία τόσο του σαγιά της Πυλαίας, όσο και της γούνας, πρέπει να αναζητηθεί η επίδραση της Ανατολής. Εκείνο όμως που κάνει εντύπωση είναι ότι ο τύπος αυτός, ο οποίος κατάγεται άμεσα από την αμφίεση της Βυζαντινής κυράς, με απαραίτητο εξάρτημα την ποδιά καθώς και την κεντημένη τραχηλιά του πουκαμίσου, που αφήνει να φαίνεται ο στρογγυλεμένος στο στήθος σαγιάς, και μας φέρνει στο νου τη γυναικεία αμφίεση των Μινωικών χρόνων, όπως τη γνωρίσαμε από τις περίφημες

τοιχογραφίες της Κνωσού και από τα εδώλια της Θεάς των όψεων. Τη φορεσιά της Καπουτζήδας τη χαρακτηρίζουν : ο σαγιάς που έχει διαφορετικό χρώμα ανάλογα με την ηλικία και τις περιστάσεις και ο κεφαλόδεσμος, που καθώς περιστρέφεται γύρω από την τράχηλο, καλύπτει το λαιμό και πέφτει πίσω στην πλάτη. Τη φορεσιά την αποτελούν: η φανέλα με τα πλεχτά μανίκια, το μάλλινο ζωνάρι, η φούντα, το χρυσοκέντητο ζουνάρι, η γούνα, οι κάλτσες ή σκουφούνια, οι παντόφλες ή οι γαλέντζες. Ο κεφαλόδεσμος ή κουκούλα, όπως τον λένε, σχηματίζεται με το τουλπάνι, το τσεμπέρι, το πισκίρι ή κάρπα και την άκρη. Τη φορεσιά συμπληρώνουν οι αλυσίδες με τα φλουριά, το κλεικοτήρι, το σουργούτς ή λούδι, τα κρεματσούλια, τα μπελετζίκια και τα δαχτυλίδια, τα κόλμαγια (βραχιόλια). Η φανέλα που φορούσαν κατάσαρκα οι γυναίκες ήταν ραμμένη με άσπρο μάλλινο ύφασμα υφασμένο από τις ίδιες. ...»

"... «Μετά τον σαγιά, γυναικεία φορεσιά της Καπουτζιδιανής είναι: Η φανέλα που διατηρεί το πατροπαράδοτο σχήμα, έπειτα το βρακί. Το βρακί γίνεται από υφαντό πανί άσπρο με δύο ραφές, μία δεξιά και μία αριστερά. Στο επάνω μέρος διπλώνει περί τα τέσσερα εκ. και αποτελεί τη *βρακοθηλιά*, που είναι ραμμένη ολόγυρα, αφήνοντας πίσω και μπρος άραφτο ένα μέρος, για να περνά η *βρακοζώννα*, που είναι πλεκτή από νήμα. Έχει δύο *πουδουνάρια*, δηλ. μπατζάκια που σουφρώνουν και στολίζονται με δαντέλα ή κέντημα αγοραστό. Τα *ποδονάρια* φτάνουν έως κάτω από το γόνα. Απ' το μέσα μέρος τ' αφήνουν ανοικτά έως δέκα εκ. να ράβουν από ένα *βρακουπόδι* δηλ. ένα σειρήτι καμωμένο από το ίδιο πανί. Τα *βρακοπόδια* χρησιμεύουν, για να συγκρατούν την κάλτσα της γυναίκας κάτω από το γόνα. Αργότερα τα *βρακοπόδια* καταργήθηκαν.»

"... «Στα χρόνια της Βυζαντινής φορεσιάς του "σαγιά", που φορούσε η γυναίκα, ο άνδρας φορούσε την φορεσιά του τσολιά με χρυσοκέντητο αντιρί. Αργότερα η ανδρική φορεσιά γίνεται απλούστερη και δεν παρουσιάζει τόση ποικιλία και ομορφιά όση η γυναικεία. Αποτελείται: 1) από τη μάλλινη φανέλα, 2) το σώβρακο, 3) το πουκάμισο, 4) το μπενεβρέκι, 5) το αντίρι, 6) το ζαμαντάν, 7) το ζουνάρι, 8) τον ντουλαμά, 9) την κάππα, 10) το κασκέτο, 11)

τις κάλτσες, 12) τα σκουφούνια και 13) τα παπούτσια. Κατάσαρκα, ο άνδρας φορούσε τη μάλλινη φανέλα, που γινόταν με σπιτικό υφαντό πανί, άσπρο και έμοιαζε με την γυναικεία. Κούμπωνε μπρος και είχε μανίκια μακριά. Πάνω απ' τη φανέλα φορούσε το πουκάμισο, που γινόταν ύφασμα σπιτικό, ως επί το πλείστον γαλάζιο, με ρίγες άσπρες. Κούμπωνε μπρος, είχε μανίκια μακριά και έφτανε κάτω από τη μέση. Το σώβρακο γινόταν από άσπρο σπιτικό πανί και τα παλιά είχαν το σχήμα, που έχει το γυναικείο βρακί. Έδενε κάτω από το γόνα συγκρατώντας τις κάλτσες. "Το καλοκαίρι όταν έπιανε ζέστη γυρίζανε με το σώβρακο". Το εξωτερικό παντελόνι λέγεται μπινιβρέκι. Ήταν μαύρο μάλλινο και με μια βρακοζώνα δενόταν στη μέση. Πάνω από το αντιρί φορούσαν το τζαμαντάν(λέξη τούρκικη)-είναι είδος γιλέκου-που κούμπωνε στα πλάγια δεξιά. Τα ζαμαντάνια ήταν μαύρα απλά. Τα καλά ζαμαντάνια τα έλεγαν καμζέλις, γινόταν με τσόχα και βελούδο και ήταν κεντημένα! Τις καμζέλες αυτές τις φορούσαν, όταν γινόταν γαμπροί και μετά ως νιόπαντροι, όταν πήγαιναν σε καμιά χαρά, έβαζαν τις καμζέλες τους και χόρευαν. Κοντόσι ή ντουλαμά έλεγαν οι άνδρες το κοντογέλεκο, που φορούσαν πάνω από το ζαμαντάν. Ήταν ολόιδιο με το κοντόσι της γυναίκας. Οι γαμπροί έκαναν τσόχικους ντουλαμάδες. Το βαρύ χειμώνα οι άνδρες φορούσαν την κάπα, που ήταν μακριά έως κάτω. Η κάπα ήταν φαρδιά και τυλιγόταν ολόκαιρος ο άνδρας μέσα. Δεν είχε ούτε μανίκια ούτε κουκούλα. Είχαν και κάπες με μανίκια κοντά και με κουκούλα. Απ' έξω η κάπα ήταν τριχωτή, όπως οι βλάχικες, που τις λέγαν φουκωτές. ...»

“...«Κανείς δεν γνωρίζει πότε σταμάτησαν να φοράνε οι Καπουτζιδιανοί το σαγιά. Υπάρχουν φήμες που λένε ότι η τελευταία νύφη με σαγιά ήταν το 1905....» (Τσούκα-Φουντουκίδου,1998, σ.317,330,335-336)

3.10 Ήθη και Έθιμα

3.10.1 Αρραβώνας

Στην Πυλαία, στο θέμα του αρραβώνα οι κάτοικοι ακολουθούσαν πιστά τα ήθη και τα έθιμα. Οι αρραβώνες έπαιζαν πολύ σημαντικό ρόλο στην ζωή

του κοριτσιού, ακόμα και του αγοριού, μιας οικογένειας. Από την στιγμή εκείνη καθοριζόταν η ζωή τους. Παρόλα αυτά όμως, το πιο θα ήταν το ζευγάρι του κοριτσιού, δεν το καθόριζε η ίδια. Την γνώμη της κοπέλας εκείνα τα χρόνια δεν την άκουγε κανένας και το σύντροφο τον διάλεγαν οι γονείς, που ήθελαν να είναι πλούσιος, δηλαδή να έχει χωράφια και ζώα. Στο χωριό υπήρχα προξενήτρες οι οποίες αναλάμβαναν την δουλειά αυτή. Θεωρούσαν ότι έκαναν ένα σημαντικό λειτούργημα για την κοινωνία και ένιωθαν περήφανες γι αυτό. Επίσης, η κρίση του πατέρα την εποχή εκείνη ήταν πολύ σημαντική, έτσι ώστε η νύφη να τον άκουγε αν όχι πάντα με χαρά, αλλά τουλάχιστον αδιαμαρτύρητα. Αφού τελείωνε λοιπόν το προξενιό, οι οικογένειες ανακοίνωναν σε συγγενείς και φίλους τα χαρμόσινα νέα. Η/Ο προξενητής/τρια μεσολαβούσε για την ανταλλαγή των δώρων που ήταν μυγδαλάτα(είδος φλουριού). Ο αρραβώνας κρατούσε αρκετά χρόνια, περίπου πέντε ή έξη. Κατά την περίοδο αυτή, το ζευγάρι αντάλλαζε δώρα στις γιορτές (Χριστούγεννα, Πάσχα, της Παναγιάς). Τα δώρα του γαμπρού ήταν τα εξής : 1) ασημένια φλουριά, δαχτυλίδια και βραχιόλια, 2) Σκουφούνια (μάλλινες κάλτσες πλεγμένες με βελόνες), 3) Τιρλίκια φτιαγμένα από τσόχα μαύρη, 4) Παντόφλες , 5) Ντούμπλες , 6) Μπασμάδες.

Τα δώρα της νύφης ήταν: 1) Μανικάκια : είδος ρεβέρ. Τα έραβαν στα μανίκια της εσωτερικής φανέλας, 2) Σκουφούνια, χρώματος άσπρου, 3) Τσαμαντάνια: Ήταν είδος γιλέκου, με μακριά μανίκια, φτιαγμένα από μαύρη τσόχα κεντημένα με ξυράφια, 4) Καμζέλες: είδος γιλέκου χωρίς μανίκια, φτιαγμένα στον αργαλειό από νήμα και μετάξι, με λοξό κούμπωμα.

Παράλληλα, εκτός από τα παραπάνω δώρα που αντάλλαζε το ζευγάρι, ο γαμπρός έστελνε στην νύφη τα Χριστούγεννα ξηρούς καρπούς, τις Απόκριες πίτες και το Πάσχα κόκκινα αυγά. Το σημάδι για το ότι έπρεπε να ξεκινήσουν οι ετοιμασίες για τον γάμο, ήταν όταν ο γαμπρός έστελνε στην νύφη τις αποκριές ένα μεγάλο ψάρι, συνήθως γριβάδι και το Πάσχα ένα κόκκινο καθρέφτη δεμένο με τρεις φιόγκους, στολισμένο με προσκίμ (είδος Βέλου). Τα δώρα τα έστελνε η αδερφή ή η πρώτη ξαδέρφη του γαμπρού.

3.10.2 Γάμος

Ο γάμος στην Πυλαία σκορπούσε την χαρά σε ολόκληρο το χωριό. Ο παλιός γάμος κρατούσε δέκα μέρες. Δέκα μέρες πριν τον γάμο, την Παρασκευή, οι γυναίκες, φίλες συγγενείς και άλλες, ετοιμάζαν την προίκα της νύφης. Το Σάββατο, γινόταν ετοιμασίες στο σπίτι του γαμπρού. Κατά την διάρκεια της μέρας ζύμωναν κουλούρι και έφτιαχναν ένα στεφάνι. Το βράδυ οι γονείς του γαμπρού με έναν θείο πήγαιναν στο σπίτι της νύφης. Όταν έφταναν η μητέρα της νύφης της τοποθετούσε στο κεφάλι το στεφάνι και τους καλωσόριζαν. Στη συνέχεια συζητούσαν τα θέματα της προίκας. Σε περίπτωση που διαφωνούσαν έφευγαν, ενώ σε περίπτωση που συμφωνούσαν έτρωγαν όλοι μαζί και αντάλλαζαν ευχές. Αργότερα, η νύφη έβγαζε το στεφάνι και το τοποθετούσε στα εικονίσματα του σπιτιού. Εφ' όσον η νύφη έπαιρνε το στεφάνι, δεν της επιτρεπόταν να βγαίνει από το σπίτι, ούτε να συναντιέται με φίλες της. Στο σπίτι του γαμπρού έπλεναν την προίκα και ακολουθούσε γεύμα με ελιές, φασόλια, πιλάφι και κρασί. Την Τρίτη δεν γινόταν τίποτα. Την Τετάρτη η αδερφή του γαμπρού κοσκίνιζε το αλεύρι και φορούσε το καπέλο του αδερφού της. Όταν τελείωνε, έριχνε το δαχτυλίδι του αδερφού της μέσα αλεύρι λέγοντας ευχές και τραγούδια. Ακολουθούσε το ζύωμα. Στη συνέχεια οι γυναίκες μοίραζαν την ζύμη και ανυπομονούσαν ποια θα βρει το δαχτυλίδι. Όποια έβρισκε το δαχτυλίδι την Κυριακή του γάμου, πήγαινε μπροστά από τον γαμπρό και χόρευε για να της δώσει χρήματα προκειμένου αυτή να του δώσει το δαχτυλίδι. Την Παρασκευή, η νύφη και οι φίλες της προσκαλούσαν το κόσμο στο γάμο. Στο σπίτι της νύφης έδειχναν την προίκα της και το μπαούλο μέσα στο οποίο υπήρχε και το στεφάνι που της είχε δώσει η πεθερά της. Ο πατέρας, έριχνε ψωμί, δείγμα υγείας, ρύζι και χρήματα ενώ οι φίλες μόνο χρήματα λέγοντας και οι δύο ευχές. Το απόγευμα, ξεκινούσε ο χορός στο σπίτι του γαμπρού, που τον ξεκινούσαν οι γριές, ακολουθούσαν οι παντρεμένες, στη συνέχεια οι κοπέλες και τέλος τα μικρά παιδιά. Μετά το σπίτι του γαμπρού, ο χορός συνεχιζόταν στο σπίτι του κουμπάρου και αργά το βράδυ στο σπίτι της νύφης. Μετά από λίγο, η πεθερά της νύφης άλλες δυο τρεις γυναίκες την συνόδευαν στο χορό. Την Κυριακή

ακολουθούσε γεύμα και στόλισμα της νύφης. Το γαμπριάτικο κοστούμι ήταν φουστανέλα ενώ το γυναικείο ο σαγιάς. Όταν τελείωναν οι διαδικασίες τόσο στο σπίτι του γαμπρού όσο και στην νύφη, ξεκινούσαν όλοι μαζί, συγγενείς και φίλοι για το σπίτι της νύφης, ενώ ο γαμπρός ήταν ανεβασμένος πάνω σε ένα άσπρο άλογο. Όταν έφταναν στο σπίτι, ο γαμπρός πήγαινε στα πεθερικά για να ζητήσει την ευχή τους. Αργότερα έφευγε γιατί θα εμφανιζόταν η νύφη την οποία δεν έπρεπε να δει. Όταν η νύφη έφευγε από το σπίτι, η μητέρα της έριχνε πίσω της κρασί, ενώ ο κουνιάδος και ο αδερφός την κρατούσαν ο ένας από το δεξί και ο άλλος από το αριστερό χέρι αντίστοιχα. Όταν ο γαμπρός επέστρεφε καθόταν σε μια στολισμένη καρέκλα που είχαν ετοιμάσει γι αυτόν, με την οποία αργότερα θα σκέπαζαν το πρώτο τους παιδί. Τα χρόνια εκείνα μαζευόταν όλες οι γυναίκες του χωριού για να δουν την προίκα. Μόλις ξεκινούσε το κάρο, η μητέρα της νύφης έριχνε κουφέτα και ρύζι. Στη συνέχεια, από στο σπίτι της νύφης, ξεκινούσαν όλοι μαζί για την εκκλησία. Πρώτος ήταν ο γαμπρός με τους φίλους του και τον κουμπάρο και ακολουθούσαν η νύφη με την αδελφή της, οι συγγενείς και τελευταίοι οι φίλοι. Ο γαμπρός και η νύφη ήταν ανεβασμένοι σε άσπρο άλογο. Αξίζει να αναφερθεί ότι οι νύφες εκείνοι την εποχή έπρεπε να έχουν μισόκλειστα τα μάτια τους σε ένδειξη σεμνότητας. Όταν έφθανε η νύφη στην εκκλησία, περίμενε την πεθερά της η οποία κρατούσε στην αγκαλιά της ένα παιδάκι και έδινε στην νύφη ένα κουλούρι, το οποίο έσπαγε στο κεφάλι σε τρία κομμάτια. Η νύφη αργότερα έδινε ένα μήλο στο παιδάκι αφού του σκούπιζε την μύτη. Μετά τον γάμο, οι συγγενείς μοίραζαν δύο-τρία κουφέτα και ξεκινούσαν για το σπίτι του γαμπρού. Όταν έφταναν σπίτι του, κάποιος χτυπούσε το χέρι του γαμπρού και αυτός άφηνε την νύφη και έτρεχε σπίτι του προσπαθώντας να μην τον χτυπήσει άλλος. Μόλις έφτανε στο σπίτι του γαμπρού η νύφη, η κουνιάδα της έδινε ένα μήλο ένα ρόδι και μέλι. Έκανε ένα σταυρό στην πόρτα με την λαμπάδα της αφού πρώτα την είχε βουτήξει στο μέλι, πετούσε το ρόδι μέσα και το μήλο έξω. Μετά από δεκαπέντε μέρες του γάμου, η νύφη πήγαινε με την πεθερά της στην εκκλησία του Προφήτη Ηλία, προστάτη του χωριού, άναβε την λαμπάδα του γαμπρού και δώριζε στην Παναγία και στην εκκλησία μια υφαντή πετσέτα. Η πεθερά καθόταν στη θέση που καθόταν κατά τη διάρκεια της Θείας

Λειτουργίας, στην οποία θα καθόταν κάθε φορά η νύφη όταν πήγαινε στην εκκλησία.

Παρόλα αυτά, εκείνα τα χρόνια υπήρξαν και συγκεκριμένες προκαταλήψεις σχετικά με τον γάμο. Συγκεκριμένα, υπήρξε φόβος μήπως οι εχθροί της οικογένειας κάνουν μάγια στον γαμπρό και χάσει τον ανδρισμό του. Επίσης, σε περίπτωση που υπήρχαν δύο πομπές, οι νύφες δεν έπρεπε να συναντηθούν μεταξύ τους. Αν συναντιόταν θα έπρεπε να πιάσουν ένα πιαστράκι. Παράλληλα, μερικές ακόμα προλήψεις ήταν ότι δεν έπρεπε να χυθεί αίμα ή καφές τις μέρες του γάμου, γιατί θα έφερνε μεγάλες συμφορές στην οικογένεια και δεν έπρεπε να πραγματοποιείται κηδεία πριν τον γάμο. Η νύφη δεν έπρεπε να περνάει από τον ίδιο δρόμο στο δρόμο της προς την εκκλησία και όταν γυρνούσε, διότι θα σταύρωνε έτσι την μοίρα των παιδιών της. Ακόμα, τα δαχτυλίδια και τα στέφανα δεν συγκρουόταν μεταξύ τους ή έπεφταν κάτω, τότε ο γάμος θα ήταν ασταθής και ένας από το ζυγάρι θα πέθαινε σύντομα. Σε περίπτωση που η νύφη φαινόταν άσχημη θα γεννούσε όμορφα παιδιά, αν χιόνιζε κατά την διάρκεια του μυστηρίου, το ζεύγος θα πλούτιζε και αν έβρεχε θα έμεναν για πάντα φτωχοί. Τέλος, όταν πετούσαν κάτω τα κουφέτα, τα ανύπαντρα κορίτσια μάζευαν τρία το καθένα και τα έβαζαν κάτω από το μαξιλάρι τους όταν κοιμόταν για να δουν στον ύπνο τους αυτόν που θα παντρευόταν.

3.10.3 Οικογένεια

Η οικογένεια τα χρόνια εκείνα ήταν πατριαρχική και δεν έχει καμία σχέση με την σημερινή οικογένεια. Διάφοροι τομείς οδήγησαν στην αλλαγή αυτή, όπως η αστικοποίηση, ο πλούτος και η τεχνολογία. Υπήρχαν μεγάλο μήκος διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα. Για παράδειγμα στις δυτικές κοινωνίες η παραδοσιακή-πατριαρχική οικογένεια χαρακτηριζόταν από την ανισότητα ανάμεσα στα δύο φύλα η οποία επεκτεινόταν σε όλους τους τομείς της ζωής. Όπως αναφέρει και ο Δημήτριος Γεώργας στο έργο του "Ελληνική οικογένεια , παρελθόν , παρόν και μέλλον" : "Η πατριαρχική αναφέρεται στη κοινωνική δύναμη του πατέρα. Η μεγάλη πλειονότητα των εκτεταμένων

οικογενειών σε όλο τον κόσμο είναι πατριαρχικές οικογένειες, όπου ο αρχηγός, και φορέας της εξουσίας είναι ο πατέρας..." . Ακόμα αναφέρει πως "... Ο τύπος της ελληνικής παραδοσιακής αγροτικής οικογένειας ήταν η πατριαρχική-εκτεταμένη, όπως την έχουν περιγράψει πολλοί Έλληνες και αλλοδαποί κοινωνιολόγοι, ανθρωπολόγοι, ψυχολόγοι, ψυχίατροι, κ.ά., η οποία χαρακτηρίζεται από την αυστηρή ιεράρχηση των ρόλων των μελών της..." Το ίδιο λοιπόν ίσχυε και για την Πυλαία. Η οικογένεια αποτελούνταν από όλα τα μέλη της οικογένειας, με αρχηγό τον γεροντότερο και μέλη όλους τους άνδρες. Τα ήθη και τα έθιμα τότε είχαν αυστηρούς κανόνες που έπρεπε να τηρούνται και ένας από αυτούς ήταν ότι έπρεπε να υπάρχει σεβασμός και υπακοή στους μεγαλύτερους και ιδιαίτερα στους γονείς. Παρ' όλα αυτά, ότι δυσκολία και αν περνούσε η οικογένεια, την ξεπερνούσαν όλοι μαζί. Υπήρχαν περίοδοι φτώχειας και πείνας για την κάθε οικογένεια, η κάθε μία όμως το αντιμετώπιζε με σθένος και υπομονή, δουλεύοντας ο ένας για τον άλλο. Επίσης, η πατριαρχική οικογένεια αποτελούνταν από δεκάδες άτομα και μέσα σ' αυτά ανήκαν από γυναίκες και άνδρες, κοπέλες και αγόρια μέχρι και μικρά παιδιά. Μοιραζόταν τα πάντα μεταξύ τους, από τα καθήκοντα και αγαθά, μέχρι τις χαρές και τις λύπες. Ακόμα, αξίζει να αναφέρουμε πως η τιμή και για τους άνδρες και για τις γυναίκες έπαιζε πολύ σημαντικό ρόλο την εποχή εκείνη στις οικογένειες. Συνήθως ο άντρας ασχολούνταν με τη δουλειά στα χωράφια και η γυναίκα με το νοικοκυριό, παρ' όλα αυτά όμως, υπήρχαν περιπτώσεις που και η γυναίκα δούλευε μαζί με τον άνδρα της διότι χρειαζόταν χέρια. Τέλος, οι μεγαλύτεροι φρόντιζαν τα μικρά παιδιά και τα ετοίμαζαν ψυχολογικά για να ενταχθούν στην κοινωνία. Σκοπός τους ήταν να τα μάθουν να σέβονται, να υπακούν, να εργάζονται αλλά τους έδειχναν και την αγάπη τους που αμοιβαία δέχονταν και αυτοί πίσω.

3.10.4 Εγκυμοσύνη

Μετά τον γάμο, επακόλουθο ήταν η γυναίκα να μείνει έγκυος στο πρώτο παιδί του ζευγαριού. Η νύφη ντρεπόταν να το ανακοινώσει στην πεθερά και στα υπόλοιπα μέλη της καινούργιας πλέον οικογένειας και το άφηνε να φανερωθεί με άλλα μέσα. Όταν όμως μαθευόταν την περιπαινούσαν

και δεν την άφηναν να κάνει βαριές δουλειές. Όταν έφτανε η ώρα της γέννας καλούσαν την μαμή στο σπίτι. Η μαμή ήταν η γυναίκα η οποία βοηθούσε στην γέννα και δεν έπρεπε απαραίτητα να έχει σπουδάσει μαιευτική, απλά να είναι εξειδικευμένη σε αυτό τον τομέα. Αξιοσημείωτο γεγονός, είναι πως κατά την διάρκεια της γέννας, παρούσα ήταν μόνο η πεθερά και όχι η μητέρα της νύφης. Η μαμή έλεγε διάφορες ιστορίες στην γυναίκα για να την εμψυχώσει, ενώ η διάρκεια του τοκετού κρατούσε περισσότερη ώρα σε σχέση με σήμερα, λόγω της έλλειψης ιατρικών μέσων. Όταν γεννούσε πλέον η γυναίκα, έμπαιναν μέσα και τα άλλα μέλη της οικογένειας. Σύμφωνα με την παράδοση άφηναν κάτω από το μαξιλάρι του παιδιού φλουριά για καλή τύχη και πίστευαν πως μέσα σε τρεις μέρες θα ερχόταν οι μοίρες να το μυρώσουν.

3.10.5 Λεχώνα

Λεχώνα ονομάζεται η γυναίκα που έχει γεννήσει και είναι αναγκασμένη να βρίσκεται ξαπλωμένη στο κρεβάτι της για σαράντα μέρες μετά τον τοκετό. Υπάρχουν αρκετές δεισιδαιμονίες και προλήψεις σχετικά με την λεχώνα, που σκοπό είχαν να παραμένει ήρεμη και να αναπαύεται. Αρχικά, δεν έπρεπε να αγγίζει αλεύρι και σιτάρια, διότι το μωρό θα αρρώσταινε και θα πάθαινε στοματίτιδα. Επίσης, μία ακόμα πρόληψη ήταν ότι αν έβλεπε η γυναίκα, μια άλλη που βρισκόταν στην περίοδό της, το παιδί θα έβγαζε σπυράκια. Για να το αντιμετωπίσει έπρεπε να πει στην άλλη γυναίκα "ευχαριστώ" και τα σπυράκια θα έφευγαν. Ακόμα, όταν ο ήλιος βασίλευε, δεν έπρεπε να υπάρχουν άλλες επισκέψεις στο σπίτι της λεχώνας διότι θα έμπαιναν μέσα κακά πνεύματα. Για σαράντα ημέρες, δεν πλενόταν και εσώρουχο άλλαζε την τρίτη μέρα όπου θα ερχόταν οι μοίρες, ενώ δεν κοιμόταν στο ίδιο κρεβάτι με τον άνδρα της. Επιπρόσθετα, σε περίπτωση που η λεχώνα έκανε επίσκεψη με το μωρό, η παράδοση λέει ότι του έδιναν ένα άσπρο αυγό για να είναι όμορφες οι μέρες του και να ταξιδέψει σε όλη τη γη (που ήταν στρόγγυλη σα το αυγό). Τέλος, όταν τελείωναν πια οι σαράντα μέρες, η γυναίκα πλενόταν και πήγαινε στην εκκλησία με το παιδί, ενώ κατά την διάρκεια της απουσίας της, οι άλλες γυναίκες καθάριζαν το σπίτι. Στην εκκλησία, ο παπάς, αν το

μωρό ήταν αγόρι, το γύριζε τρεις φορές γύρω από την Αγία Τράπεζα, ενώ αν ήταν κορίτσι διάβαζε ευχή σαρανταρισμού έξω από το Άγιο Βήμα.

3.10.6 Ξεμάτιασμα

Το ξεμάτιασμα το έκαναν οι γυναίκες εκείνη την εποχή, για να διώξουν την κακοτυχία από κάποιον ή να σταματήσουν μια αρρώστια, συνήθως όμως το έκαναν για τον πονοκέφαλο. Η διαδικασία ήταν η εξής : Η γυναίκα έλεγε την ευχή από μέσα της και σταύρωνε το ποτήρι με το νερό με τα μονόκηρα ενώ στη συνέχεια τα έβαζε μέσα στο ποτήρι. Σε περίπτωση που το νερό έβγαζε φούσκες, τότε το άτομο ήταν ματιαγμένο. Στη συνέχεια, του δίνει να πει από αυτό το νερό 3 φορές και μετά το πετάει. Όσο για τα γιατροσόφια υπήρχαν πολλά εκείνη την εποχή. Αρχικά, για τις πληγές, άλειφαν καφέ πάνω σε αυτές και τις έδεναν με μαντήλι. Το χρησιμοποιούσαν συνήθως σε μικρά παιδιά όταν έπεφταν. Επίσης, υπήρχαν γιατροσόφια και για τους άρρωστους. Μια μέθοδος που ακολουθείτε ακόμα και σήμερα είναι η τοποθέτηση δροσερής κομπρέσας με νερόξιδο στο μέτωπο του αρρώστου. Ακόμα, έτριβαν τους αρρώστους με πετρέλαιο αναμεμειγμένο με λάδι για να μην βγάλουν φουσκάλες. Μία ακόμα μέθοδος ήταν οι βεντούζες. Τοποθετούσαν ένα ποτήρι στην πλάτη του ασθενή, το οποίο αρχικά το είχαν αναφλέξει στο εσωτερικό του, για να τραβάει το δέρμα. Μετά έκοβαν με ένα ξυραφάκι βουτηγμένο στο οινόπνευμα την περιοχή που είχε γίνει η βεντούζα και έτριβαν με λάδι την πληγή. Επιπρόσθετα, για τον βήχα των παιδιών, εκτός από τα κλασσικά γιατροσόφια όπως χαμομήλι, μέντα έδιναν και πολλές φορές γάλα γαιδάρας. Όταν κάποιος χτυπούσε και μολύνονταν η πληγή του, τότε του βάζανε πατημένα κρεμμύδια με αλάτι. Για τα ερεθισμένα μάτια, έριχναν σταγόνες κατευθείαν από το μαστό της γυναίκας όταν θήλαζε και τέλος για τον πονόκοιλο χρησιμοποιούσαν τσίπουρο το οποίο το έτριβαν πάνω στην κοιλιά.

3.10.7 Θάνατος

Στην Πυλαία υπήρχαν προλήψεις για το θάνατο, μερικές από τις οποίες συνεχίζουν να υπάρχουν ακόμα και σήμερα. Μερικές από αυτές είναι : το

λάλισμα της κουκουβάγιας τη νύχτα, το σπάσιμο του καθρέφτη, το πένθιμο ουρλιαχτό του σκύλου, το τρίξιμο του ταβανιού και άλλα, όλα αυτά ήταν σημάδια για τον ερχομό του θανάτου. Όταν υπήρχε ένας ετοιμοθάνατος στο σπίτι, ένας συγγενής πήγαινε στην εκκλησία και καλούσε τον παπά. Στον δρόμο προς το σπίτι, προπορευόταν ο συγγενής με ένα καντηλάκι και κανείς δεν έπρεπε να του μιλάει αλλά και κανείς δεν έπρεπε να κοιτάξει πίσω. Στην Πυλαία ακολουθούσαν τις παραδόσεις σχετικά με τον θάνατο αφού θεωρούσαν ότι είναι αναπόφευκτος. Μόλις πέθαινε ο άνθρωπος τους ,αμέσως του άλλαζαν ρούχα γρήγορα για να μην τον προλάβει η νεκρική ακαμψία του έβαζαν ένα νόμισμα στο χέρι, όπως γινόταν στην αρχαιότητα και στη συνέχεια τον τοποθετούσαν στο φέρετρο δένοντας το κρανίο με το πηγούνι με άσπρη κορδέλα. Του σταύρωναν τα χέρια και γυρνούσαν το κεφάλι του προς τη Δύση, διότι η ζωή του έδωε όπως ο ήλιος. Στη συνέχεια, χτυπούσαν την καμπάνα του Προφήτη Ηλία για να μαθευτεί ο θάνατος στους συγχωριανούς του. Οι γυναίκες έβραζαν κόλλυβα και ετοίμαζαν φαγητά για το τραπέζι που θα γινόταν μετά την κηδεία. Ο νεκρός βρισκόταν στο σπίτι για εικοσιτέσσερις (24) ώρες μετά τον θάνατο του. Οι παλιοί Πυλαιώτες πίστευαν πως αν ο νεκρός ήταν χαμογελαστός, τότε θα έπαιρνε και άλλον μαζί του και αν την ημέρα της ταφής του έβρεχε, τότε ήταν καλός και ενάρετος άνθρωπος γιατί και στην ταφή του Χριστού έβρεχε. Επίσης, οι γυναίκες μοιρολογούσαν τον νεκρό κατά το διάστημα που ήταν αυτός σπίτι.

3.10.8 Κηδεία

Αρχικά, η ταφή του νεκρού δεν γινόταν ποτέ μετά το ηλιοβασίλεμα. Σε περίπτωση που ο νεκρός ήταν άντρας, τον έβγαζαν έξω τέσσερις φίλοι του και έβαζαν κάτω από το φέρετρο δύο ψωμομέσαλα τα οποία ήταν υφαντό φύλλο που τοποθετούσαν στην πινακωτή για την ζύμη που θα γινόταν ψωμί. Κατά την διάρκεια της πορείας προς την εκκλησία, πρώτος ήταν ο ιερέας με τα παιδιά που κρατούσαν τα εξαπτέρυγα, ακολουθούσαν οι ψάλτες και στη συνέχεια οι συγγενείς με τους συγχωριανούς. Είχαν παράδοση να σπάνε ένα ποτήρι κατά την έξοδο τους από το σπίτι για να μην ξαναέρθει ο χάρος. Η ακολουθία έφτανε στην εκκλησία του Προφήτη Ηλία για να γίνει το

τελετουργικό και μετά συνέχιζε προς τα νεκροταφεία της Πυλαίας. Μετά την ταφή, οι συγγενείς του για τρεις μέρες τοποθετούσαν σύμφωνα με την παράδοση σε ένα σκαμνί ένα πιάτο με νερό για να ξεδιψάσει η ψυχή και πάνω σε αυτό ένα αναμμένο κερί. Οι γυναίκες ντύνονταν στα μαύρα, χρώμα που συμβόλιζε το πένθος. Για σαράντα ημέρες, οι γυναίκες δεν λούζονταν ούτε άλλαζαν, ενώ οι άνδρες δεν ξυριζόταν. Παράλληλα, δεν έκαναν επισκέψεις, ούτε πήγαιναν σε γάμους αρραβώνες και στην εκκλησία. Το τρισάγιο γινόταν εννέα ημέρες μετά τον θάνατο του προσώπου. Το μνημόσυνο πραγματοποιούνταν σαράντα ημέρες μετά τον θάνατο. Την Παρασκευή, οι συγγενείς πήγαιναν στην εκκλησία με κόλλυβα για να τα διαβάσει ο παπάς. Το Σάββατο γινόταν το τρισάγιο και την Κυριακή το μνημόσυνο. Οι Πυλαιώτες, έκαναν μνημόσυνο στις σαράντα ημέρες, στους έξη μήνες, στον ένα χρόνο και τέλος στα τρία χρόνια όπου γινόταν και η εκταφή. Εκείνα τα χρόνια η ταφή γινόταν απλά. Σκέπαζαν με χώμα τον νεκρό και οι γυναίκες φύτευαν λουλούδια πάνω σε αυτό. Τοποθετούσαν στην κεφαλή ξύλινους ή σιδερένιους σταυρούς όπου ήταν γραμμένο το όνομα και η ηλικία του νεκρού. Τις οστεοθήκες τις τοποθετούσαν στο οστεοφυλάκιο που βρισκόταν στο υπόγειο στην εκκλησία των Αγίων Θεοδώρων.

3.10.9 Τοπικές Δοξασίες

Σύμφωνα με την παράδοση της Πυλαίας, υπήρξαν πνεύματα με γυναικεία μορφή τα οποία ζωντάνευαν την νύχτα και ονομαζόταν Σαμοβίλες. Εξαφανιζόταν με το πρώτο φως της ημέρας και ζούσαν σε ακραία σημεία του χωριού. Οι Σαμοβίλες, έπαιρναν την φωνή όσων την έβλεπαν και ουσιαστικά απαγόρευε την κυκλοφορία της ώρες μετά τα μεσάνυχτα ιδιαίτερα σε νεαρές κοπέλες. Τα πνεύματα αυτά, είχαν την μορφή μεγαλόσωμης γυναίκας, οι οποίες χόρευαν και έτρωγαν κάτω από το φεγγάρι, ντυμένες στα άσπρα. Κατά την διάρκεια της νύχτας που ξενυχτούσαν οι γυναίκες υφαίνοντας ή κάνοντας κάποια άλλη δουλειά, της άκουγαν να μοιρολογούν και να τραγουδούν έξω από τα σπίτια τους. Ακόμα ένα πνεύμα γυναικείας μορφής ήταν η Μπαμπούδα. Το πνεύμα αυτό βοηθούσε τα παιδιά να αναρρώσουν από την παιδική ασθένεια την ερυθρά. Σύμφωνα με την παράδοση, η μητέρα

τοποθετούσε κάτω από το μαξιλάρι του παιδιού το βράδυ ζάχαρη την οποία έπαιρνε το βράδυ η μπαμπούδα και το παιδί θεραπευόταν.

3.11 Ήθη και Έθιμα εορτών

3.11.1 Άγιος Τρύφων

Την πρώτη Φεβρουαρίου γιορτάζει ο Άγιος Τρύφων ο οποίος είναι προστάτης των αμπελουργών και γενικότερα των καλλιεργητών. Η Πυλαία τιμούσε ιδιαίτερα τον συγκεκριμένο Άγιο, αφού ήταν χωριό αμπελουργικό. Έτσι, την ημέρα αυτή οι Πυλαιώτες σχημάτιζαν μια μεγάλη πομπή πρωτοπόροι της οποίας ήταν οι ιερείς και οι ψάλτες, που οδηγούσε στο παρεκκλήσι του Αγίου που βρισκόταν στο "πουρνάρι" (περιοχή λίγο έξω από το χωριό). Την ημέρα της γιορτής αυτής οι γεωργοί σταματούσαν τις δουλειές τους ως ένδειξη της πίστης τους προς τον Άγιο και με την ελπίδα να τους δωρίσει μια εύπορη γη.

3.11.2 Αποκριές

Τα πρώτα καρναβάλια έκαναν την εμφάνιση τους την Τσικνοπέμπτη. Άνθρωποι μικρής και μεγάλης ηλικίας μασκαρευόταν και έκαναν επισκέψεις σε σπίτια σε παρέες έξι με επτά ατόμων. Για να μην τους καταλάβουν, φορούσαν κουρέλια και κάλυπταν το πρόσωπο τους. Οι συνηθισμένες φορεσιές τους, αναπαριστούσαν γεωργούς και ζητιάνους αλλά και σκιάχτρα. Την επόμενη Κυριακή από την Τσικνοπέμπτη την ονόμαζαν Κυριακή της Τυροφάγου, διότι έτρωγαν ψάρι και τυρόπιτες και οι μεταμφιεσμένοι γινόταν όλο και περισσότεροι καθώς ήταν η τελευταία Κυριακή του καρναβαλιού. Το βράδυ μαζευόταν οι στενοί συγγενείς και φίλοι σε ένα σπίτι και οι οικοδεσπότες τους έκαναν το τραπέζι. Πριν από αυτό όμως, ο παππούς έπαιζε με τα παιδιά ένα παιχνίδι το οποίο ονομαζόταν "γλούτσκα". Σε αυτό ο παππούς έδενε σε ένα ξύλο χαλβαδόπιτα και την γυρνούσε γύρω από τα παιδιά τα οποία ήταν μαζεμένα σε ένα κύκλο και προσπαθούσαν να το πιάσουν με το στόμα, χωρίς όμως την βοήθεια των χεριών. Μετά την επίσκεψη, μεταμφιεζόταν πάλι και έκαναν επισκέψεις σε άλλα σπίτια. Όπως

αναφέρθηκε και σε προηγούμενο κεφάλαιο, την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς, η πεθερά έστειλε στην νύφη ένα ψάρι το οποίο η νύφη το στόλιζε με ένα μικρό χρυσό ψαράκι που το κολλούσε πάνω του ενώ στο στόμα του έβαζε ένα λεμόνι και κρεμούσε από την μέση του με μια κόκκινη κλωστή ένα φλουρί καθώς γύρω του τοποθετούσε τρία μήλα, τρία πορτοκάλια και ξηρούς καρπούς. Με αυτό ο ψάρι η πεθερά έστειλε το μήνυμα ότι πρέπει να ετοιμάζονται για γάμο.

3.11.3 Καθαρά Δευτέρα

Η Καθαρά Δευτέρα, η πρώτη μέρα της Σαρακοστής ήταν ακριβώς μετά το τέλος της αποκριάς. Σύμφωνα με την παράδοση, οι γυναίκες το πρωί άναβαν φωτιά, ζέσταιναν νερό και καθάριζαν όλα τα σκεύη τους για να είναι καθαροί όλη τη Σαρακοστή. Εκείνη την ημέρα, όλοι μαζευόταν στις εξοχές, σε περιοχές όπως τα Καραγάτσια, που βρισκόταν κοντά στον χείμαρρο Kus Deresi (Λάκκος πουλιών) αλλά και στον "Παράδεισο" που από εκείνο το σημείο περνούσε ο χείμαρρος. Η περιοχή αυτή ήταν καταπράσινη. Εκεί έστρωναν τραπεζομάντιλα και έτρωγαν νηστίσιμα φαγητά όπως ελιές, ταραμά, σκόρδο, κρεμμύδια, χαλβά και φρέσκο ψωμί καθώς έπιναν και το Καμπτζηδιανό μαύρο κρασί. Μικροί και μεγάλοι έπαιζαν με τον χαρταετό.

3.11.4 Μεγάλη Σαρακοστή

Τη μεγάλη Σαρακοστή ξεκινούσε η μεγάλη νηστεία. Κατά την περίοδο αυτή δεν γινόταν γάμοι και αρραβώνες. Τα Ψυχοσάββατα οι γυναίκες αν είχαν κάποιον πεθαμένο στην οικογένεια τους πήγαιναν στην εκκλησία κόλλυβα , ένα μπουκάλι κρασί και λειτουργία με τρία κεριά. Ο παπάς διάβαζε ευχές για τους νεκρούς και στη συνέχεια οι γυναίκες μοίραζαν τον κόλλυβα. Το πρώτο Ψυχοσάββατο, της Κρεατινής, μοίραζαν μπουγάτσα και τηγανισμένο λουκάνικο ενώ το δεύτερο, της Τυρινής, μοίραζαν πίτα με τυρί και το τρίτο των Αγίων Θεοδώρων μοίραζαν νηστίσιμα.

3.11.5 Ημέρα των Βαΐων

Την παραμονή των Βαΐων, οι ιερείς μαζί με τις γυναίκες του χωριού μάζευαν φύλλα δάφνης για να στολίσουν τις εικόνες της εκκλησίας αλλά και για να μοιράσουν οι ιερείς στους πιστούς μετά τη Θεία λειτουργία.

3.11.6 Η Μεγάλη εβδομάδα

Η Μεγάλη Εβδομάδα ξεκινάει από την ημέρα των Βαΐων. Την Μεγάλη Τρίτη, οι κάτοικοι της Πυλαίας πήγαιναν στην εκκλησία για να ακούσουν το τροπάριο της "Κασιανής". Την Μεγάλη Τετάρτη, γινόταν στην εκκλησία το Μεγάλο Ευχέλαιο. Τη Μεγάλη Δευτέρα, οι γυναίκες της Πυλαίας, είχαν ως παράδοση να βάζουν σε ένα δοχείο με νερό ρεβίθια, το καπάκι του οποίου δεν έκλειναν και να το βάζουν δίπλα από το τζάκι για να βγάξει αφρό. Τη Μεγάλη Τετάρτη, έπαιρναν τον αφρό και με σιτάρι έκαναν προζύμι. Τη Μεγάλη Πέμπτη, οι γυναίκες έβαφαν τα αυγά κόκκινα, ενώ παράλληλα έβαζαν έξω από το σπίτι ένα κόκκινο πανί που συμβόλιζε τα πάθη του Χριστού. Εκείνο το πρωί, τα παιδιά πήγαιναν στα χωράφια, στην εξοχή και μάζευαν λουλούδια για να στολίσουν τα αυγά. Ήταν παράδοση να βάζουν αυγά τρεις συνεχόμενες Πέμπτες, την Μεγάλη Πέμπτη, την Πέμπτη της Διακαινησίμου και την Πέμπτη μετά του Θωμά. Την Μεγάλη Παρασκευή, δεν καθάριζαν ούτε μαγείρευαν στο σπίτι. Τα κορίτσια μάζευαν λουλούδια για να στολίσουν τον επιτάφιο. Όλη την ημέρα χτυπούσαν οι καμπάνες πένθιμα και οι γυναίκες πήγαιναν τα παιδιά στον επιτάφιο και τα περνούσαν τρεις φορές από κάτω. Στην συνέχεια ακολουθούσε η ακολουθία του επιταφίου. Μετά την ακολουθία, ξεκινούσε η περιφορά του επιταφίου. Καθώς περνούσε η πομπή, οι πόρτες των σπιτιών έμεναν ανοιχτές. Παράλληλα, το πρωί της ίδιας μέρας οι γυναίκες πήγαιναν στα νεκροταφεία και καθάριζαν τους τάφους των αγαπημένων τους. Το Μεγάλο Σάββατο, τα παιδιά πήγαιναν στους νονούς τους με κόκκινα αυγά και με δώρα τα οποία ήταν πουκάμισο, κάλτσες, ενώ στην νονά έδιναν ύφασμα για φορέματα. Το βράδυ, όλοι πήγαιναν στην εκκλησία εκτός από τις χήρες και τις γυναίκες που είχαν πένθος. Στην εκκλησία, ο παπάς αφού γινόταν η λειτουργία μοίραζε στον κόσμο το Άγιο Φως. Στην Πυλαία, τα παλιά

χρόνια, το βράδυ του Μεγάλου Σαββάτου δεν τρώγανε μαγειρίτσα, αλλά τσιγεροσαρμάδες. Επίσης, τη Δεύτερη και Τρίτη ημέρα του Πάσχα, οι Πυλαιώτες πήγαιναν στον Αϊ-Γιώργη στο Μετόχη, για να γιορτάσουν την ονομαστική του εορτή. Το Πάσχα τελείωνε με την γιορτή του Θωμά, όπου γινόταν και πολλοί γάμοι.

3.11.7 Πρωτομαγιά

Την Πρωτομαγιά, όλα τα παιδιά έφτιαχναν ένα στεφάνι από λουλούδια που μάζευαν από τα χωράφια και το κρατούσαν μέχρι τη γιορτή του Αϊ-Γιάννη Κλήδονα και αργότερα το έκαιγαν μαζί με άλλα χόρτα στις 20 Ιουνίου. Το στεφάνι αυτό το έφτιαχναν με την ευχή για βλάστηση. Την ημέρα εκείνη, υπήρχε παράδοση οι τσοπάνηδες να βγάζουν τα πρόβατα τους για βοσκή, ενώ τα στόλιζαν με κλαδιά για να κατεβάσουν γάλα. Παράλληλα, οι γυναίκες έδιναν ένα ποτήρι γάλα στα παιδιά τους που έπρεπε απαραίτητα να πιουν για να γίνουν γερά.

3.11.8 Γιορτή της Αναλήψεως

Το πρωί της ημέρας αυτής, οι κάτοικοι της Πυλαίας πήγαιναν στην εκκλησία και μετά τη θεία λειτουργία, ακολουθούσαν τους ιερείς στην θάλασσα και περίμεναν να χτυπήσουν σαράντα κύματα. Αφού γινόταν αυτό, οι κάτοικοι έπαιρναν θαλασσινό νερό για να πετάξουν στο σπίτι τους και μια πέτρα με φύκια την οποία έβαζαν κάτω από το στρώμα τους για να φύγει το κακό.

3.11.9 Το πανηγύρι του Προφήτη Ηλία

Το πανηγύρι αυτό που γίνεται στις 20 Ιουλίου, είναι η ονομαστική εορτή του Προστάτη της Πυλαίας, Προφήτη Ηλία. Το πανηγύρι αυτό συγκεντρώνει κόσμο από όλη την Θεσσαλονίκη. Όταν έφταναν οι μέρες για το πανηγύρι, οι γυναίκες άφηναν τις δουλειές που είχαν και προετοιμαζόταν για την γιορτή. Άσπριζαν τα σπίτια και άλειφαν το πάτωμα με κοκκινόχωμα. Ακόμα, έβαφαν τις πέτρες της αυλής και τους τενεκέδες που είχαν μέσα τα λουλούδια. Η εκκλησία εκείνα τα χρόνια μοίραζε στους πιστούς ζυμωτό ψωμί και τυρί.

Επιπρόσθετα, τις δύο αυτές μέρες που διαρκούσε το πανηγύρι, ερχόταν στην Πυλαία γνωστοί τραγουδιστές όπως ο Τσιτσάνης αλλά και χορευτικοί σύλλογοι. Υπήρχαν ακόμα και θεατρικές παραστάσεις για παιδιά, μοτοσικλετιστές, τσιγγάνοι με αρκούδες και μαϊμούδες, φακίρηδες, παραμορφωτικοί καθρέπτες και κούνιες. Υπήρχαν επίσης μικροπωλητές που πουλούσαν από παιχνίδια μέχρι σουβλάκια.

3.11.10 Το Δωδεκαήμερο των εορτών

Το Δωδεκαήμερο των εορτών ξεκινάει με τα Χριστούγεννα και τελειώνει με τη γιορτή των Φώτων. Η νηστεία τότε ξεκινούσε με την γιορτή του Αγίου Φιλίππου και είχε διαφορά με τις άλλες νηστείες γιατί τότε τρώγανε και ψάρια. Καθώς πλησίαζε το Δωδεκαήμερο αυτό, σε κάθε νοικοκυριό ξεκινούσαν και οι προετοιμασίες. Οι προετοιμασίες αυτές ήταν παρόμοιες με αυτές για το πανηγύρι του Προφήτη Ηλία (άσπρισμα τοίχων, πασάλειμμα του εδάφους με κοκκινόχωμα κ.α). Την παραμονή έσφαζαν και το γουρούνι, το οποίο έκτρεφαν αρκετό καιρό πριν για να είναι κατάλληλο για τα Χριστούγεννα. Με το κρέας του γουρουνιού, έφτιαχναν λουκάνικα και το υπόλοιπο κρέας, το αποθήκευαν και το έτρωγαν μέχρι την Τσικνοπέμπτη. Παράλληλα, άνοιγαν καινούργια μπουκάλια κρασί, δίκιας τους παραγωγής αφού πρώτα τα ευλογούσε ο παπάς. Χαρακτηριστικό των Χριστουγέννων είναι τα κάλαντα που λένε τα παιδιά, όχι μόνο τότε, αλλά και την Πρωτοχρονιά και τα Θεοφάνεια. Αμειβόταν με γλυκά και χρήματα ενώ η νοικοκυρές σηκωνόταν πολύ πρωί για να φτιάξουν την χριστόπιτα. Μόλις βράδιαζε και έπρεπε να γίνει το τραπέζι, η μητέρα έβαζε μόνο νηστίσιμα φαγητά, γιατί την μέρα των Χριστουγέννων έπρεπε να πάνε όλοι στην εκκλησία και να κοινωνήσουν. Μια Χριστουγεννιάτικη παράδοση έλεγε πως, "Το βράδυ της Παραμονής των Χριστουγέννων, έπαιρναν μια πέτρα και την έβαζαν στην φωτιά του τζακιού (σε μερικές οικογένειες αυτό γίνεται ακόμα και σήμερα). Η πέτρα λέγεται κλωσσαριά. Την έβγαζαν από την φωτιά την ημέρα των Φώτων και την τοποθετούσαν στο κοτέτσι (κλουμάσι). Τη θεωρούσαν ως προστατευτική για τις κλώσες(κλωσσαριά)για να βγάζουν όλα τα αυγά πουλάκια. Τη στάχτη του τζακιού επίσης , την καθάριζαν την μέρα των Φώτων μόνο, και την σκόρπιζαν

γύρω από το σπίτι, για να μην έρχονται οι καλικάντζαροι" (Τσούκα-Φουντουκίδου,1998, σ.483)

3.11.11 Πρωτοχρονιά

Η Πρωτοχρονιά στην Πυλαία δεν είχε σημαντικές διαφορές στις παραδόσεις και στα έθιμα με τα άλλα μέρη της Ελλάδος. Τα παιδιά έβγαιναν από νωρίς στους δρόμους και έπαιζαν ενώ οι γυναίκες τα έριχναν μπομπότσαλα (καρύδια, φουντούκια, στραγάλια). Αργότερα, ετοίμαζαν την βασιλόπιτα. Το βράδυ λοιπόν, όποιος τύχαινε το φλουρί, την επόμενη μέρα πήγαινε στην εκκλησία και άναβε ένα κερί. Ακόμα, οι κάτοικοι έπαιρναν μια άσπρη πέτρα για να την χρησιμοποιήσουν το βράδυ για τα φώτα. Την Πρωτοχρονιά όλοι κάτοικοι μαζευόταν και χόρευαν στην αυλή της εκκλησίας. Οι γυναίκες φορούσαν άσπρα φορέματα σύμφωνα με την παράδοση για να πάει καλά η χρονιά και την επόμενη πράσινα για να πάει καλά η σοδειά, ενώ την τρίτη μπλε για να είναι η χρονιά γεμάτη ευτυχία.

3.11.12 Έθιμα των Φώτων

Σύμφωνα με μια λαϊκή παράδοση, την παραμονή των Φώτων, οι γυναίκες έριχναν γύρω από το σπίτι τους στάχτη για να φύγουν οι καλικάντζαροι. Αυτό έπρεπε να το κάνουν πριν λαλήσει ο πετεινός γιατί αλλιώς η φωνή θα ήταν του δαίμονα. Πετούσαν το παλιό νερό που είχαν και το ανεφοδίαζαν με καινούργιο, αγιασμένο νερό. Ο παπάς το πρωί πήγαινε και άγιαζε όλα τα σπίτια και όταν έφευγε, οι γυναίκες του πετούσαν μια άσπρη πέτρα πίσω του, για να έχουν αποδοτική χρονιά στη σοδειά, αλλά και στα ζωντανά. Την παραμονή των Φώτων, το απόγευμα, τα παιδιά πήγαιναν και έλεγαν τα κάλαντα σε κάθε σπίτι στο χωριό, με ένα σταυρό από κλαδιά πεύκου, ελιάς και τρία πορτοκάλια στις τρεις κορυφές του σταυρού. Την ημέρα των Φώτων, όλοι οι κάτοικοι πήγαιναν στην εκκλησία για να πάρουν αγίασμα, από το οποίο έριχναν λίγο μέσα στο σπίτι τους και το υπόλοιπο οι άνδρες του σπιτιού το πετούσαν στα χωράφια τους.

3.11.13 Δημοτικά τραγούδια Πυλαίας

Αρχικά, υπάρχει μεγάλη ταύτιση μεταξύ των ελληνικών λαϊκών χορών με τους αρχαίους. Οι περιγραφές που υπάρχουν γενικά για τους αρχαίους χορούς και παράλληλα οι περιγραφές που δίνουν ο Όμηρος, ο Πλούταρχος, ο Ξενοφών και ο Λουκιανός καθώς και οι παραστάσεις αγγείων και ανάγλυφων της εποχής είναι ένδειξη της ταύτισης των αρχαίων χορών με τους σημερινούς λαϊκούς. Ακόμα, οι τοιχογραφίες στα μοναστήρια και τα ανάγλυφα, φανερώνουν την σχέση που έχουν οι λαϊκοί χοροί με την βυζαντινή εποχή. Τα Δημοτικά τραγούδια γενικότερα αποτελούν κληρονομιά του λαού, γενικότερα από την Βυζαντινή περίοδο και την ανάπτυξη τους κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Τα δημοτικά τραγούδια είναι τραγούδια του λαού, εμπνευσμένα από την καθημερινή ζωή, τα οποία διατηρήθηκαν στο πέρασμα των αιώνων. Τα Δημοτικά τραγούδια της Πυλαίας χωρίζονται σε διάφορες κατηγορίες, όπως τραγούδια αγάπης, αρραβώνα-γάμου, δουλειάς, ηρωικά και κλέφτικα και αυτά χωρίζονται άλλα σε επιτραπέζια, χορευτικά ή και μοιρολόγια. Τα τραγούδια αυτά τα τραγουδούσαν και τα χόρευαν οι κάτοικοι της Πυλαίας κατά κύριο λόγο σε γιορτές όπως οι Αποκριές, τα Χριστούγεννα, την πρώτη και δεύτερη μέρα του Πάσχα, τον Δεκαπενταύγουστο, την Πρωτοχρονιά και στο πανηγύρι του Προφήτη Ηλία το οποίο διαρκούσε τρεις μέρες. Μερικά από τα Δημοτικά τραγούδια της Πυλαίας είναι: 1) Άνοιξαν όλα τα δέντρα, 2) Σουλτάνα, 3) Νηδω πέρα που πέρασα, 4) Το βουνό, 5) Κάτου στ'αλώνια, 6) Η Χαϊμανδή, 7) Του ναύτη η μάνα, 8) Ο πετεινός, 9) Ο Μανώλης, 10) Τώρα το βραδί το βραδάκι, 11) Νύσταξαν τα ματούδια μου, 12) Παρτάλου, 13) Νηδω πέρα που πέρασα.

3.12 Παραδοσιακοί χοροί Πυλαίας

Παράλληλα, σε όλες τις δεξιώσεις και στις γιορτές, οι Καμπουτζηδιανοί χόρευαν και τους παραδοσιακούς χορούς. Μπορούμε να πούμε ότι είχαν επιρροές από όλη την Ελλάδα και ειδικότερα από την υπόλοιπη Μακεδονία,

όπως βέβαια και άλλες πόλεις. Γενικά, οι χοροί που χορεύονταν περισσότερο στην Πυλαία ήταν ο Συρτός, ο Χασάπικος και ο Καρσιλαμάς.

3.12.1 Συρτός

Ο συρτός είναι ένας παραδοσιακός ελληνικός χορός που η προέλευσή του τον αναγάγει στην αρχαία Ελλάδα. Το όνομα του χορού προέρχεται από την αρχαιοελληνική λέξη "σύρω" (τον χορό). Ο χορός μνημονεύεται στην Επιγραφή του Επαμεινώνδα (στα μέσα του 1ου αι. μ.Χ.), που βρέθηκε στη Βοιωτία και αναφέρει: "Τας δε πατρίους πομπάς μεγάλας και την των συρτών πάτριον όρχησιν θεοσεβώς επετέλεσεν", δηλαδή "με θεοσέβεια τέλεσε τις μεγάλες εθνικές πομπές και την εθνική όρχηση του συρτού". Ο Συρτός χορεύεται σήμερα σε όλη την Ελλάδα και είναι διαδεδομένος σε πολλές χώρες (Βικιπαίδεια 2015). Γενικότερα , ο χορός αυτός χορεύεται αργά και είναι δύσκολος. Οι περισσότεροι Καμπουτζιδιανοί χοροί είναι συρτοί στα δύο. Τον χορό αυτό τον ξεκινάει μια γυναίκα κρατώντας ένα μαντήλι και χορεύεται συνήθως από γυναίκες οι οποίες φοράνε νυφικό.

3.12.2 Χασάπικος

Το Χασάπικο ή Χασάπικος είναι χορός και τύπος των τραγουδιών των Ελλήνων από την Μακεδονία και την Κωνσταντινούπολη. Οι ρίζες του ανάγονται στη βυζαντινή περίοδο, όταν αποτελούσε χορευτική μίμηση μάχης με σπαθιά από τη συντεχνία των Ελλήνων χασάπηδων στη Μακεδονία και την Κωνσταντινούπολη. Η πρώτη σειρά κρατούσε μαχαίρια, ραβδιά και μαστίγια ενώ η δεύτερη δεν είχε όπλα. Η ονομασία προέρχεται από την τουρκικής προέλευσης λέξη *kasap*, που σημαίνει κρεοπώλης, ενώ η αντίστοιχη ελληνική ονομασία ήταν μακελάρικος. Ο όρος στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκε για να υποδηλώσει μόνο τη γρήγορη εκδοχή του χασάπικου, γνωστή επίσης και ως χασαποσέρβικο. Μορφές του χορού αυτού ήταν γνωστές από παλαιότερα χρόνια σε αρκετά μέρη του ελληνικού ή Ελληνόφωνου Χριστιανικού χώρου, περισσότερο όμως στην Κωνσταντινούπολη και την ευρύτερη περιοχή της. Αντρικός χορός, τώρα χορεύεται σε ευθεία γραμμή κυρίως από άνδρες

(σπάνια από γυναίκες). Παλιότερα, για να χορέψει κάποιος χασάπικο, έπρεπε να φοράει τραγιάσκα με σηκωμένο γείσο, κάνοντας το ίδιο βήμα σαν να είναι όλοι ένα σώμα. Τα βήματα και η περιγραφή έμοιαζαν και μοιάζουν με την παράθεση τελετουργικών κινήσεων σε μια προσπάθεια σύνδεσης του χορού με την αρχαιότητα, με τον τρόπο στάσης και τακτικής κίνησης, στο στρατό του Μεγάλου Αλεξάνδρου ή την αναπαράσταση των στάσεων των πολεμιστών του. Επί Τουρκοκρατίας, χόρευαν το συγκεκριμένο ελληνικό χορό εκτός από τους Μακελάρηδες και γενίτσαρους και οι αρναούτηδες, γι' αυτό λεγόταν και αρναούτικο, ανάλογα με τις κοινωνικές ομάδες που διαβιούσαν στην περιοχή. Η κυρία Ελισάβετ Λομάκα-Σενιέ (μητέρα του Γάλλου ποιητή Αντρέ Σενιέ), τον θεωρούσε χορό αρχαίο (που συμβόλιζε την εκστρατεία του Μέγα Αλέξανδρου κατά του Δαρείου). Αναφορά γίνεται στις επιστολές της Μαντάμ Σενιέ (Ελισάβετ Σάντη-Λουμάκη) στο δεύτερο μισό του 18ου αιώνα, η οποία αναφέρεται στο χορό ως Αρναούτικο (συγκεκριμένα περιγράφεται ως χορός που χορευόταν στην Κωνσταντινούπολη κυρίως τις ημέρες του Πάσχα) που τον χόρευαν οι Έλληνες χασάπηδες της Πόλης, οι Μακελάρηδες του Βυζαντίου κατά τη διάρκεια της Βυζαντινής περιόδου. Υπάρχουν πολλά είδη «χασάπικου», που χωρίζονται σε 2 μεγάλες κατηγορίες: τους αργούς και τους γρήγορους. Το χασάπικο αποτέλεσε βάση για το συρτάκι (δημοφιλές από την ταινία "Αλέξης Ζορμπάς" κι έτσι στο εξωτερικό θεωρείται ο αντιπροσωπευτικότερος ελληνικός χορός. Σήμερα απαντάται σε 4 μορφές: χασάπικο, χασαποσέρβικο, χασάπικο βαρύ/αργό και "πολίτικο"/"ταταυλιανό". (Βικιπαίδεια,2015)

3.12.3 Καρσιλαμάς

Στον παραδοσιακό αυτό χορό, ο πρώτος χορευτής χρησιμοποιεί ένα μαντήλι το οποίο το στρίβει και γίνεται σα σκοινί. Με τις κινήσεις που κάνει με αυτό , καταφέρνει να διευθύνει ολόκληρη την ομάδα.

"Ένας χορός που θεωρείται τοπικός, γνωστός με την ονομασία **"Μακεδονικός χορός Καπουτζήδων"** είναι αυτός που παρέστησε ο αείμνηστος πρώτος χοροδιδάσκαλος των ελληνικών λαϊκών χορών Αργύριος Ανδρεόπουλος που κατέβαλε συγκινητική προσπάθεια να παραστήσει γραφικά τους ελληνικούς χορούς και κατέγραψε στην Πυλαία το χορευτικό μακεδονικό τραγούδι: **"Κόκκινος πετεινός λαλεί, μεσ' την Αγία Παρασκευή"**, και το δημοσίευσε, με τη χορευτική του αποτύπωση, στον πρώτο τόμο της λαογραφίας, με τον τίτλο **:"Μακεδονικός χορός Καπουτζήδων"**. Πρόκειται για τραγούδι και χορό της Μακεδονίας, για να το καταγράψει όμως στην Πυλαία, αν και γυρνούσε σε όλη την έκταση του Μακεδονικού χώρου, πιθανότατα βρήκε εκεί την πιο άρτια μορφή του ή την καλύτερη απόδοση του. Ακόμη γνωστός είναι και ο Καπουτζηδιανός χορός **"Κάτω στ' αλώνια και στα πετραλώνια"**, ο οποίος καθιερώθηκε σαν εθνικός, αφού μπήκε και στο εκπαιδευτικό μας σύστημα." (Τσούκα-Φουντουκίδου,1998,σ.503)

3.13 Καλλιτέχνες

Στην Πυλαία οι λαϊκοί μουσικοί ήταν παράλληλα και οργανοπαίκτες. Μερικοί από τους πιο σημαντικούς λαϊκούς μουσικούς της Πυλαίας είναι :Ο βιολιτζής **Κώστας Παπαδημητρίου**, ο Γιώργος Παπαδημητρίου ο οποίος έπαιζε μαντολίνο, ο κλαρινοπαίχτης **Ηλίας Ουζούνης**. Ακόμα, γνωστοί βιολιτζήδες ήταν ο **Σταύρος Καμπόσος** και ο γιος του **Γιώργος** ενώ ο **Δημήτριος** έπαιζε ακορντεόν. Παράλληλα, βιολί έπαιζε και ο **Γιάννης Καλιώτης** με το παρατσούκλι **Σαλεπτσής**. Ο **Αστέριος Τσαϊλιάνης** έπαιζε σμυρναίικα τραγούδια με το ούτι του, ενώ η κόρη του **Πολυτίμη** τραγουδούσε δημοτικά Πυλαιώτικα τραγούδια. Ούτι έπαιζαν επίσης και οι **Παναγιώτης Χριστακούδης**, **Καραπαππιάς Παύλος**. Γνωστοί για το μπουζούκι ήταν οι αδελφοί **Καραγιάννη**, ο **Ευάγγελος Σιώπης** με τον γιο του **Σταύρο**, ο **Γρηγόρης Τζιστούδης**, ο **Σάββας Σιδηρόπουλος**, ο **Απόστολος**

Ανταρούδης και ο Παύλος Τσάκαλος. Τέλος, ακορντεόν έπαιζε ο **Ψωμάς Στέλιος** με το παρατσούκλι **Σουφούλιος**.

3.13.1 Ηθοποιοί

Σημαντικός ηθοποιός της Πυλαίας και γνωστός στην ευρύτερη Ελλάδα, ο οποίος συνεχίζει ακόμα την δράση του είναι ο **Κωσταντίνος Θεοδώρου Χαλκιάς**. Ο κ. Χαλκιάς μαθήτευσε με υποτροφία στη Δραματική Σχολή του Θεάτρου της Τέχνης. Παράλληλα, δούλεψε και στο ραδιόφωνο, αφού υπήρξε παραγωγός σε ραδιοφωνικές εκπομπές στο Α' πρόγραμμα ελληνικής ραδιοφωνίας. Η πιο σημαντική επιτυχία του ήταν το σενάριο στην σειρά "Πρίγκιπας" που εκτέλεθηκε στις επτά καλύτερες τηλεοπτικές σειρές στον κόσμο στο τηλεοπτικό φεστιβάλ Καννών το 1995. Άλλοι γνωστοί Πυλαιώτες ηθοποιοί η **Γιούλη Καραουλάνη**, η οποία αποφοίτησε από την Δραματική Σχολή Αθηνών, ο **Βαγγέλης Ρικούδης**, που τελείωσε την Σχολή Κάρολου Κουν και οι **Νίκος Καπέλιος** και **Λένα Αντρούδη**.

3.13.2 Μουσικοί

Γνωστοί Πυλαιώτες μουσικοί είναι : ο **Καζάκης Ηρακλής** ο οποίος γεννήθηκε το 1954. Σπούδασε ανώτερα θεωρητικά και αποφοίτησε από το Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης το 1983-84 ενώ υπήρξε και καθηγητής σε ωδεία της Θεσσαλονίκης. Παράλληλα, εργάστηκε σε διάφορες συναυλίες και ηχογραφήσεις ως ενορχηστρωτής και μουσικός εκτελεστής αλλά βοήθησε και με στίχους του και άλλους συνθέτες. Ο **Γρηγόρης Τζιστούδης**, γεννήθηκε το 1950 και από μικρός ταλαιπωριόταν με την γνωστή τότε ασθένεια πολιομυελίτιδα. Ξεκίνησε από μικρός να παίζει μπουζούκι αυτοδίδακτος και θεωρείτο ο καλύτερος παίκτης μπουζουκιού στην Πυλαία.

3.13.3 Τραγουδιστές

Ο Σταύρος Καμπάνης, ο οποίος γνωρίστηκε με μεγάλους τραγουδιστές της εποχής όπως ο Βασίλης Τσιτσάνης και ο Μανώλης Χιώτης. Τον Τσιτσάνη τον γνώρισε στο Πανόραμα Θεσσαλονίκης, που τον άκουσε να τραγουδάει και του έδωσε το προσωνύμιο Καμπάνης. Ο Δημήτριος Κοντολάζος, που είναι γνωστός για την μεγάλη του καριέρα ως τραγουδιστής όπως και ο Πασχάλης Τερζής, ο οποίος ξεκίνησε το 1974 και τραγουδούσε εκτός από λαϊκά και δημοτικά τραγούδια. Άλλοι γνωστοί Πυλαιώτες καλλιτέχνες είναι : ο Παύλος Τσάκαλος, ο Σταύρος Καρβουνιάρης, ο Στέλιος και Μιχάλης Καλαϊτζής, ο Ευάγγελος Δημητρίου, ο Αθανάσιος Μπαταλαμάς, ο Σιώπης Ευάγγελος, ο Οδυσσέας Κυριακούδης και ο Σάββας και Νίκος Σιδηρόπουλος.

3.13.4 Ζωγράφοι

Η Πυλαία είναι και ο τόπος γέννησης πολλών σπουδαίων ζωγράφων. Ένας από αυτούς είναι ο **Παναγιώτης Παναγιώτου** ο οποίος γεννήθηκε στην Πυλαία το 1924. Όταν ήταν μικρός ζωγράφιζε εικόνες του πολέμου. Αργότερα, αγιογράφησε την Εκκλησία του Πρ. Ηλία, ζωγράφισε το κτήριο ΚΑΠΗ και την αρχαία γέφυρα. Παράλληλα με την ζωγραφική, ασχολήθηκε με την ποίηση και τα πεζογραφήματα. Ακόμα, ο **Νικόλαος Καραπάλης** ο οποίος γεννήθηκε το 1939 στην Πυλαία. Ζωγράφιζε τους ήρωες της επανάστασης το '21, ενώ όταν μεγάλωσε ασχολήθηκε με την Βυζαντινή μουσική. Μαθήτευσε κοντά στον αγιογράφο Πέτρο Κορωνίδη για δύο χρόνια και από τότε εργάστηκε ως αγιογράφος. Ασχολήθηκε και με την γλυπτική, αφού ήταν μαθητευόμενος στη Ρόδο του γλύπτη Παπαστεργή Ιωάννη για ένα χρόνο. Έργο του Νικόλαου Καραπάλη είναι το άγαλμα της γυναίκας έξω από τα νεκροταφεία της Ρόδου. Ο **Χρήστος Δετσιράπης**, γεννήθηκε στην Πυλαία το 1945. Σπούδασε και έμαθε την αγγλική γλώσσα στο Brunswick Technical School και μελέτησε την ζωγραφική σε διάφορα κέντρα τέχνης σε ξένες χώρες, όπως η Γαλλία, η Ιταλία, η Γερμανία, η Ελβετία, η Ρουμανία και η Ρωσία. Μελέτησε τις Βυζαντινές εικόνες και Άγιους Πατέρες. Για είκοσι χρόνια δούλεψε πάνω σε

πλαστικά χρώματα και εξέθεσε τα έργα του σε εκθέσεις του Δήμου ή ιδρυμάτων. Έγινε γνωστός σε ξένες χώρες όπως η Κύπρος και η Αυστραλία. Επίσης, μια μεγάλη ζωγράφος της Πυλαίας είναι η **Μάγδα Δημούδη** που γεννήθηκε το 1965. Σπούδασε ζωγραφική και αγιογραφία και μαθήτευσε κοντά στο ζωγράφο και αγιογράφο Ι.Βράνο. Στη γιορτή για τα 2300 χρόνια της Θεσσαλονίκης στο 11ο Λύκειο, εξέθεσε μεγάλο μέρος της δουλειάς της. Δίδαξε ζωγραφική στα Δημοτικά σχολεία της Πυλαίας. Είναι εμφανείς ο επηρεασμός της από την Βυζαντινή Ζωγραφική και τα έργα της είναι δουλεμένα πάνω σε ξύλο, σε μουσαμά, σε πέτρα, γυαλί και χαρτί. Τέλος, ο **Αθανάσιος Ρηγόπουλος** ο οποίος γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Πυλαία. Ξεκίνησε αυτοδίδακτος και παρακολούθησε μαθήματα της Γαλλικής Σχολής Ζωγραφικής μέσω αλληλογραφίας. Ήρθε και αυτός σε επαφή με τον αγιογράφο, ζωγράφο και καθηγητή Πανεπιστημίου Ι.Βράνο. Παράλληλα, μαθήτευσε για ένα χρόνο δίπλα στον ζωγράφο Γεώργιο Καραπάλη. Επηρεάστηκε από την Βυζαντινή αγιογραφία και έγινε αγιογράφος και αργότερα του ανατέθηκε να αγιογραφήσει τον Πρ. Ηλία. Άλλοι Πυλαιώτες ζωγράφοι είναι : Η Μαρία και Αθηνά Καραπάλη, οι οποίες αγιογραφούν εικόνες και ιερούς ναούς και είναι ανιψιές του Παναγιώτη Παναγιώτου και του Νικόλαου Καραπάλη.

4. Συμπεράσματα

Τη σύγχρονη εποχή, το internet έχει επιφέρει ποικίλα πλεονεκτήματα στον άνθρωπο. Για παράδειγμα, με την δημιουργία ενός ιστότοπου για μια περιοχή, ο χρήστης έχει την δυνατότητα να μάθει πράγματα τα οποία δεν μπορεί να ανακαλύψει χωρίς να την επισκεφθεί. Δημιουργώντας το site με τίτλο «Η Ιστορία και οι παραδόσεις της Πυλαίας στο πέρασμα των αιώνων μέσα από ιστοσελίδες» δίνεται η ευκαιρία στους επισκέπτες να γνωρίσουν όσο δυνατόν περισσότερο και με τον καλύτερο τρόπο τον ιστορικό αυτό Δήμο. Για να επιτευχθεί αυτό, χρειάστηκε πρώτα να προσδιοριστεί ο σκοπός του ιστότοπου, το κοινό στο οποίο απευθύνεται, να γίνει μια ευρεία έρευνα έτσι ώστε να ευρεθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα, να οργανωθεί και να σχεδιαστεί η δομή του για να αποφευχθούν λάθη και για να υπάρχει καλύτερη οργάνωση.

Η δόμηση του ιστότοπου, έγινε με τρόπο ώστε να μην κουράζει τον χρήστη ψάχνοντας τις πληροφορίες που πιθανόν να θέλει βρει. Υπάρχουν μέθοδοι, όπως για παράδειγμα το πλήκτρο αυτόματης ανόδου στην κορυφή της σελίδας, που χρησιμοποιείται σε μεγάλου μεγέθους ιστοσελίδες και οι πίνακες που υπάρχουν σε κάθε σελίδα που τους αφορά, έτσι ώστε να μην χρειάζεται ο χρήστης να πάει στην αρχική σελίδα. Η κυριότερη όμως μέθοδος που ακολουθήθηκε ώστε να μην κουράζεται ο επισκέπτης κατά την αναζήτηση του, ήταν τα υποσέλιδα στο menu που οδηγούν σε οποιαδήποτε ιστοσελίδα του ιστότοπου. Το δυσκολότερο και σημαντικότερο μέρος της εργασίας ήταν η συλλογή των σωστών πληροφοριών, οι οποίες θα ήταν η ουσία των θεμάτων που αναπτύχθηκαν, διότι αν γινόταν κάποιο λάθος στην συλλογή πληροφοριών, η έρευνα για το θέμα θα χρειαζόταν να ξεκινήσει από την αρχή.

Αρχικά, κατά την διάρκεια του τελευταίου εξαμήνου, η παρακολούθηση του μαθήματος «Σχεδιασμός Δικτυακών Τόπων», γινόταν όλο και πιο ενδιαφέρουσα και οι γνώσεις αυξανόταν συνεχώς καθώς πραγματοποιούνταν οι καθημερινές εργασίες του μαθήματος. Οι κώδικες HTML, CSS και ο τρόπος που συνδέονται μεταξύ τους μελετήθηκαν και εκτός μαθήματος.

Παράλληλα, για καλύτερο αποτέλεσμα, αποφασίστηκε σε συμφωνία με τον κ. Κεφαλά το θέμα να αφορά τον τόπο που είναι πιο οικείος, στη συγκεκριμένη περίπτωση, την Πυλαία. Με το περιεχόμενο του συγκεκριμένου ιστότοπου, ο χρήστης έχει την δυνατότητα να ευρύνει τις γνώσεις του πάνω στον δήμο με την επίσκεψη του, όσο το δυνατόν πιο εύκολα και κατανοητά. Το περιεχόμενο αφορά ιστορικά στοιχεία σχετικά με την Πυλαία, κτίσματα, την ανάπτυξη της γλώσσας και της εκπαίδευσης και τις παραδόσεις. Η έρευνα ήταν εν μέρει εύκολη, παρόλα αυτά υπήρχαν περιορισμένες πληροφορίες σχετικά με τον Δήμο. Αυτό που είναι πιο ενδιαφέρον όμως σε τέτοιου είδους εργασίες, είναι το γεγονός ότι ο καθένας έχει την δυνατότητα να γνωρίσει πράγματα για τον τόπο του που δεν γνώριζε ή ήξερε ελάχιστα πράγματα για αυτόν. Είναι καλό και χρήσιμο ο καθένας να γνωρίζει τον τόπο που μεγάλωσε.

Επίσης, ένα πολύ σημαντικό κομμάτι για την δημιουργία της εργασίας μου ήταν η βοήθεια από το site για αρχάριους και όχι μόνο. το www.w3schools.com. Το site αυτό περιέχει όλες τις λεπτομέρειες και τις οδηγίες για αρχάριους χρήστες του κώδικα HTML και CSS και δίνει όλα τα στοιχεία για να στηθεί ένας ιστότοπος. Για έναν αρχάριο χρήστη, είναι δύσκολο να θυμάται όλους τους κώδικες, ακόμα και τους πιο απλούς. Το παραμικρό λάθος στον κώδικα φέρνει ένα μη επιθυμητό αποτέλεσμα, που έχει ως συνέπεια να ακυρώσει πιθανά μεγάλο μέρος της εργασίας. Για τον λόγο αυτό, βοηθάει σε μεγάλο βαθμό η καθοδήγηση και η συνεχείς επίσκεψη στο συγκεκριμένο site, έτσι ώστε να αποφευχθούν λάθη αλλά και για το σωστό χτίσιμο του ιστότοπου.

Παράλληλα, ένας από τους κυριότερους παράγοντες για την δημιουργία της εργασίας ήταν οι σημειώσεις που καταγράφονταν κατά την διάρκεια της έρευνας. Οι σημειώσεις ήταν του τύπου: τι έρευνα είχε γίνει την συγκεκριμένη μέρα, πόσα αποτελέσματα βρέθηκαν, ιδέες που ίσως βοηθούσαν αργότερα, που είχε σταματήσει η εργασία την συγκεκριμένη μέρα. Με αυτόν τον τρόπο επιτεύχθηκε να υπάρχει μια λογική σειρά κατά την διάρκεια της έρευνας αλλά και της εκπόνησης της εργασίας.

Σκοπός της πτυχιακής εργασίας είναι η κάλυψη και η ικανοποίηση των αναγκών του χρήστη. Ήταν η πρώτη εμπειρία δημιουργίας ιστότοπου με HTML αλλά παρόλα αυτά, έγινε προσπάθεια για το καλύτερο αποτέλεσμα και υπάρχει πιθανότητα κάποια στιγμή να χρησιμοποιηθεί για κάτι παραπάνω από μια πτυχιακή εργασία, όπως για παράδειγμα να γίνει χρήση της από τον Δήμο για να την επισκέπτονται χρήστες και να ανακαλύπτουν όλο και περισσότερα πράγματα για την Πυλαία.

Επιπρόσθετα, πάρθηκαν διάφορες ιδέες με την επίσκεψη σε διάφορα site, τόσο για περιοχές (Δήμους, πόλεις κ.τ.λ.) που ήταν σχετικά και με την εργασία, όσο και σε διάφορα άλλα με διαφορετικό περιεχόμενο. Επιπρόσθετα,

ο κώδικας που χρησιμοποιήθηκε ήταν το HTML, ένας κώδικας που είναι μεν σχετικά εύκολος να τον μάθει κανείς, αλλά πολύπλοκος κατά την εφαρμογή του, διότι αν γίνει ένα λάθος, θα χρειαστούν αλλαγές σε όλο το site. Σε αυτό το κομμάτι βοηθάει αρκετά το CSS, όμως υπάρχουν σημεία μέσα στον ιστότοπο, όπως για παράδειγμα το menu, που αν υπάρξει ένα ορθογραφικό λάθος, θα πρέπει να γίνει διόρθωση σε όλες τις ιστοσελίδες. Για τον λόγο αυτό χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή.

Η αρχική μεταφόρτωση έγινε στον ιστότοπο 2freehosting.com επιτυχώς, αλλά εμφανίστηκαν αδυναμίες από τον πάροχο του ιστοτόπου στην τελική δημοσίευση των αρχείων (δεν εμφανιζόταν περιεχόμενο και η ιστοσελίδα ανέφερε είτε ότι ο σύνδεσμος δεν περιέχει περιεχόμενο, είτε δεν ήταν δυνατό να ανοίξει επειδή περιείχε κακόβουλο λογισμικό αλλά ήταν και περιπτώσεις που με οδηγούσε στην αρχική σελίδα του 2freehosting παρόλο που η μεταφόρτωση των αρχείων είχε ολοκληρωθεί). Λόγω των προβλημάτων αυτών ο ιστότοπος μεταφορτώθηκε τελικά προσωρινά σε χώρο διακομιστή της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας με τελικό σύνδεσμο το <http://lib2.uom.gr/ptyxiakiKarakatsanis/> .

Εν κατακλείδι, δημιουργήθηκε ο ιστότοπος «Η Ιστορία και οι παραδόσεις της Πυλαίας στο πέρασμα των αιώνων μέσα από ιστοσελίδες», αφού ακολουθήθηκε το πλάνο που είχε δημιουργηθεί πριν ξεκινήσει η εργασία και με τη βοήθεια του κ. Κεφαλά. Παρόλες τις δυσκολίες που συναντήθηκαν, ήταν μια πολύ καλή εμπειρία και αρκετά ενδιαφέρουσα, αφού άνοιξε έναν καινούργιο κλάδο γνώσης, που ίσως κάποια στιγμή ακολουθηθεί και επαγγελματικά.

Παραρτήματα εικόνων

| Εικόνες στα Ιστορικά Στοιχεία | URL/Πηγή |
|--|--|
| Εικόνα 1 kamarapulaia.jpg | el.wikipedia.org/wiki/Δήμος_Πυλαίας-Χορτιάτη |
| Εικόνα 2 arxaiamakedonia_big.jpg | http://history-of-macedonia.com/ |
| Εικόνα 3 xarths_big.jpg | http://hellas.teipir.gr/Thesis/Pylaia/eisagrig.htm |
| Εικόνα 4 teixhpulaiasbuzantio_big.jpg | el.wikipedia.org/wiki/Βυζαντινά_τείχη_της_Θεσσαλονίκης |
| Εικόνα 5 nomismabuzan_big.jpg | www.pemptousia.gr/2012/02/to-vizantino-nomisma/ |
| Εικόνα 6 Νέοι της Καπουτζήδας | Η Πυλαία στο πέρασμα των αιώνων, Φανούλα-Τσούκα Φουντουκίδου(σ.21) |

| | | |
|--|--|---|
| κατά την Τουρκοκρατία | | |
| Εικόνα 7 tourkokratia.jpg | | Η Πυλαία στο πέρασμα των αιώνων, Φανούλα-Τσούκα Φουντουκίδου(σ.26) |
| Εικόνα 8 ProfitisHlias3.jpg | | http://neotita.gr/ |
| Εικόνα 9 profitis_hlias_2_big.jpg | | http://www.timiosstavros.gr/ |
| Εικόνα 10 Ο_προφήτης_Ηλίας_κοιμώμενος_υπό_το_φυτόν_big.jpg | | http://www.wikiwand.com/ |
| Εικόνα 11 ProfitisHlias1_big.jpg | | http://www.agioskosmas.gr/ |
| Εικόνα 12 anastasis_nekron_profitias_izezekiil_to_anagnosma_big.jpg | | http://www.diaforetiko.gr/ |
| Εικόνα 13 Προφήτης %20Ηλίας%20στο %20σπήλαιο%20με %20σπαθί%20στο %20χέρι_big.jpg | | http://www.saint.gr/ |
| Εικόνα 14 ProfitisHlias3.jpg | | Η Πυλαία στο πέρασμα των αιώνων, Φανούλα-Τσούκα Φουντουκίδου |
| Εικόνα 15 kampanario.jpg | | Η Πυλαία στο πέρασμα των αιώνων, Φανούλα-Τσούκα Φουντουκίδου |

| Εικόνες στα Κτίσματα | URL/ Πηγή |
|---------------------------------------|---|
| Εικόνα 1 makedonikostafos1_big.jpg | Η Πυλαία στο πέρασμα των αιώνων, Φανούλα-Τσούκα Φουντουκίδου(σ.134) |
| Εικόνα 2 makedonikostafos2.jpg | «« |
| Εικόνα 3 agalma1.jpg | Η Πυλαία στο πέρασμα των αιώνων, Φανούλα-Τσούκα Φουντουκίδου(σ.135-136) |
| Εικόνα 4 agalma2.jpg | «« |
| Εικόνα 5 agalma3.jpg | «« |
| Εικόνα 6 bwmos1.jpg | Η Πυλαία στο πέρασμα των αιώνων, Φανούλα- |

| | | |
|-----------------------------------|----|---|
| | | Τσούκα Φουντουκίδου(σ.137-138-139-140) |
| Εικόνα 7 bwmos2.jpg | | «« |
| Εικόνα 8 bwmos3.jpg | | «« |
| Εικόνα 9 bwmos4.jpg | | «« |
| Εικόνα 10 bwmos5.jpg | | «« |
| Εικόνα 11 bwmos6.jpg | | «« |
| Εικόνα 12 tafos1_big.jpg | | Η Πυλαία στο πέρασμα των αιώνων,Φανούλα-Τσούκα Φουντουκίδου(σ.144-145) |
| Εικόνα 13 tafos1_big.jpg | | «« |
| Εικόνα 14 nomismata_big.jpg | 14 | Η Πυλαία στο πέρασμα των αιώνων,Φανούλα-Τσούκα Φουντουκίδου(σ.141) |
| Εικόνα 15 petrinigefura.jpg | | el.wikipedia.org/wiki/Δήμος_Πυλαίας-Χορτιάτη |
| Εικόνα 16 palaioxristianiki1.jpg" | 16 | Η Πυλαία στο πέρασμα των αιώνων,Φανούλα-Τσούκα Φουντουκίδου(σ.148-149) |
| Εικόνα 17 palaioxristianiki1.jpg" | 17 | «« |
| Εικόνα 18 palaioxristianiki1.jpg" | 18 | «« |
| Εικόνα 19 neromuloi1.jpg | | Η Πυλαία στο πέρασμα των αιώνων,Φανούλα-Τσούκα Φουντουκίδου(σ.156-157) |
| Εικόνα 20 neromuloi1.jpg | | «« |
| Εικόνα 20 benouzilio.jpg | | http://hellas.teipir.gr/Thesis/Pylaia/pylayrio/benouzil.htm |
| Εικόνα 21 Purgosprasakaki.jpg | 21 | http://hellas.teipir.gr/Thesis/Pylaia/pylayrio/pyrgosPars.htm |
| Εικόνα 22 Purgosprasakaki2.jpg | 22 | «« |
| Εικόνα 23 villa.jpg | | Η Πυλαία στο πέρασμα των αιώνων,Φανούλα-Τσούκα Φουντουκίδου |
| Εικόνα 24 allatini.jpg | | http://slideplayer.gr/slide/2847355/ |
| Εικόνα 25 mpenevas1.jpg | | Η Πυλαία στο πέρασμα των αιώνων,Φανούλα-Τσούκα Φουντουκίδου(σ.176-177) |
| Εικόνα 26 mpenevas2.jpg | | «« |
| Εικόνα 27 maketa1.jpg | | Η Πυλαία στο πέρασμα των αιώνων,Φανούλα-Τσούκα Φουντουκίδου(σ.180-181) |
| Εικόνα 28 maketa2.jpg | | «« |
| Εικόνα 29 maketa3.jpg | | «« |
| Εικόνα 30 maketa4.jpg | | «« |
| Εικόνα 31 maketa5.jpg | | «« |
| Εικόνα 32 maketa6.jpg | | «« |
| Εικόνα 33 petrinospiti.jpg | | Η Πυλαία στο πέρασμα των αιώνων,Φανούλα- |

| Εικόνες για Γλώσσα και Εκπαίδευση | URL/ Πηγή |
|--|--|
| Εικόνα 1 daskaloi1.jpg | Η Πυλαία στο πέρασμα των αιώνων, Φανούλα-Τσούκα Φουντουκίδου(1998) |
| Εικόνα 2 daskaloi2.jpg | «« |
| Εικόνα 3 daskaloi5.jpg | «« |
| Εικόνα 4 daskaloi9.jpg | «« |
| Εικόνα 5 daskaloi7.jpg | «« |
| Εικόνα 6 ekthesi1.jpg | «« |
| Εικόνα 7 ekthesi2.jpg | «« |
| Εικόνα 8 ekthesi3.jpg | «« |
| Εικόνα 9 ekthesi4.jpg | «« |
| Εικόνα 10 ekthesi5.jpg | «« |
| Εικόνα 11 ekklhsia 1.jpg | «« |
| Εικόνα 12 1lykeio1.jpg | http://hellas.teipir.gr/ |
| Εικόνα 13 1lykeio2.jpg | «« |
| Εικόνα 14 1lykeio3.jpg | «« |
| Εικόνα 15 2-2gylyk.jpg | «« |
| Εικόνα 16 2-2gylyk2.jpg | «« |
| Εικόνα 17 2-2gylyk3.jpg | «« |
| Εικόνα 18 1_2nhpia.jpg" | «« |
| Εικόνα 19 1_2nhpia2.jpg" | «« |
| Εικόνα 19 1gymnas1.jpg | «« |
| Εικόνα 20 1gymnas2.jpg | «« |
| Εικόνα 21 1gymnas3.jpg | «« |
| Εικόνα 22 1-2dhmotiko.jpg | «« |
| Εικόνα 23 1-2dhmot2.jpg | «« |
| Εικόνα 24 1-2dhmaylh.jpg | «« |

| Εικόνες για παραδόσεις | URL/ Πηγή |
|-------------------------------|---|
| Εικόνα 1 foresia1.jpg | Η Πυλαία στο πέρασμα των αιώνων» ΦΑΝΟΥΛΑΣ ΤΣΟΥΚΑ-ΦΟΥΝΤΟΥΚΙΔΟΥ (1998) |
| Εικόνα 2 foresia1.jpg | «« |
| Εικόνα 3 prosklitiria.jpg | «« |
| Εικόνα 4 xoros (1).jpg | http://www.kyklos-dance.gr/ |
| Εικόνα 5 xoros (2).jpg | http://hellas.teipir.gr/ |
| Εικόνα 6 laikoi1.jpg | Η Πυλαία στο πέρασμα των αιώνων» ΦΑΝΟΥΛΑΣ ΤΣΟΥΚΑ- |

| | |
|----------------------------|---|
| | ΦΟΥΝΤΟΥΚΙΔΟΥ (1998) |
| Εικόνα 7 laikoi2.jpg | «« |
| Εικόνα 8 mousikoi1.jpg | «« |
| Εικόνα 9 mousikoi1.jpg | «« |
| Εικόνα 10 tragoudistes.jpg | http://www.vgainoexo.gr/ |

Βιβλιογραφία

1. Παραφεντίδου, Α. (1969). Ο λαϊκός μας πολιτισμός ως τεκμήριον της ενότητας του έθνους. Θεσσαλονίκη: [χ.ε.].
2. Σεμινάριο, Κ. (1994). Καπουτζήδα του χθες Πυλαία του σήμερα. Θεσσαλονίκη: [χ.ε.].
3. Τσούκα-Φουντουκίδου, Φ. (1998). *Η Πυλαία στο πέρασμα των αιώνων ιστορία και λαογραφία*. Θεσσαλονίκη: [χ.ε.].

Ηλεκτρονική Βιβλιογραφία

1. Πυλαία (χ.χ.). Στο *Βικιπαίδεια*. Ανακτήθηκε 22 Οκτωβρίου, 2015, από <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%85%CE%BB%CE%B1%CE%AF%CE%B1>.
2. Γεώργας, Δ. (χ.χ.). *Η ελληνική οικογένεια παρελθόν, παρόν και μέλλον*. [χ.τ.]: [χ.ε.]. Ανακτήθηκε 6 Νοεμβρίου, 2015, Δικτυακός τόπος: <http://www.ecclesia.gr/greek/holysynod/committees/family/f5.pdf>.
3. Γκίλης, Ο. (2008). *Πυλαία*. Θεσσαλονίκη: [χ.ε.]. Ανακτήθηκε 13 Οκτωβρίου, 2015, Δικτυακός τόπος: <http://www.scribd.com/doc/73744424/ΓΚΙΛΗΣ-ΟΔΥΣΣΕΑΣ-Πυλαία-Θεσσαλονίκης-2008>
4. Δάγκας, Α. (χ.χ.). *Για μια κοινωνική ιστορία της υπαίθρου. Η περιφέρεια Θεσσαλονίκης στον 20ό αιώνα*. [χ.τ.]: [χ.ε.]. Ανακτήθηκε 21 Οκτωβρίου, 2015, Δικτυακός τόπος: <http://users.auth.gr/adagkas/texts/DagkasText2010.pdf>.
5. . ([χ.χ.]). *Δήμος Πυλαίας Χορτιάτη*. Ανακτήθηκε 24 Οκτωβρίου, 2015, από <http://www.pilea-hortiatis.gr/web/guest/citizenguide/lefkoma>.
6. Εγκυκλοπαίδεια της Βίβλου. Διαθέσιμο σε: <http://www.jesuslovesyou.gr> (Ανακτήθηκε 3 Οκτωβρίου, 2015).

7. ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΠΥΛΑΙΑΣ. Διαθέσιμο σε : <http://www.profitisilias.com.gr/index.php/ierosnaos/istorika.html> (Ανακτήθηκε 3 Οκτωβρίου, 2015).
8. Κύκλος - Κέντρο Μελέτης Παραδοσιακών Χορών. Διαθέσιμο σε: <http://www.kykos-dance.gr/kykos/?p=914> (Ανακτήθηκε 16 Νοεμβρίου, 2015).
9. Μουσικό Σχολείο Θεσσαλονίκης. Διαθέσιμο σε: <http://msth.gr> (Ανακτήθηκε 25 Νοεμβρίου, 2015).
10. Ορθόδοξος συναξαριστής. Διαθέσιμο σε: <http://www.saint.gr/index.aspx> (Ανακτήθηκε 3 Οκτωβρίου, 2015).
11. Παρέλης, Σ. (χ.χ.). *Θεσσαλονίκη*. Ανακτήθηκε 13 Οκτωβρίου, 2015, από http://thematakaialla.blogspot.gr/2010/05/blog-post_04.html.
12. Πυλαία Θεσσαλονίκης, (χ.χ). Διαθέσιμο σε: <http://www.hellenicaworld.com/Greece/Geo/gr/Pylaia.html> Ανακτήθηκε 27 Νοεμβρίου, 2015.
13. 1ο ΓΕΛ Λύκειο Πυλαίας. Διαθέσιμο σε: <http://1lyk-pylaias.thess.sch.gr/autosch/joomla15/index.php/school/2013-05-17-20-58-23> (Ανακτήθηκε 25 Νοεμβρίου, 2015).
14. 1ο Γυμνάσιο Πυλαίας - Θεσσαλονίκη. Διαθέσιμο σε: <http://1gym-pylaias.thess.sch.gr/portal/> (Ανακτήθηκε 25 Νοεμβρίου, 2015).

15. 2ο ΓΕΛ Λύκειο Πυλαίας. Διαθέσιμο σε: <http://2lyk-pylaias.thess.sch.gr/autosch/joomla15/index.php/en/to-sxoleio-mas> (Ανακτήθηκε 25 Νοεμβρίου, 2015).